

منہر فی میراث مخطوط

(۳۵)

فہرست نسخہ ہامی خطی
کتابخانہ مہمست از العلماء

(لکھنؤ - ہند)

با گزارش از خاندان علمی غفران مآب

دفتر اول

نگارش: سید صادق حسینی اشکوری

فهرست نسخه‌های خطی
سهمایخانه مستأثر العلماء

مستزنی میراث مخطوط

(۳۵)

فہرست نسخہ ہای خطی کتابخانہ ممست از العلما

(لکھنؤ - ہند)

با گزارش از خاندان علمی غفران آجب

دفتر اول

نگارش: سید صادق حسینی اشکوری

shiaabooks.net

رابطہ بدیل < mktba.net

حسینی اشکوری . سید صادق ۱۳۵۱ -

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ممتاز العلماء (لکهنو - هندوستان)
/ نگارش سید صادق حسینی اشکوری . - قم : مجمع ذخائر اسلامی ،
۱۴۲۸ ق = ۱۳۸۵ .

۲۳۲ ص. : نمونه . - (معرفی میراث مخطوط : ۳۵)

ISBN 964 - 8589 - 91 - 7

۱. نسخه‌های خطی - هندوستان - لکهنو - فهرستها . ۲. نسخه‌های
خطی فارسی - فهرستها . ۳. نسخه‌های خطی عربی - فهرستها . ۴.
نسخه‌های خطی اردو - فهرستها . الف. عنوان .
۱۳۸۵ ف ۹ ح ۵ / Z6621 / ۰۱۱/۳۱

فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه ممتاز العلماء - لکهنو

نگارش : سید صادق حسینی اشکوری

صفحه آرایي : سید محمد رضا آصف آگاه

گرافیک تصاویر : سید علی آصف آگاه

نشر : مجمع ذخائر اسلامی - قم

تاریخ چاپ : زمستان ۱۳۸۵ ش . ۲۰۰۷ م

لیتوگرافی : صبا چاپ : کوثر (چاپ اول)

تیراز : ۱۰۰۰ جلد

شابك : ۷ - ۹۱ - ۸۵۸۹ - ۹۶۴

ارتباط با ناشر - همراه : ۴۳۳۵ ۲۵۲ ۹۱۲ (+۹۸)

آدرس سایت : www.zakhair.net // www.ismajma.com

قم : خیابان آذر - کوی ۲۳ - پ ۴ تلفن : ۷۷۱۳۷۴ - ۲۵۱ - ۹۸ +

به نام کریم یکتا و پروردگار بی‌همتا

(۱)

میراث هند

سده دوازدهم و سیزدهم هجری قمری، سرزمین پهناور هندوستان، دارای یکی از بزرگترین مکاتب علمی - کلامی اسلامی بوده که تألیفات و مناظرات عالمان شیعی آن هنگام، نه تنها در آن سامان که در دیگر ممالک اسلامی نیز آثار خود را نشان داد.

مکتبی که عالمان هند بدنبالش بودند - و هنوز نیز این روحیه ادامه یافته است استفاده از استدلال بر فراز منبر و بر مبنای قلم بود. زحماتی که آن عالمان بزرگ اندیشه در تبیین دین مبین اسلام کشیدند در محیطی که به هر سو بنگری آثار بت و بت پرستی را نظاره گر هستی کاری بود پس سترگ که آنها خالصانه در میان صدها تألیف و اثر گرانقدر باقی گذاشتند. این زحمات فقط در باب مناظره و کلام نیست. فنون مختلف فقهی، تفسیری، اعتقادی، ادبی و تاریخی در لابلای این نوشته‌ها موج می‌زند....

ولی صد افسوس!

صد افسوس که آنها گذاشتند و گذشتند و ما نگاهبانان خوبی برای آن میراث نبودیم. سلطه بیگانگان بر سرزمینهای اسلامی از سوی، جدایی هند و پاکستان و جابجایی و تلف - یا اتلاف - هزاران میراث کهن از سوی دیگر، بی‌توجهی نسلهای بعدی بدین میراث ارزشمند و حملات آفات طبیعی در آن محیط مرطوب ... دست به دست هم داده میراث چند صد ساله اسلامی را دچار نابودی ساخت.

باری باید سخن فراتر گویم، سخن از حفظ میراث شیعه و سنی، حفظ آثار اسلامی و کتابهای سرزمین هند نیست. این پاره نسخه‌های موربانه خورده متعلق به انسانهاست، متعلق به تمامی سرزمینهاست، اینها پایه‌های تمدن بشریت مدون است که هزاران گمشده دارد، و بزرگان و اندیشمندان در طول صدها سال گذشته بسیاری از این راز و رمزها را در

در مایه‌های این اوراق سفته‌اند و گفته‌اند.

ای کاش قلم زبان داشت که فریاد می‌زد، ای کاش قلم دریا بود که اشک می‌ریخت تمامی آبِ گرانمایه‌اش را، و ای کاش آن اشک تبدیل به خون می‌شد.

با کدامین زبان و کدامین قلم می‌توان انعکاس مظلومیت این نسخه‌ها نمود، و در پشت صحنهٔ این مظلومیت بی‌توجهی خودمان را، و از ماست که بر ماست!

آیا دردناک نیست که صدها اثر منحصر بفرد که دستخط بزرگی از بزرگان بوده نصیب کرم و خاک گشته و اکنون حتی خاکی آن نیز در خاک شبه قارهٔ باقی نمانده است؟!

آیا زجرآور نیست از بین رفتن تدریجی نسخه‌هایی که سند حیات بزرگانی بوده که بدون آنها وجود این افراد برای هیچکس ثابت نخواهد شد؟!

و ما در چه فکریم؟ و چه می‌کنیم؟

و بیشتر نگویم که خواهند گفت: تو فهرست‌نگاری، وظایف‌ات نوشتن فهرست کتابهاست نه طبابت نسخه‌ها!

و اینک بر آنیم تا چون ذره‌ای بی‌مقدار آنچه باقی مانده است را دریابیم، آن را ثبت کنیم، و شاید در این رهگذر همزهٔ وصلی از گذشته به آینده باشیم.

(۲)

لکهنو و خاندانهای علمی

نام لکهنو با خاندان علمی و اجتهادی شیعه در سرزمین هند گره خورده است. وصف امام بارهٔ بزرگ لکهنو به نام آصفیه و امام بارهٔ کوچک آن که مهمترین حسینیه‌های شیعی است در این مقدمه نمی‌گنجد، ولی اگر علاوه بر ایام عزاداری که حضور شیعیان دلسوخته و مشتاق در آن موج می‌زند، شبی در سکوت شبانه نیز گذارت بدانجا افتاد شکوه، عظمت و قدسیت آنجا با تو حرفها خواهد زد.

دیگر حسینیه‌ها، مدارس علمیه و مزار عالمان و بزرگان که در جای جای این شهر به چشم می‌خورد دیرینه‌ای فرهنگی - علمی را حکایتگر است.

و کتابخانه‌ای که ما در این کتاب به گزارش بخشی از مخطوطات آن موفق شده‌ایم مربوط به یکی از همین دودمان است.

کتابخانهٔ ممتاز العلماء، علامه سید محمد تقی بن سید حسین بن سید دالدار علی نصیرآبادی

لکهنوی. در گذشته سال ۱۲۸۹ هجری قمری. این کتابخانه اکنون با حدود دو هزار نسخه خطی از مهمترین کتابخانه‌های لکهنو و یکی از کتابخانه‌های مهم سرزمین هندوستان است. کتابخانه ممتاز العلماء در بنای فوقانی عزاخانه و حسینیه جنت مآب واقع شده است. در جنب این بنای باشکوه مسجد تحسین علی خان قرار دارد.

در سوی دیگر از این شهر علم خیز و عالم پرور حسینیه غفران مآب (علامه سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی ملقب به غفران مآب در گذشته سال ۱۲۳۵ ه. ق) جده امجد ممتاز العلماء واقع شده و مزار عده‌ای از بزرگترین عالمان آن خطه در کنار حسینیه، مجموعه را کامل کرده است.

مزار شریف علامه سید میر حامد حسین صاحب عیقات الانوار در قلب این آرامگاه جلوهای جاودانی بدان بخشیده است.

پذیرایی گرم مدیر محترم کتابخانه، جناب حجة الاسلام و المسلمین سید سیف عباس نقوی و اجازه بازدید از نسخه‌های خطی خون تازه‌ای در رگهایم جوشانید.

خوشبختانه بسیاری از نسخه‌ها مرمت و تجلید شده بود و نسخه‌های زیادی درون پاکت مشتملی جاسازی شده که از سرایت موریانه بعضی از نسخه‌ها به دیگری جلوگیری می‌کرد. تصنیفات علمای بزرگوار، خط گرامی آنها و مهر ممتاز العلماء و دیگر عالمان بر روی نسخه‌ها، تتویق به فهرست نمودن آنها داشت ولی وقت بسیار محدود بود. و آن هنگام فقط به قصد تماشای کتابخانه رفته بودیم.

ولی شاید فرصت دیگری هرگز نباید. اگر از سفر به شهر (پتنه = پتنا) - که خود میراث‌بانی بزرگ از نسخه‌های خطی است - صرف نظر می‌کردم می‌توانستم بخشی اندک از کتابها را فهرست کنم. وقتی موافقت مدیریت محترم کتابخانه را دیدم. فوت وقت مناسب نبود.

مریضی شدید من در لکهنو که حتی پس از مراجعت به ایران نیز آثار آن باقی بود تلاشم را نیمه کاره گذاشت، ولی به هر حال فهرست حاضر با تمام نواقصش شکل گرفت. آنچه می‌توانستم در برگشت به ایران تکمیل کردم و فراروی خوانندگان گرامی قرار دادم، امید که صاحب‌دلی همدرد به معرفی دیگر نسخه‌ها بپردازد.

(۳)

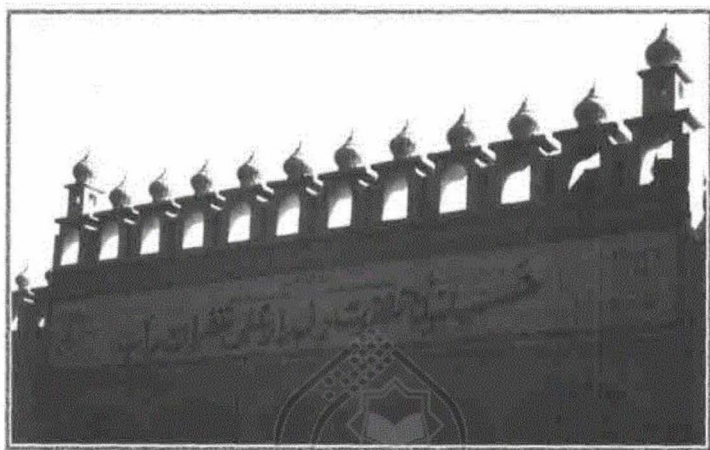
خاندان غفران مآب

چون شرح حال عالمان بزرگ هند برای بسیاری از ایرانیان پوشیده است مناسب بود به معرفی عالمانی که در شکل‌گیری کتابخانه دخیل بوده‌اند یعنی شخصیت‌های علمی خاندان غفران مآب پرداخته شود. چاپ کتابی مستقل گرچه بجا بود و ضروری، ولی خوف از عدم توفیق مرا بر آن داشت تا شرح حالی مختصر از آن بزرگان زینت‌بخش مقدمه این کتاب گردد.

مواد این مطالب برگرفته از مقالاتی است منتشر شده در شماره‌های مختلف مجله «خاندان اجتهاد نمبر» که توسط مؤسسه نور هدایت حسینیۀ غفران مآب به مدیریت حضرت مستطاب جناب سید مصطفی حسین نقوی اسیف جانی - دام عزه - به چاپ رسیده است. لطف ایشان در اهداء این مجله پرثمر باعث شد مقدمه حاضر تکمیل گردد.

چون زبان مجله اردو بود از صدیق دانشمند حضرت حجة الاسلام والمسلمین نور محمد ثانی - دام عزه العالی - درخواست کردم چکیده شرح حال بزرگان را ترجمه کند، ترجمه وی با ویرایشی چند، تقدیم خوانندگان عزیز گشته است.

همچنین ضیافت کریمانه صدیق عزیز و فاضل اعزّ حضرت حجة الاسلام والمسلمین سید محمد حسین رضوی - دام توفیق - در لکهنو که با ترجمه این مقدمه به زبان هندی تکمیل گشت بر غنای این مجموعه افزوده، و تشویق حقیر را در این مسیر کم‌تشویق، موجب شد. جا دارد در همین جا از صدیق گرامی و طلبۀ فاضل جناب آقای سهیل اصغر ثانی که از ابتدای سفر هندوستان، شهر به شهر همراه بود و مددکار و دلسوز، صمیمانه تشکر کنم. همراهی او و پیگیری مجتانه‌اش موجب تألیف این فهرست و فهارس دیگر را فراهم آورده، و بطور کلی «حرکتی نوین در هندوستان» را شکل داد.

سرود وودی حسینیہ غفران مآب

(۴)

حسینیہ غفران مآب

پیشگفتار حاضر را با اشعاری زیبا از لسان الهند مولانا میرزا محمد هادی عزیز لکهنوی
 که به فارسی در وصف حسینیہ غفران مآب سروده و عکسهای چند از این مزار مقدس که از
 همین سفر تحفه آوردیم ادامه می دهیم :

دمی بگذر به خلوت خانه غفران مآب ای دل

ببین زیر زمین از عالمان باصفا محفل

چه محفل؟ عرش ازوی اکتساب جلوه می خواهد

چه محفل؟ قدسیان بگرفته در هر گوشه اش منزل

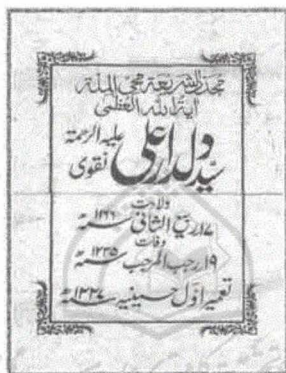
چه محفل؟ شرح اسرار نهان پیدا شود از وی

به هنگام خموشی هم بود از قصه ها ناقل

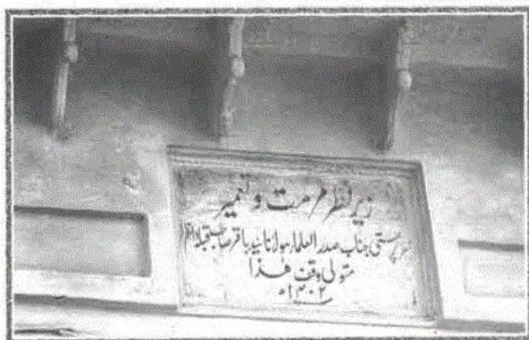
چه محفل؟ می‌دهد از بی‌زبانی شرح صد معنی
 سؤالی کن ز خاک خفتگان یا ایها السائل!
 چه محفل؟ روکش چرخ مُکوکب آن چنان رخشان
 به تاریکیِ مدفن هر یکی زانها مه کامل
 چه محفل؟ کعبهٔ ارباب عرفان هر که رفت آنجا
 چه محفل؟ قبلهٔ اصحاب ايقان هر که شد داخل
 فقیه و ناقد اخبار، ادیب و شاعر ماهر
 حکیم و فلسفی و منطقی و واعظ فاضل
 بهر یک گوشه جا بگرفته می‌خوابند در راحت
 ولی از خاکشان جوشد: منم دریای بی‌ساحل
 شکستی عهد تقلید و گستی رشتهٔ الفت
 همین جای تو باشد فانته یا ایها الغافل!
 بیا آبادی این دشت ویران را تماشا کن
 سواد منظر شهر خموشان را تماشا کن
 بیا در این حسینیه که صنع کبریا بینی
 گشاده هر طرف بابی ز علم مرتضی بینی
 بهر سو مخزنی بابی ز آیات الهیه
 بهر جا دور دور اصفیا و اتقیا بینی
 بلا تشریح این ذرات ارضی گر روا داری
 بیا تا جلوة اسرار علم کبریا بینی
 مدائن از علوم انبیا در هر کنف بابی
 بهر سردابه نور مرتضی و مصطفی بینی
 به خاک آغشته می‌بینی دماغ عرش‌پما را
 به ذرات لحد اجرای قلب باصفا بینی
 بهر سو معتکف بینی خداوندان تقوا را
 بهر جا خیل خیل از پارسا و اتقیا بینی
 نشان مرتضی العصر و مجاهد فی سبیل الله
 ملاذ الخلق ما حامد حسین مقتدا بینی

نگه کن مرقد استاذ کل مفتی علامه
 به خاک شوستر^{۱۱} تا کیمیای علم را بینی
 چنان می‌نابد از صبح کفن هر پیکری این جا
 چراغشان مگر در زیر دامان قبا بینی
 کفن پوشان بین هم چون حمایلها غلاف اندر
 بسر عمامه یابی نه بر دوش عبا بینی
 قدم از سر بنه تا می‌توانی قطع این منزل
 چنان یا للعجب! این رهبران را زیر پا بینی
 بین این بقعه کان هم پایه خلد برین باشد
 به خاک هند اگر خواهی زمین کربلا بینی
 بسوی خود دل ما می‌کشد هر ذره‌ای این جا
 بدان آئین که اندر کاه جذب کهربا بینی
 ز بی‌برگی خود این ارض مقدس شکوه‌ها دارد
 مگر این غفلت و ناقدردانی‌ها زما بینی
 هنوز از رفتگان یک خورده آثار و نشان باقیست
 جمال ماء کنعانی به گرد کاروان باقیست
 الا! آرامگاه قدسیان اینست بیا بنگر
 منام حضرت غفران مآب آن مهر دین گستر
 بهشت شرع شد دار السرور لکهنو از وی
 طریق جعفری از گوهر او یافته زیور
 به خاک هند نقش اولین او شگرف آمد
 گشاد از هر کران در درگاه شرع صد دفتر
 مدادش قطره زن چون رشحه ابر بهار آمد
 چمن از خون گل رنگ شهیدان اندران مضمر
 نگه کن سید علامه را در خوابگاه او
 که آثار جلال از مرقدش پیدا شود یک سر
 نشان گر از مزار حضرت سلطان دین خواهی
 به پائین ضریح خامس آل عبا بنگر

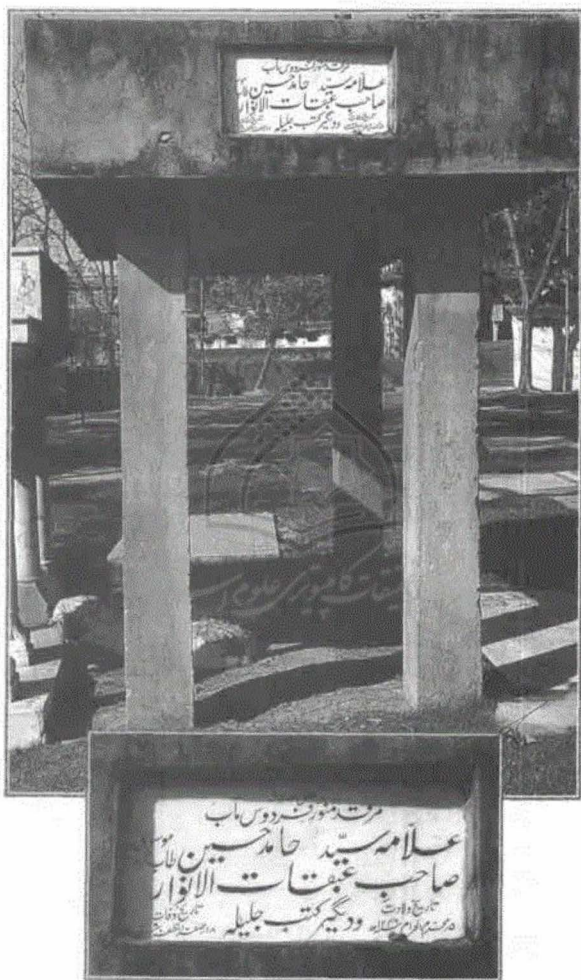
همایون مضجع رضوان مآب آن خاصه یزدان
 که مضمهر بود در کلکش نهیب ضریب حیدر
 به یکسو مدفن اخلاف آن علامه دوران
 کسی تاج شرف بود و کسی در مجد سردفتر
 زانوار الهی جلوه‌ها پیش نظر دارد
 بهر پهلوی هزاران اختر و شمس و قمر دارد

سنگ اولین تعمیر حسینیه غفران مآب در سال ۱۲۲۷ ه. ق

سنگ مرمت حسینیه در سال ۱۴۰۲ ه. ق

فضای حسینیہ و مقبرہ غفران مآب

با آرامگاه علامہ میر حامد حسین صاحب عبقات الانوار می درخشد

نمایی از حسینیه و مدرسه غفران مآب

نگاهی گذرا به خاندان علمی غفران مآب

(۱)

سید دلدار علی غفران مآب

سید دلدار علی غفران مآب که از او به «جد خاندان اجتهاد» و «استاد الكل فی الكل» یاد می‌شود در نصیرآباد - که آن زمان پتاک‌پور بود - از توابع شهرستان جانش در استان اترپردیش^{۱)} هندوستان زاده شد. تاریخ ولادتش شب جمعه ۱۷ ربیع الثانی ۱۱۶۶ هـ ق (۱۷۵۲ م) و پدرش سید محمد معین بود.

ایشان از طرف پدری به جعفر تَوَّاب فرزند امام هادی علیه السلام منتسب است که با ۲۳ واسطه به امام علی هادی علیه السلام می‌رسد^{۲)}.

آموزش ابتدائی را در جانش، سپس اله آباد، سندیله، بریلی، شاه جهان آباد (از شهرهای هندوستان)، کربلا، نجف اشرف، کاظمین (در عراق) و مشهد مقدس (ایران) گذراند.

استاد: در سندیله از مولوی حیدر علی فرزند ملا حمدالله، در اله آباد از سید غلام حسین دکنی، در بریلی از مولوی باب الله، در کربلا از استاد الكل ملا محمدباقر بهبهانی و سید علی طباطبائی و سید مهدی شهرستانی، در نجف اشرف از بحر العلوم سید مهدی طباطبائی، در مشهد مقدس از شهید رابع سید مهدی اصفهانی بهره‌های علمی برد.

۱) معروف به یوپی (UP) که مخفف دو حرف آغازین (اوترا) و (پردیش) است.

۲) سید دلدار علی، فرزند سید محمد معین، فرزند سید عبدالهادی، فرزند سید ابراهیم، فرزند سید طالب، فرزند سید مصطفی، فرزند سید محمود، فرزند سید ابراهیم، فرزند سید جلال الدین، فرزند سید زکریا، فرزند سید خضر، فرزند سید تاج الدین، فرزند سید نصیرالدین، فرزند سید علیم الدین، فرزند سید شرف الدین، فرزند سید محمد نجم الدین، فرزند سید علی، فرزند سید ابوعلی، فرزند سید ابوعلی (ابوعلی)، فرزند سید حمزه، فرزند سید محمد الدلال الفخار، فرزند سید طاهر، فرزند جعفر تَوَّاب، فرزند امام علی نقی علیه السلام.

خدمات اجتماعی: ۱- اقامه اولین نماز جماعت در هندوستان به تاریخ ۱۳ رجب ۱۲۰۰ ق، و اولین نماز جمعه در ۲۷ رجب همان سال.

۲- تأسیس حسینیه غفران مآب.

تصنیفات: ۱- اساس الاصول، در علم اصول. ۲- منتهی الافکار، در علم اصول. ۳- شرح حقیقة المتقین - بابهای صوم و زکات. ۴- مواعظ حسینیه. ۵- شهاب ثاقب، در ردّ صوفیه. ۶- عماد الاسلام یا مرآة العقول، در ۵ جلد. ۷- صوارم الهیات، در نقض تحفه عبدالعزیز دهلوی. ۸- حسام الاسلام، در ردّ باب نبوت تحفه عبدالعزیز. ۹- احیاء السنة، در ردّ مبحث معاد و رجعت تحفه عبدالعزیز. ۱۰- ذوالفقار، در ردّ باب دوازدهم تحفه عبدالعزیز. ۱۱- الخاتمة، در اثبات امامت. ۱۲- رساله جمعه. ۱۳- حاشیه‌ای بر شرح هدایة الحکمة ملا صدرا. ۱۴- مسکن القلوب. ۱۵- رساله ارضین. ۱۶- اثارة الاحزان. ۱۷- رساله‌ای در حکم اوانی ذهب و فضه (ظروف طلا و نقره). ۱۸- رساله‌ای در ردّ محمد سمیع صوفی. ۱۹- حاشیه‌ای بر شرح سلم العلوم. ۲۰- اجازه اجتهاد مبسوط برای پسرش سلطان العلماء سید محمد رضوان مآب. ۲۱- آئینه حق‌نما (شرح حال خودنوشت).

اولاد: دو دختر، و پنج پسر داشت بدین اسامی:

۱- سید محمد (سلطان العلماء. رضوان مآب)^(۱).

۲- سید علی^(۲).

۳- سید حسن^(۳).

۴- سید حسین (سید العلماء، علین مکان)^(۴).

(۱) از سید محمد سلطان العلماء نه پسر باقی ماند بدین اسامی:

۱- سید محمد باقر (منصف الدوله). ۲- سید صادق. ۳- سید مرتضی. ۴- سید عبدالله. ۵- سید بنده حسین (ملک العلماء). ۶- سید علی. ۷- سید علی محمد (تاج العلماء). ۸- سید غلام حسین. ۹- سید محمد علی.

(۲) فرزند وی با نام سید کلب حسین بوده است.

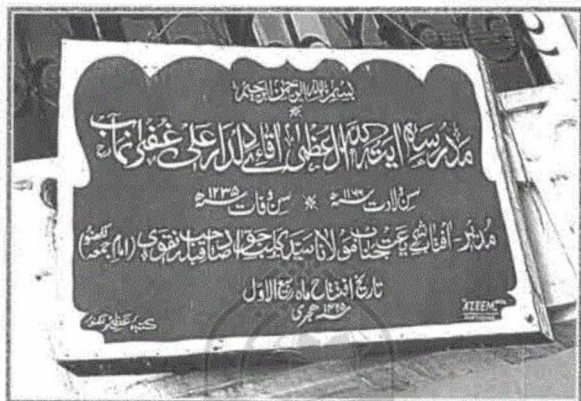
(۳) وی نیز صاحب دو پسر بود با نامهای حسن: ۱- سید حسن مثنی. ۲- سید حسن مهتّا.

(۴) از این عالم نیز چهار فرزند باقی مانده است:

۱- سید علی حسین (زین العلماء. عضدالدین).

۵ - سید مهدی ^{۱)}.

غفران مآب، این عالم بزرگ شیعی، در ۱۹ رجب المرجب ۱۲۳۵ هـ ق وفات یافته در حسینیه‌ای که به نام و یاد او مفتخر گشت (غفران مآب) در لکهنو دفن گردید.

مدرسه جدید التأسیسی که اکنون جنب حسینیه غفران مآب بیتان شده است

(۲)

سید محمد بن دلدار علی غفران مآب

(سلطان العلماء)

سید محمد ملقب به رضوان مآب و مخاطب به سلطان العلماء در لکهنو به تاریخ ۱۷ صفر المظفر ۱۱۹۹ هـ ق (۱۷۸۴ م) متولد شد.

وی از طرف پدری با ۲۴ واسطه به امام علی النقی علیه السلام می‌رسد. تعلیماتش را در

۲ - سید محمد تقی (ممتاز العلماء، فخر المدرسین) که کتابخانه فعلی به نام گرامی اوست.

۳ - سید علی تقی (زبدة العلماء).

۴ - سید عبدالجواد.

(۱) از او سید هادی ملقب به عمدة العلماء به یادگار ماند.

لکهنو گذراند و آثار تألیفی فراوانی از خود بجای گذاشت .

تألیفات: ۱- سیف ماسح، در اثبات حکم مسح رجلین. ۲- حاشیه بر شرح سلم العلوم. ۳- اصل الاصول، در رد اخباریین. ۴- حاشیه شرح صغیر از سید علی طباطبائی. ۵- مصمصام قاطع. ۶- طعن الرماح، در قصه فذک. ۷- ضربت حیدریه. در اثبات متعه، در ۲ جلد سنگی چاپ شده است. ۸- ثمره الخلافة، در کلام. ۹- عجالة نافعة، در کلام. ۱۰- سم الفار. ۱۱- برق خاطف. ۱۲- رساله‌ای در نماز جمعه. ۱۳- شرح زبدة الاصول. ۱۴- فوائد نصیریة. در احکام زکات و خمس. ۱۵- کشف الغطاء. ۱۶- گوهر شاهوار، در فضیلت ائمه هدی بر قرآن مجید. ۱۷- احیاء الاجتهاد، در اصول فقه. ۱۸- سبع مثانی، در قرائت و تجوید. ۱۹- بارقة ضیغیه. ۲۰- بوارق موبقه. ۲۱- مسألة التضييق والوسعة فی القضاء. ۲- رساله در تحقیق نجاست عرق جنب به حرام. ۲۳- بشارت محمدیه. ۲۴- ازالة الغر. ۲۵- استبداد بکر. ۲۶- حفظ الحافظین.

علاوه بر رسائل مختلف، و نیز کتابی مبسوط در رد بر تحفه اثنا عشریه دهلوی.

سید محمد سلطان العلماء آراسته به محاسن ظاهری و معنوی، و شخصی متواضع بود. قضایا و مراعات شرعیه نیز به او موکول شده بود و با عنوان «صدر الشریعه» آنها را حل و فصل می نمود. سلطان العلماء عمامه اش سیاه بود ولی در ایام محرم عمامه سبز و عبای سیاه می پوشید، و مورد احترام سلاطین وقت بود بگونه‌ای که هنگام تاج گذاری از او دعوت بعمل می آمد. در عین حال از سلاطین هراسی نداشته و در مسائل حلال و حرام بسیار جدی بود. او به کمک برادرش سید العلماء مدرسه بزرگی ساخت که حدود سی مدرّس در آن تدریس می نمودند^(۱).

شاگردان: ۱- سید محمد امام جمعه و جماعت هوگانی. ۲- میرزا محمد فیض آبادی. ۳- مولوی شرف علی. ۴- سید باقر بخاری. ۵- مولوی سید دیدار. ۶- سید علی حسن جانی (فقیه مؤتمن). ۷- مفتی نواب میرزا. ۸- سید علی (محدث خبیر). ۹- مولوی سید

(۱) درباره حالات و زندگانی سلطان العلماء لکهنوی بنگرید به: اوراق الذهب، سید مفتی محمد عباس؛ ظل ممدود، سید مفتی محمد عباس؛ شذور العقیان، سید اعجاز حسین؛ مکانیب یمانی شیروانی؛ و نجوم السماء.

عبدالعلی . ۱۰ - مولوی سید سرفراز حسین . ۱۱ - قاضی سید محسن رضا جانی . ۱۲ - قاری و حافظ جعفر علی . ۱۳ - مولانا شاه سید علی حسن جانی (احسن جانی) .
وفات : شب پنج شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۲۸۴ هـ ق (۱۸۶۷ م) در لکهنو بدرود حیات گفته
و در حسینیة والددش غفران مآب به خاک سپرده شد . علامه مفتی سید محمد عباس ضمن
قصیده‌ای در تاریخ وفاتش چنین سروده است : (مات مجتهد العصر) = ۱۲۸۴ هـ

(۳)

سید علی بن دلدار علی غفران مآب

سید علی بن دلدار علی غفران مآب در ۱۸ شوال ۱۲۰۰ هـ ق در لکهنو زاده شد . وی در
علم قرائت و تجوید بی‌نظیر بود . شیرین‌گفتار ، کوشا در وعظ و هدایت مردم و ماهر در علوم
مختلف بود^(۱) .

تألیفات : ۱ - تفسیر قرآن کریم ، در ۲ جلد . ۲ - رساله‌ای در بحث فذک . ۳ - رساله‌ای در
اثبات حلیت متعه . ۴ - رساله‌ای در تجوید . ۵ - رساله‌ای دیگر در اثبات متعه . ۶ - رساله‌ای
در رد اخباریین . ۷ - رساله‌ای در اثبات جواز عزاداری سید الشهداء علیه السلام .
او دو بار به عراق سفر کرد ، اولین بار در سال ۱۲۴۵ هـ وارد کربلا شده و علمای آن دیار
خصوصاً سید کاظم رشتی استقبال شایانی از وی نمودند . بار دوم در سال ۱۲۵۶ هـ به
همراهی عده‌ای از دوستان عازم زیارت عتبات عالیات و زیارت حضرت رضا علیه السلام به
مشهد مقدس رهسپار شدند ، در کربلای معلی به استقبال آخرت رفته و کنار سید مجاهد
آرمیدند .

وفات : درگذشت ایشان به تاریخ ۱۸ رمضان المبارک ۱۲۵۹ هـ ق در سن ۵۸ سالگی بود
و علامه مفتی سید محمد عباس طاب ثراء در مرثیه‌اش اشعاری دارد که مصراع آخر آن
حاوی ماده تاریخ است : لرحلته (له اجر عظیم) = ۱۲۵۹ هـ

(۱) علامه سید اعجاز حسین کنتوری در کتاب شذور العقیان می‌نویسد : الامام الهمام . السید السند .
مولانا السید علی ... کان عالماً فاضلاً خبيراً بالمعانی والبیان ، واقفاً علی الفروع وتفسیر القرآن ،
قاریاً صالحاً متديناً ..

(۴)

سید حسن بن دلدار علی غفران مآب

سید حسن در ۲۱ ذی‌القعدة ۱۲۰۵ هـ. ق در لکهنو دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را در همان شهر که دارای رونقی علمی شده بود گذراند.

سید حسن، شخصی متواضع و کم‌حرف، محتاط در نقل اقوال و مسائل، و عابد و زاهد و ذاکر بود، روزها روزه می‌گرفت و شبها به عبادت می‌پرداخت^{۱)}.

تألیفات: ۱ - حواشی اقلیدس. ۲ - رساله‌ای درباره‌ی ان شاء الله گفتن، به زبان عربی. ۳ - رساله‌ای در احکام اموات. ۴ - رساله‌ای در علم تجوید. ۵ - تذکرة الشيوخ والشبان، در مواعظ و اندرز. ۶ - کتابی مبسوط در علم کلام.

وفات: سید حسن در ۱۱ شوال ۱۲۶۰ هـ ق رحلت نموده و در حسینه غفران مآب دفن گشت.

(۵)

سید حسین بن دلدار علی غفران مآب

(سید العلماء)

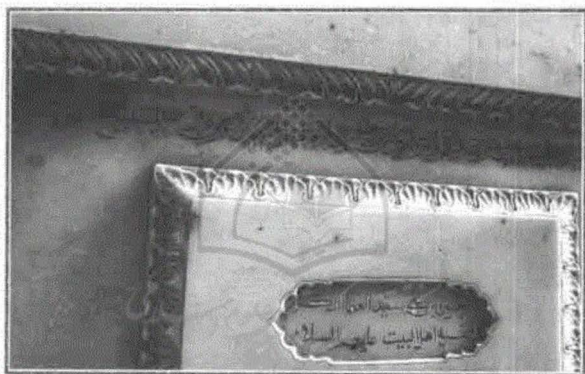
سید حسین فرزند دلدار علی ملقب به سید العلماء در تاریخ ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۱۱ هـ ق ولادت یافت. او نیز در علوم و فنون مختلف رنج تحصیل کشیده و آثار ارزشمندی خصوصاً در علم فقه از خود به یادگار گذاشت.

تألیفات: ۱ - تجزی در اجتهاد. ۲ - تحقیق شک در رکعتین اولین. ۳ - تحقیق جواز تقلید میت. ۴ - مناهج التدقیق فی معارج التحقيق، کتاب الصلاة. ۵ - الوجیز الرائق. ۶ - روضة الاحکام. ۷ - رساله‌ای مبسوط در احکام میراث. ۸ - حدیقه سلطانیه، در علم کلام. ۹ - وسیلة النجاة. ۱۰ - اصالة الطهارة. ۱۱ - منع از بیع مالیات نجس و متنجس. ۱۲ - طرد

۱) سید مفتی عباس در اوراق الذهب می‌نویسد: کان رحمه الله سیّداً متورّعاً لِنَا متواضعاً... ترك المشاء على الدوام رغبة فی التهجّد والقیام... کان یزور الحسین علیه السلام وشهداء الطفوف فی کل یوم من الأيام...

المعاندین . ۱۳ - حاشیه‌ای بر ریاض المسائل . ۱۴ - حواشی بر شرح هداية الحکمة ملا صدرا .
 ۱۵ - تحقیق النسبة بين الحقيقة والمجاز . ۱۶ - تفسیر سورة حمد . ۱۷ - تفسیر سورة بقره
 (ناتمام) . ۱۸ - تفسیر سورة هل اتی . ۱۹ - تفسیر سورة توحید . ۲۰ - تفسیر آیه «کنتم خیر
 امة ..» . ۲۱ - مجالس مفجعه ، دو جلد . ۲۲ - امالی التفسیر والمواعظ . ۲۳ - افادات
 حسینیة ، یا فوائد فی تنقیح العقائد .

وفات : این عالم بزرگوار در روز شنبه ۱۷ صفر ۱۲۷۳ هـ ق مطابق ۱۸ اکتبر ۱۸۰۶ م به
 سرای ابدی شتافت .

سنگ مزار سید العلماء

(۶)

سید محمد تقی ممتاز العلماء

فرزند سید حسین بن دلدار علی غفران مآب

سید محمد تقی ملقب به ممتاز العلماء و فخر المدرسین ، فرزند مولانا سید حسین سید
 العلماء (عرف میرن صاحب) از مشاهیر علمای لکهنو در ۱۶ جمادی الاول ۱۲۳۴ هـ ق
 (۱۸۱۹ م) متولد شد .

وی در سن ۲۸ سالگی (سال ۱۲۶۲ هـ ق) از عموی بزرگوارش سلطان العلماء
 رضوان مآب سید محمد بن سید دلدار علی طاب ثراه در روز ۱۸ ربیع الاول اجازه اجتهاد

گرفت. سپر از پدر خود سیدالعلماء اجازه دریافت نموده و در همین زمان شیخ الفقهاء شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر الکلام اعلی الله مقامه اجازه اجتهادی برای ایشان از نجف اشرف ارسال داشتند.

او بنیانگذار اولین مدرسه عربی شیعی در لکهنو در زمان امجدعلی شاه بود که به نام «مدرس اعلی» مسما گشت، و از پادشاه آوده (امجد علی شاه) علاوه بر خطاب «ممتاز العلماء» لقب «فخر المدرسین» به وی اعطا گشت.

تصانیف: ۱- ینابیع الانوار، در تفسیر قرآن مجید. در ۲ جلد بزرگ (حدود ۱۵۰۰ برگ). ۲- شرح مقدمات حدائق، که متن درسی در آن دیار گشت. ۳- هدایة المسترشدين فی شرح تبصرة المتعلمين. ۴- ارشاد المبتدین الی احکام الدین، در فقه استدلالی که برای آموزش طریقه استنباط فرزندش سید ابراهیم به سال ۱۲۷۳ هـ نگاشت. کتاب الطهارة آن در ۱۲۷۹ هـ چاپ شد. ۵- مرشد المؤمنین الی احکام الدین، رساله عملیه ایشان به زبان فارسی است. ۶- غنیة المسائل، مجموعه رسائلی است به زبان عربی و فارسی که به سال ۱۲۸۳ هـ بچاپ رسید. ۷- نخبة المعجزات، به فارسی. ۸- العباب فی علم الاعراب، در علم نحو. ۹- نخبة الدعوات، در ادعیه به زبان اردو، توسط تاج العلماء به نام «خلاصة الدعوات» ترجمه و چاپ شد. ۱۰- حدیقة الواعظین. ۱۱- نزهة الواعظین. ۱۲- لمعة الواعظین، سه کتاب اخیر در پند و اندرز. ۱۳- رساله فی جواز امامة الفاسق فی نفسه^{۱)}. ۱۴- دعوات فاخره، در ادعیه به زبان عربی. ۱۵- الارشاد، در فضیلت و آداب دعا. ۱۶- جواب مسألة طعام اهل کتاب، به زبان فارسی. ۱۷- جواب مسألة قطع ید، درباره زدن دست مرده به دست زنده بحث نموده است.

شاگردان: از مجلس درس ممتاز العلماء، شاگردان میرزی برخاستند که بعضی از آنها عبارتند از:

- ۱- سید العلماء الثانی، شمس العلماء مولانا سید محمد ابراهیم (فردوس مکان).
- ۲- عماد العلماء مولانا سید مصطفی عرف میرآغا، در فقاہت نامدار بود.
- ۳- فقیه دوران مولانا سید ابوالحسن عرف ابوصاحب، که به همت ایشان دو مدرسه

(۱) بعید نیست که بجهت ارسال همین رساله به صاحب جواهر از ایشان اجازه اجتهاد دریافت داشته باشد، چون در نامه شیخ ابراهیم قفطان ذکری از این رساله آمده که از نجف برای سید محمد عباس مفتی فرستاده شده است.

بزرگ سلطان المدارس و ناظمیه بوجود آمد.

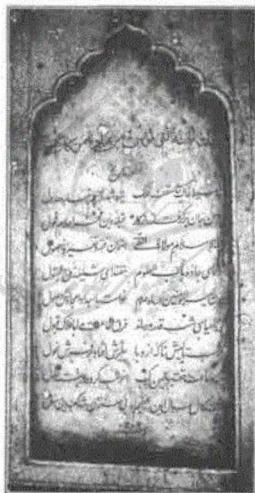
۴ - مولانا حیدر علی، که در فن تدریس شهرت کافی داشت.

۵ - مولانا سید عمار علی سونی پتی، صاحب تفسیر مشهور «عمدة البیان» به زبان اردو.

۶ - علامه کنتوری مولانا حکیم سید غلام حسنین مترجم قانون ابن سینا و مصنف کتاب مأئین و انتصار الاسلام.

۷ - کرامت حسین، صاحب کتاب «فقه اللسان»، که در ادب عربی شهرت دارد.

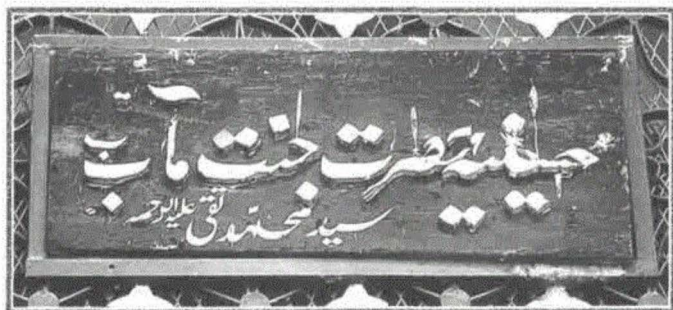
وفات: ممتاز العلماء شب قدر ۲۳ رمضان المبارک ۱۲۸۹ هـ ق (۱۸۷۲ م) وفات یافته در عزاخانه خود به نام «حسینیة جنت مآب» مدفون گشت.

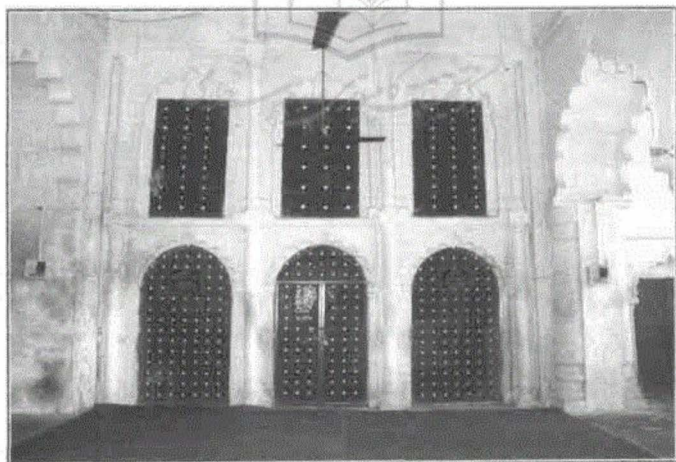
سنگ مزار و قطعه تاریخ وفات سید محمد تقی ممتاز العلماء

* * *

آنچه در این گزیده مقال آمد، نه تمامی خاندان اجتهاد و تقوا، و نه ادای حق نسبت به مذکورین می باشد، بلکه شمه ای بود کوتاه به عنوان مدخل فهرست نسخه های خطی تاگریزی باشد نسبت به اهتمام عالمان فرهیخته سرزمین هندوستان که زحمات فراوانی جهت نشر و حفظ مکتب اهل بیت علیهم السلام متحمل شدند، تا صاحبان قلم و صاحبان قلم در کتابهای مستقل به شرح تفصیلی بیان احوال و آثار آنان همت گمارند، ان شاء الله.

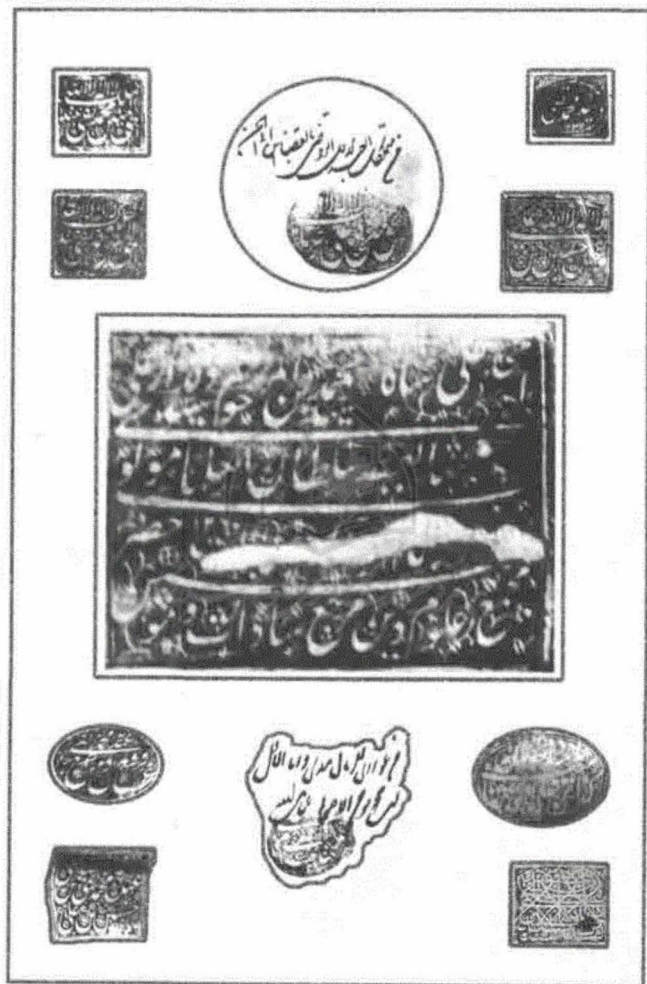

تابلوی چوبی حسینیه جنت مآب که جنب کتابخانه ممتاز العلماء واقع شده است

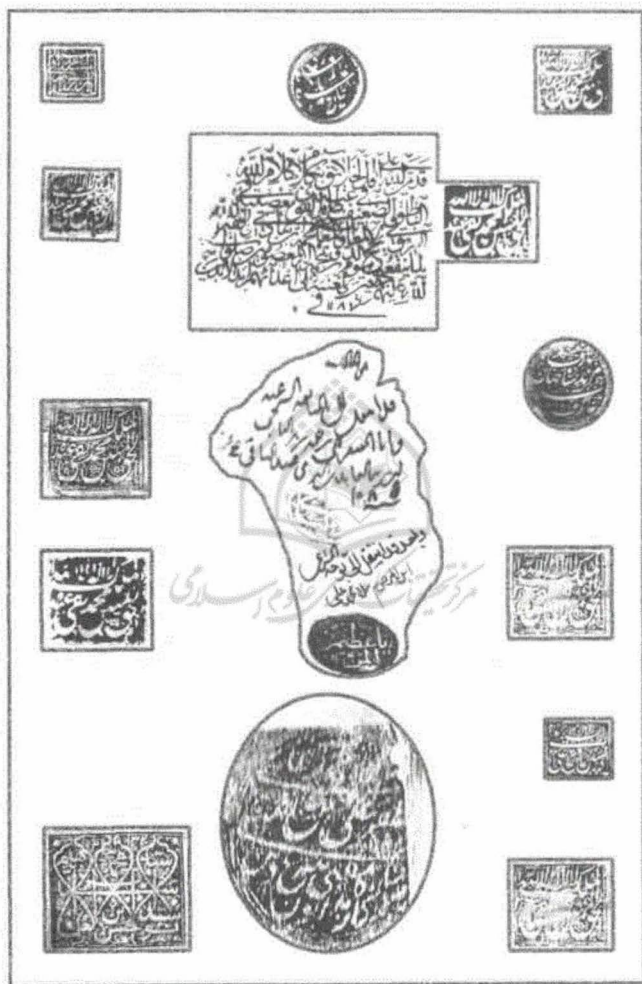

نمای درونی حسینیه جنت مآب

(راست: مرقد ممتاز العلماء، چپ: مرقد شمس العلماء سید محمد ابراهیم)

نمونه‌هایی از مهرهای منقوش بر نسخه‌های خطی کتابخانه ممتاز العلماء - لکهنو

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱)

قرآن کریم

✽ نسخه کامل، بدون تاریخ احتمالاً از سده یازدهم یا دوازدهم، شصت صفحه‌ای هر برگ شامل یک جزء از قرآن کریم و تمامی سطور با الف شروع شده است، علائم تجویدی و الفهای سر سطر شنگرف، فواصل آیات دائری ساده به طلا یا دورگیری مشکی ابتدای هر سوره مجدول مستطیل و درون آن طلا اندازی شده، صفحات به صورت کتیبه تذهیب شده به طلا و قرمز و فیروزه‌ای و سفید آبی با گل‌های معمولی، صفحات بر اثر روکش مرمت چروکیده شده و لبه‌های اوراق بازسازی شده است، جلد گالینگور قرمز. ۴۱ س، ۵/۳۴ × ۲۳ سم.

(۲)

(اعتقادات - عربی)

عماد الاسلام

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران‌مآب نصیرآبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
تألیفی است مهم و مفصل در اصول اعتقادی شیعه مشتمل بر پنج مجلد بدین تفصیل:

مجلد اول: در توحید.

مجلد دوم: در عدل.

مجلد سوم: در نبوت.

مجلد چهارم: در امامت.

مجلد پنجم: در معاد.

(کشف العجب والاستار ص ۳۸۵ شماره ۲۱۳۳).

نسخه حاضر مجلد اول در توحید می‌باشد.

آغاز: «الحمد لله المتجلى لخلقه بخلقه والظاهر لخلقه بحجته الذى هين انسيته
شارقة وشواهد وجوده باهرة».

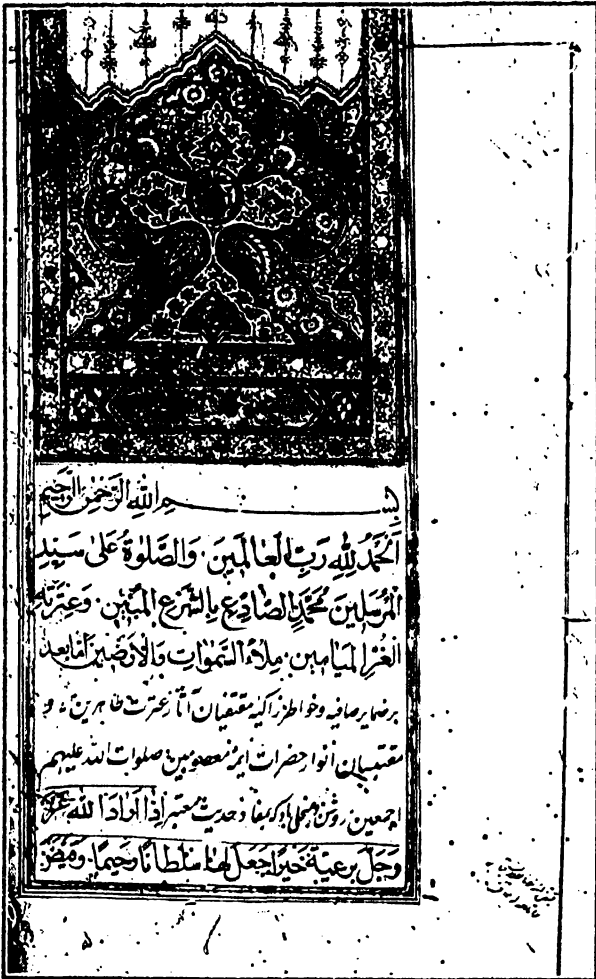
※ نسخ، نزدیک عصر مؤلف^{۱)}، صفحه اول دارای سرلوح، صفحات مجدول به
مشکی وزرد و قرمز و لاجورد، دارای تصحیحات اندک، رؤوس مطالب با
خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، صفحات را موربانه آسیب زده، دارای
روکش مرست، در آغاز مهر مستطیل «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده
محمد تقی» (ممتاز العلماء) دیده می‌شود که بر فراز آن تصریح کرده این کتاب
از کتابهای موقوفه می‌باشد (محمد تقی باید سید محمد تقی بن حسین بن دلدار
علی متوفای سال ۱۲۸۹ نوه مؤلف باشد)، حاشیه دو صفحه اول دارای نقوش
اسلیمی ختایی طلایی، جلد گالینگور آبی.
۲۱ س، ۱۷×۲۷/۵ سم.

(۳)

حدیقه سلطانیه در مسائل ایمانیه (اعتقادات - فارسی)

از: سید حسین بن دلدار علی بن محمد معین لکهنوی، ملقب به سید العلماء (۱۲۷۳)
مباحثی است بسیار مفصل در اصول اعتقادی و مسائل فقهی لازم که بدستور

۱) بنابر نظر صاحب کتابخانه، این مجلد و همچنین شماره‌های ۴ و ۵ و ۶ به خط مؤلف می‌باشد.

سلطان محمد امجد علی شاه (۱۲۶۳) شروع شده ولی چون بن مبحث نبوت رسید سلطان مذکور درگذشت و بقیه کتاب پس از درگذشتش نوشته شد.

این کتاب دارای دو مقصد است: مقصد اول در اصول عقائد حقه در یک مقدمه و پنج باب و یک خاتمه. مقصد دوم در احکام شرعیه فرعیه در یک مقدمه و شش باب و یک خاتمه. و تفصیل ابواب چنین است:

(مقصد اول) در اصول عقائد، دارای مقدمه و پنج باب و خاتمه:

مقدمه: در وجوب معرفت.

باب اول: در توحید و صفات ثبوتیه و سلبیه.

باب دوم: در عدل و مسائل جبر و اختیار.

باب سوم: در نبوت عامه و خاصه.

باب چهارم: در امامت و احوال امامان.

باب پنجم: در مجملی از احوال معاد.

خاتمه: در احکام اسلام و ایمان.

(مقصد دوم) در احکام شرعیه فرعیه، دارای مقدمه و شش باب و خاتمه:

مقدمه: در اختلاف طریقه اصول و اخبار.

باب اول: در احکام طهارت.

باب دوم: در احکام نماز.

باب سوم: در احکام زکات و خمس.

باب چهارم: در احکام روزه و اعتکاف.

باب پنجم: در احکام حج و عمره.

باب ششم: در زیارات معصومین علیهم السلام.

خاتمه: در بعضی ادعیه و اعمال ضروری.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین.. اما بعد بر ضمایر صافیہ و خواطر زاکیہ مقتضیان آثار عترت طاهرین».

انجام: «چنانکہ سابقاً بہ آن اشارہ رفتہ و در مباحث امامت ہم شمعہای از آن بہ معرض بیان خواہد آمد ان شاء اللہ تعالیٰ».

(فہرست مرعشی ۱۱۰/۴ - ۱۱۱ شماره ۱۳۲۷).

* نستعلیق زیبا و عبارات عربی نسخ زیبا، از عصر مؤلف یا نزدیک آن، سرآغاز کتاب دارای سرلوح زیبا، عناوین و رؤوس مطالب بہ قرمز، مجدول بہ طلا و قرمز و لاجورد، دارای تصحیحات و بعضی حواشی، در آغاز مهر مستطیل «لا اله الا اللہ العلی عبده محمد تقی بن حسین یں علی» مشہود است، نسخہ را موریانہ اندکی آسیب رساندہ، جلد تیماج مشکی فرسودہ.

۱۴ س، ۳۱/۵ × ۲۱ سم.

(۴)

(اعتقادات - عربی)

عماد الاسلام

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالہادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵) بہ شمارہ (۲) رجوع شود.

نسخہ حاضر مجلد پنجم در معاد می باشد.

آغاز نسخہ: «الحمد لله الذی یحیی العظام و هی رمیم و یہلک کل شیء و یشقی و جہہ الکریم».

* نسخ، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب و فصول در حاشیہ بہ شنگرف، نزدیک عصر مولف، دو برگ آغازین مطالبی است منقول از مؤلف در کتاب دیگرش مسکن القلوب، لبہ های اوراق و صالی شدہ، جلد گالینگور آبی.

۲۲۶ گ، ۳۳ س، ۳۱/۵ × ۲۱ سم.

(۵)

عماد الاسلام

(اعتقادات - عربی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
به شماره (۲) رجوع شود.

مجلد دوم در مباحث عدل می باشد.

آغاز: « الحمد لله رب العالمین .. روى الشيخ الصدوق عن أبی الحسن محمد بن عزیز السمرقندی ».

* نسخ. نزدیک عصر مؤلف، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، دارای حواشی به نقل از مؤلف، موریانه کمی به نسخه آسیب رسانده، صفحات دارای روکشی مرمت، جلد گالینگور آبی.
۱۳۱ گ، ۲۵ س، ۲۱/۵ × ۲۱ سم.

(۶)

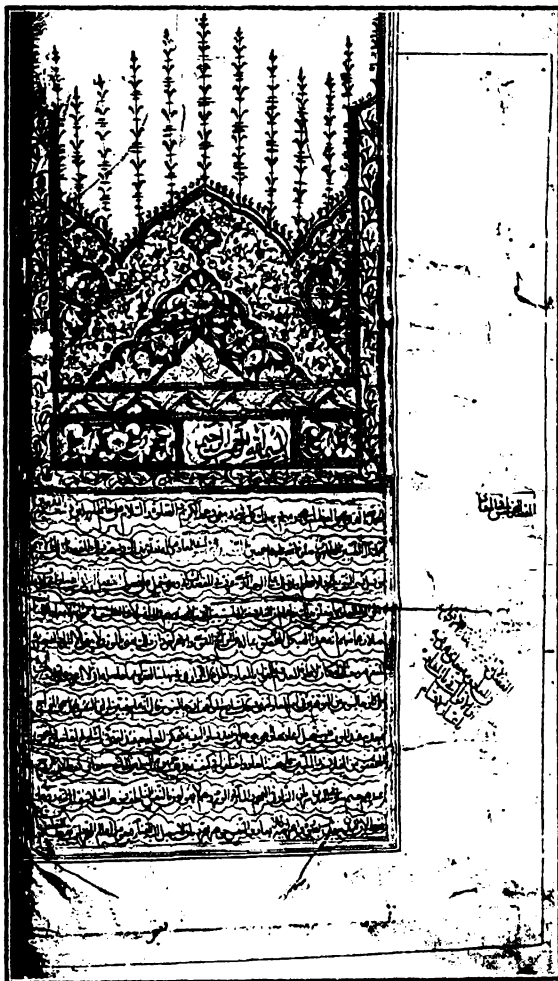
عماد الاسلام

(اعتقادات - عربی)

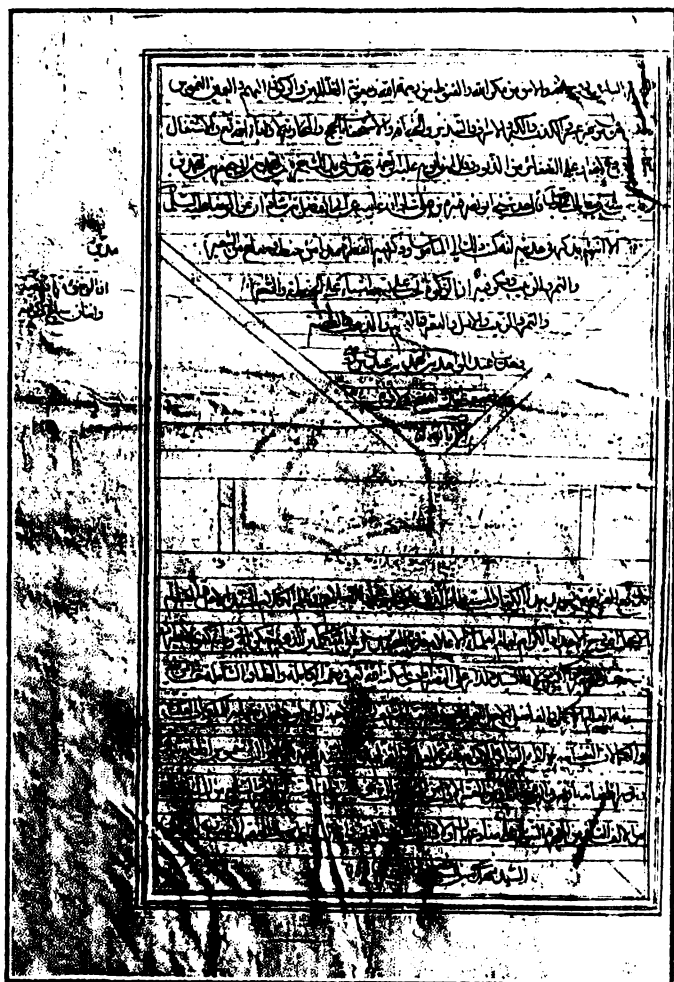
از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
به شماره (۲) رجوع شود.

مجلد پنجم در مباحث معاد و مجلد دوم در مباحث عدل می باشد.

* نسخ. سید مهدی بن سید فصلعلی قشیری (کشیری)، ۱۲ ربیع الاول ۱۲۶۵، نسخه به امر سبط مؤلف سید محمد تقی (بن حسین بن دلدار علی) نگاشته شده، صفحه آغازین دارای سرلوح زرین عادی، بین سطور دو صفحه اول طلائندازی و با مشکی دورگیری شده، حواشی این دو صفحه با نقوش زرین تزیین شده، عناوین شنگرف، تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد، در آغاز مهر مستطیل « لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد تقی » و مهر مستطیل

آغاز « عماد الاسلام » سید دلداری علی غفران مآب (ش ۶)

«سید محمد ابراهیم بن ... سید العلماء» (ظاهرأ سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلدار علی غفران مآب متوفای ۱۳۰۷ هجری) مشهود است. صفحات مجدول به زرد و قرمز و لاچورد. جلد گالینگور قهوه‌ای. ۲۳۱ گ. ۲۱ س. ۲۷ × ۱۸ سم.

(۷)

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (۱۲۶۶)
نسخه حاضر مجلد ششم (کتاب حج و جهاد) می‌باشد.

* نسخ. محمد باقر بن عبدالکریم دهمدشتی، در عصر مؤلف (سال ۱۲۶۲ احتمالاً تاریخ کتابت باشد)، نسخه با میضه و مسوده مؤلف مقابله شده. عناوین شنکرف، رؤوس مطالب با خطی شنکرف بر فراز آن نشانی دارد. در آغاز مهر مستطیل «محمد ابراهیم ... بن سید العلماء» و مهر مستطیل «لا اله الا الله العلی عبده محمد تقی بن حسین بن علی» مشهود است. در آغاز نسخه یادداشتی است از ابراهیم قفطان درباره مجلد حاضر و بعضی از دیگر مجلدات جواهر و در آن ذکر می‌آید از سید العلماء جناب سید حسین مولوی دام ظلّه العالی به میان آورده. لبه‌های نسخه وصالی شده. جلد گالینگور سبز گلداز. ۳۱ س. ۲۰/۵ × ۳۰/۵ سم.

(۸)

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (۱۲۶۶)
به شماره (۷) رجوع شود.

جلد یازدهم مشتمل بر کتابهای صید و ذباجه، اطعمه، غصب، شفعه، احیاء موات، لقطه و فرائض می باشد.

§ نسخ، ادامه نسخه پیشین و به همان خط، از مؤلف در آغاز تعبیر به «دام ظله» شده، همراه با تصحیحات اندک، جلد گالینگور سبز گلدار.
 ۲۵۵ گ. ۳۱ س. ۵/۳۰ × ۵/۲۰ سم.

(۹)

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (۱۲۶۶)
 به شماره (۷) رجوع شود.

مجلد سوم از اول کتاب الصلاة تا آخر افعال الصلاة را دارا می باشد.

§ نسخ، پنجشنبه ۲۹ شوال ۱۲۶۴. نسخه را مهدی حسینی قزوینی با دو نسخه مبینه و مسوده مقابله کرده است. در آغاز مهر مستطیل سید محمد تقی ممتاز العلماء مانند دو مجلد پیشین به چشم می خورد، بر فراز مهر چنین نوشته: «قد استنسخ المصنف العلامة اعلی الله مقامه مجلد است هذا الكتاب الشریف لهذا العبد التحیف وارسلها الی بعد التصحیح فهو اصل معتمد علیه» - «لا اله الا الله العلی عبده محمد تقی بن حسین بن علی». مهر مستطیل سید محمد ابراهیم نیز بر فراز صفحه اول مشهود است، جلد گالینگور آبی.
 ۲۹ س. ۳۰ × ۲۰ سم.

(۱۰)

الجامع الصحیح (صحیح البخاری) (حدیث - عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری (۲۵۶)
 بخشی از کتاب می باشد که ادامه آن در نسخه بعد آمده است.

آغاز نسخه: «باب کیف کان بدء الوحی الی رسول الله صلی الله علیه [وآله] وسلم».

انجام نسخه حاضر: «ام لا فخرج الذی اکره فرکبت فرسی وعصبت الاذلام تقرب...».

✽ نسخ معرب، دو برگ اول دارای ترصیع (تذهیب یکپارچه) به لاجورد و طلا و سفیداب که به صورت قرینه کار شده، شروع کتاب دارای سرلوح زیبا که درون آن عبارت «بسم الله الرحمن الرحیم» به سفیداب نقش بسته، عناوین ابواب و شروع احادیث شنگرف یا طلا یا لاجورد، صفحات مجدول به طلا و لاجورد، دارای تصحیحاتی در حاشیه صفحات، مهر سید محمد تقی و مهری پاک شده در آغاز کتاب مشهود است، اوراق دارای روکش مرمت ضخیم، جلد گالینگور آبی.

۲۵۰ گ، ۳۱ س، ۱۷/۵ × ۳۰ سم.

(۱۱)

الجامع الصحیح (صحیح البخاری) (حدیث - عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری (۲۵۶)
ادامه نسخه قبل می‌باشد.

آغاز نسخه: «... بی حتی اذا سمعت قراءة رسول الله صلی الله علیه [وآله] وسلم وهو لا يلتفت».

انجام نسخه: «خفیفتان علی اللسان ثقيلتان فی المیزان سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم».

✽ نسخ معرب، مانند نسخه سابق، در آغاز یادداشتی است که سید حسن نقوی کتاب را در تاریخ ۲ جولای ۱۹۹۰ م تجلید کرده است، اوراق دارای روکش مرمت، جلد گالینگور آبی.

۲۵۰ گ، ۳۱ س، ۱۷/۵ × ۳۰ سم.

(۱۲)

عماد الاسلام

(اعتقادات - عربی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
به شماره (۲) رجوع شود.
مجلد پنجم در بحث معاد می باشد.

* نستعلیق، سده سیزدهم، عناوین شنگرف، عناوین ابواب و فصول در
حاشیه به شنگرف مکتوب است، لبه های اوراق و صالی شده، صفحات
چروک خورده است، جلد گالینگور آبی، عطف و گوشه ها تیماج کرم.
۵۸۶ گ، ۲۱ س، ۲۳ × ۳۴/۵ سم.

(۱۳)

شرح نهج البلاغة

(ادب - عربی)

از: عز الدین عبد الحمید بن هبة الله بن ابی الحدید معتزلی (۶۵۵)
نسخه حاضر جزء اخیر کتاب می باشد.

آغاز نسخه: «الاصل: و من کلام له علیه السلام ایها الناس انما الدنیا دار مجاز
والآخرة دار قرار».

* نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، نسخه را موریانه آسیبهای رسانده سپس
مرمت و روکش سازی شده است، عناوین شنگرف، مجدول به طلا و شنگرف
و لاجورد، جلد گالینگور قرمز گلدار، عطف و گوشه ها نیماج پستمای.
۳۵۴ گ، ۳۵ س، ۱۸ × ۲۰ سم.

(۱۴)

صوارم الهیات فی قطع شبهات عابدی العزى واللات

(اعتقادات - فارسی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)

چون قبلاً مؤلف باب دوازدهم از کتاب «تحفه اثنی عشریه» عبد العزیز دهلوی را به نام «ذو الفقار» رد نموده بود در کتاب حاضر به ردّ باب پنجم از آن که در مباحث الهی است پرداخته، با عنوان «قال الناصب - اقول». در این کتاب به تألیفات دیگرش مانند «عماد الاسلام» ارجاعاتی دارد. وی در کتاب دیگرش «حسام الاسلام» به ردّ باب ششم در بحث نبوت و ایمان به انبیاء پرداخته است.

در این ردنامه بنا به گفته مؤلف، تنها بر نقض گفته‌های دهلوی اکتفا نشده بلکه تحقیقاتی انیق و ابجائی دقیقه و فوائد بسیاری افزوده است.

آغاز: «الحمد لله الذی تفرّد بالقدم و رسم کل شیء بتقدّم العدم، خلق الاشیاء فاتقن واحکم».

(فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی ۲۲/۷ ش ۲۵۲۱).

* نستعلیق، حاجی ابومحمد بن حاجی ملا محمد ابراهیم سبزواری، ۲۵ صفر المظفر ۱۲۶۳ به حسب ارشاد سید محمد تقی ممتاز العلماء در بیت السلطنه لکهنو نگاشته شده، رؤوس مطالب با قرمز بر فراز آن نشانی دارد، موریانه اندکی به نسخه آسیب رسانده است، دارای روکش مرمت، جلد گالینگور قهوه‌ای.

۱۷ س. ۲۷/۵ × ۱۷/۵ سم.

(۱۵)

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (۱۲۶۶) به شماره (۷) رجوع شود.

جلد پنجم مشتمل بر کتاب زکات، خمس و صوم می‌باشد..

* نسخ، ابوالقاسم بن مرحوم حاج حسین علی قزوینی، ۲۴ ربیع الاول ۱۲۵۳

در عصر مؤلف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، دارای

موریانه خوردگی اندک. در آغاز مهر سید محمد تقی (ممتاز العلماء) مشهود است، نیمه اول کتاب دارای حواشی است و تصحیح شده است. جلد گالینگور سبز گلدار.
 ۲۷ س، ۲۰ × ۲۰ سم.

(۱۶)

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (۱۲۶۶)
 به شماره (۷) رجوع شود.

جلد هفتم مشتمل بر کتابهای تجارت، رهن، افلاس و حجر می باشد.^{۱)}
 * نسخ، در عصر مؤلف، در پایان کتاب این عبارت مشهود است: «بلغ مقابلة نسخ معتبرة متعددة منها مسودة المصنف بقدر الجهد والطاقة». در آغاز مهر مستطیل سید محمد تقی ممتاز العلماء مشهود است، جلد گالینگور سبز گلدار.
 ۲۶ گ، ۳۱ س، ۲۰ × ۲۰ سم.

(۱۷)

تفسیر الصافی (تفسیر - عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

* نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، صفحه آغاز دارای سرلوح زیبا، صفحات مجدول به طلا و لاجورد، دارای حاشیه نویسی، آیات با خطی سنگرف بر فراز آن نشانی دارد، نسخه را موریانه اندک آسیبی رسانده و مرمت شده است، در آغاز مهر ممتاز العلماء مشهود است، جلد گالینگور قرمز.
 ۳۴ س، ۲۴/۵ × ۱۵ سم.

(۱) در آغاز چنین آمده ولی در پایان کتاب چنین مندرج است «تم المجلد الثالث من العقود بعون الله الرؤوف الودود و يتلوه المجلد الرابع فی الضمان ان شاء الله».

(۱۸)

ینایع الانوار

(تفسیر - عربی)

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلداری علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹)
تفسیری است متوسط بر آیات کلام الله مجید به روش شیعی با مقدمه‌ای در
بحث‌های تفسیری از دید روایات اهل بیت علیه السلام. جزء دوم این تفسیر در ماه
شعبان ۱۲۸۴ پایان یافته است.

نسخه حاضر جلد اول کتاب تا پایان جزء اول قرآن می‌باشد.
آغاز: «الحمد لله الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيراً وبعثه للناس
كافة هادياً ومنذراً وبشيراً».
آغاز نسخه افتاده: «... إلى الفعل وقصده مرة بعد أخرى، الرابعة روى محمد بن
يعقوب رحمه الله باسناده عن سيف».

* نسخ. از عصر مؤلف، دارای تصحیحات با نشانی بلاغ و حواشی نسبتاً
مفصل، آیات شنگرف، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی
دارد، جلد گالینگور آبی.
۲۳ س. ۲۰ × ۳۰ سم.

(۱۹)

نور الثقلین

(تفسیر - عربی)

از: عبد علی بن جمعه عروسی هویزی شیرازی (۱۱۰۴)
نسخه حاضر جزء دوم از آغاز سورة اعراف می‌باشد.
* نسخ. ۱۲ رمضان المبارک ۱۱۰۳، عناوین شنگرف در آغاز وقف نامه
کتاب آمده که به دلیل مرمت و روکش آن به درستی خوانده نمی‌شود^(۱). در

پایان مهر مستطیل « سید علی بن سید دلدار علی ۱۲۳۴ » مشهود است. اوراق
گویا بر اثر حرارت سوخته حالت گشته، همراه با روکش مرمت، جلد تیماج
قرمز.

۲۵۶ گ. ۲۴ س. ۱۵ × ۲۴/۵ سم.

(۲۰)

(فقه - عربی)

المبسوط

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)

نسخه حاضر از آغاز کتاب النفقات (و چند سطر قبل از آن) تا اوائل کتاب
الصدقات را دار می باشد.

آغاز نسخه افتاده: « .. نفسها بشيء لان الفسخ جاء من قبلها قبل الدخول وان لم
يكن دخل بالكبيرتين سقط مهر الساقية ».

* نسخ. سده سیزدهم. عناوین شنگرف. مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء در
بعضی از صفحات مشهود است، همراه با تصحیحات، نسخه را موریانه اندک
آسیبی رسانده است، جلد گالینگور سبز گلدار.
۲۹ س. ۱۹/۵ × ۳۱ سم.

(۲۱)

(ادب و حدیث - عربی)

نهج البلاغه

از: شریف رضی محمد بن حسین موسوی بغدادی (۴۰۶)

* نسخ مغرب زیبا. محمد باقر بن محمد تقی، اواسط جمادی الاول ۱۰۹۶.
عناوین و ابتدای احادیث شنگرف، مجدول به طلا و مشکی، کتابت شده از

استهان

الْعَدْلُ وَآخِذُوا بِالنُّصَحِ لِلْجَيْفِ فَإِنَّ الْجَيْفَ يَقُودُ بِالْجَلَّةِ وَالْجَيْفُ
يَدْعُو إِلَى السَّيْفِ وَقَدْ عَلِمْتُمْ أَنَّ الدُّنْيَا نَارٌ سَاطِعَةٌ فِيهَا
صَالِحِيهَا وَقَدْ عَلِمْتُمْ أَنَّ الْأَخْيَارَ مَرْتَجِلُونَ لَهُ وَقَدْ عَلِمْتُمْ
إِذَا اجْتَمَعْتُمُ الْوُجُوهَ فَقَدْ ظَلَمْتُمْ وَقَدْ عَلِمْتُمْ أَنَّ أَخِيكُمْ عَلَى
الْجَلْدِ أَنْ يَتَكَلَّمَ أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي أَخِي
الْعُسَايَةِ يَا إِلَى قَطْعِ الْمَشْرِجِ مِنْ كَلَامِ مَوْلَانَا أَمِيرِ الْوُجُوهِ عَلَيْهِ
حَاكِمٌ بِرَأْفَةٍ سَخِيحَةٍ عَلَى مَا مَرَّ مِنْ بَرٍّ وَفِيهَا الْعَمَلُ مَا انْتَشَرَ فِي الْمَلِكَةِ
مَا بَصَدَّ بَرِّ أَقْطَارِهِ وَمَقَرَّ بِرِّ الْعَمَلِ كَمَا تَرْتَدُّ أَوْ عَلَى تَقْصِيلِ الْفَدَا
مِنْ الْبَلَاءِ فِي الْوَجْهِ كَلَامِ بَرِّ الْوُجُوهِ لِكُلِّ وَجْهِ شَارِدٍ وَ
اسْتِطَاعَةِ الْوَارِدِ وَمَا عَسَا أَنْ يَطْلُبَ لَنَا صَدَقَةً وَفِيهَا الْعَمَلُ
الشَّدِيدُ وَمَا تَوَقَّعْنَا إِلَّا بِمَا هُوَ عَلَيْهِ وَتَوَكَّلْنَا وَهُوَ حَسْبُنَا وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
وَقَدْ وَقَعَ الْفَرْعُ مِنْ كَلَامِهِ وَالْأَسْطُورُ حَتَّى الْوُجُوهِ

من شهرتة شد و تغییر پیدا کند

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقُرْآنِ وَالْهَادِيَ إِلَى الصِّرَاطِ

وَالْحَقِيقَةِ وَكَتَبَ الْعَبْدُ الْفَقِيرُ إِلَى رَحْمَةِ

رَبِّهِ النَّصِيحُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي مُحَمَّدٍ

عَفَا لَهُ وَلِلَّهِ الدِّينُ وَالْآخِرَةُ

الْبَهَاءُ بِالْمَدِينَةِ

روی نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده بود، دارای تصحیحات و نسخه بدلهایی که در حاشیه دور آنها طلا اندازی شده، با حواشی فراوان در هوامش و بین سطور به مشک‌ی یا شنگرف، آغاز نسخه دارای سرلوح زرین زیبا، در آغاز علاوه بر دو مهر پاک شده مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء به چشم می‌خورد، همچنین تملکی به خط ثلث بسیار زیبا اثر محمد بن هادی در سال ۱۱۸۷، در آغاز فهرستی از خطبه‌های حضرت گویا به خط ممتاز العلماء در دو صفحه درج شده، جلد گالینگور آبی.

۱۷ س، ۲۷ × ۱۷ سم.

(۲۲)

(فتحه - عربی)

المبسوط

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)
به شماره (۲۰) رجوع شود.

مجلد اول و دوم (از فصل پنجم در احکام اموات تا آغاز کتاب الصلاة) را دارا می‌باشد.

نسخ، سده سیزدهم، نسخه را مهدی حسینی قزوینی با دو نسخه مسوده و مبیّنه مقابله کرده (مقابله «شماره ۹» یعنی جواهر الکلام نیز اثر اوست)، موریانه به نسخه آسیب رسانده ولی کلمات غالباً خوانا می‌باشد. صفحات چروکیده، جلد گالینگور آبی.

۳۱ س، ۲۹ × ۲۱ سم.

(۲۳)

مختصر تنزیه الشریعة المرفوعة عن الاخبار الشنیعة الموضوعة (حدیث - عربی)

از: شیخ رحمة الله بن عبدالله سندی حنفی مکی

اختصاری است بر کتاب «تنزیه الشریعة» تألیف شیخ نورالدین علی بن عراق، در سه فصل.

آغاز: «الحمد لله الذي صان سنن رسوله عن كل مفتر وضاع ووقف طائفة من العلماء فعرفوا كل كتاب ضاع».

* نسخ، محمد صالح، چهارشنبه یکم جمادی الثانی ۱۱۲۴، عناوین و رؤوس مطالب و نشانیها شنگرف، دارای حاشیه نویسی مختصری از عالمی شیعی، موریانه به نسخه کمی آسیب رسانده است، جلد گالینگور سبز گلدار.
۲۳۴ گ، ۲۱ س، ۱۵ × ۲۶ سم.

(۲۴)

شرح نهج البلاغة (ادب و حدیث - عربی)

از: عزالدین عبد الحمید بن هبة الله بن ابی الحدید معتزلی (۶۵۵)
به شماره (۱۳) رجوع شود.

نسخه حاضر نیمه اول کتاب از جزء اول تا عاشر می باشد.

* نسخ، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، عناوین شنگرف، صفحه آغازین دارای سرلوح زیبا زرین و کتیبه ای که درون آن را بریده اند، صفحات مجدول به طلا و شنگرف و خاکستری، در صفحه اول چند مهر و امضای تملک حک شده از جمله مهر بیضی «عبده حسین»، مهر مستطیل ممتاز العلماء «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد تقی» که امضای تملک نموده و از خود تعبیر به محمد تقی رضوی نموده است، و مهر مستطیل «حسین علی الحسینی ۱۲۴۱»، لبه های اوراق را موریانه خورده، نسخه مرمت شده و چروکیده است، جلد قرمز گلدار، عطف و گوشه ها تیماج مشکی.

۳۵۳ گ، ۳۴ س، ۱۸ × ۳۰ سم.

(۲۵)

صمصام قاطع و برق لامع^{۱)} (اعتقادات - فارسی)

از: سید محمد بن دلدار علی بن محمد معین نصیر آبادی، سلطان العلماء (۱۲۸۴)
در تعیین فرقه ناجیه اثبات اعتقادات شیعه اثنی عشریه، و رد آنچه عامه به اشتباه
رفته‌اند.

آغاز: «الحمد لله اعلى الحق ورفع بنيانه ومحق الباطل وخفض اعوانه وبصرنا بما
يوجب لديه الزلفى».

* نستعلیق، نزدیک عصر مؤلف، نشانیها شنگرف، رؤوس مطالب با خطی
شنگرف بر فراز آن مشخص شده، موریانه به نسخه آسیبهایی رسانده و سپس
صفحات مرمت شده دارای روکش، در آغاز وقف نامه کتاب مندرج است که
طی آن سید حسین (سید العلماء متوفای ۱۲۷۳) کتاب را بر فرزندش سید
محمد تقی (ممتاز العلماء) در تاریخ چهارشنبه ۹ شعبان ۱۲۵۹ وقف نموده
و مهر ممتاز العلماء در ذیل آن مشهود است، جلد گالینگور آبی.
۱۲ س. ۲۶ × ۱۷ سم.

(۲۶)

حسام الاسلام (وسهام الملام فی صدور قوم لنام) (اعتقادات - فارسی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
ردی است بر باب ششم از مباحث کتاب «تحفه اثنی عشریه» عبدالعزیز دهلوی
که در مباحث نبوت و ایمان به انبیاء می‌باشد.

۱) در ذریعه ۸۸/۱۵ نام کتاب را «الصمصام القاطع والبرهان اللامع» ذکر کرده است. وی تصریح کرده که
کتاب چاپ شده است.

نامه «صمصام قاطع و برق لامع»

قد وقفت هذه الرسالة الشريفة وقفا مؤثرا
وستلته تسبيلاً مختاراً وحملت المظفرية
إلى الولد الأعز الأجدد والركن الأبرار
والفاضل المستدرك الملقب بالوزع على السجدة
وقاه الله إلى الراجح إقاماً وقاه نوابه
من الأعداء واسمهم فانا نوزن عليه كسبه
صانه لله يوم كل يوم الأربعاء التاسع
من شهر شعبان المعظم ١٠٥٩ هـ

١٥٨٧

مكتبة...

مؤلف در کتاب دیگرش «صوارم الهیات» به ردّ دهلوی در باب پنجم (مباحث الهی) پرداخته و در کتاب دیگرش «ذوالفقار» باب دوازدهم را رد کرده است. (بنگرید به شماره ۱۴ همین فهرست).

کتاب حاضر پس از کتاب صوارم الهیات و ذوالفقار تألیف شده است. آغاز: «الحمد لله المفضل المنعم والصلاة والسلام على خير الانام وآله البررة الكرام، اما بعد فهذا حسام الاسلام وسهام الملام».

* نستعلیق، ظاهراً از عصر مؤلف، با تصحیحانی در حواشی نسخه، مجدول به شنگرف و مشکى، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، عناوین شنگرف، در آغاز تملک و مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء مشهود است، نسخه را موربانه آسیب زده ولی غالب کلمات خواناست، جلد گالینگور آبی، ۲۱ س، ۲۷ × ۱۸ سم.

(۲۷)

الکشاف

(تفسیر - عربی)

از: جارا الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸)

نسخه حاضر از ابتدا تا آغاز سورة كهف را دارا می باشد.

* نستعلیق، از اوائل سده دهم، نسخه نفیس، صفحه اول ترصیع که با شمشه‌ای در وسط و نقوش هندسی اطراف آن به جداول حاشیه‌ای ختم شده، درون نقوش هندسی با نقوش گل و بوته و اسلیمی به طلا و دورگیری با مشکى کار ظریفی را خلق کرده، جداول نیز با گره‌های متنوع و نقوش گیاهی به رنگهای متنوع تزیین شده، بخشی از ترصیع از بین رفته صفحه دوم و سوم دارای کتیبه فوقانی و تحتانی که به صورت قرینه کار شده، زمینه تذهیبها با طلا و لاجورد و نقوش اسلیمی به طلا یا مشکى یا قرمز، زمینه کتیبه‌ها لاجورد و کلمات سفیدابی که دورگیری شده و نقوش اسلیمی به طلا با دورگیری‌های مشکى نوشته‌ها را فرا گرفته است، متن دو صفحه آغازین دارای تزیینات دندانموشی،

روی برگ اول «الکشاف» زمخشری (ش ۲۷)

۲۔ مضامین

مکتبہ

[illegible]

آغاز هر سوره به خط ثلث طلایی با دورگیری مشکی که درون نقوش اسلیمی تزئین شده، عناوین « فان قلت - قلت » به طلای دورگیری شده به مشکی یا به رنگ فیروزه‌ای، آیات مورد تفسیر نیز با طلا و دورگیری مشکی نگاشته شده، صفحات مجدول به طلا و فیروزه‌ای و مشکی، آیات مورد اسناد با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، موربانه کمی در نسخه اثر گذاشته است، جلد گالینگور آبی.

۳۷۵ گ. ۲۹ س، ۲۱ × ۱۷ سم.

(۲۸)

منتهی الافکار لما فيه من نتائج ابتکار الأنظار (اصول فقه - عربی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیرآبادی لکهنوی (۱۲۳۵) مباحث اصول فقه را پس از کتاب «القوانین» محقق قمی و با انتقاد نسبت به بعضی از نظریات محقق قمی در این کتاب گرد آورده است. مباحث این کتاب تا عام و خاص تدوین شده است.

(ذریعه ۱۰/۲۳ ش ۱۷۸۳۱).

آغاز: « الحمد لله الذی مهد مهاد الهدایة والارشاد لیسلك بنا سبیل السداد و یعوضنا فوز یوم التناد ».

نسخ. از عصر مؤلف، همراه با تصحیحات و نشانی بلاغ، عناوین و نشانها شنگرف، رزوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن مشخص شده، در آغاز وقف نامه کتاب درج شده که مطابق آن کتاب را (سید حسین فرزند مؤلف) وقف بر طلاب نموده و تولیت آن را به فرزندش سید محمد تقی ممتاز العلماء سپرده در شب ۱۳ رجب ۱۲۷۰ و مهر ممتاز العلماء در ذیل آن مشهود است، موربانه به نسخه آسیب رسانده، صفحات دارای روکش مرمت، جلد گالینگور آبی.

۱۶ س. ۲۴ × ۱۶ سم.

(۲۹)

حدیقه سلطانیه در مسائل ایمانیه (اعتقادات - فارسی)

از: سید حسین بن دلداری علی بن محمد معین لکهنوی، ملقب به سید العلماء (۱۲۷۳)
به شماره (۳) رجوع شود.
از باب چهارم در امامت.

انجام نسخه افتاده: «آنچه گفتی راست نمی‌آید زیرا که دعوت داعی نمی‌باشد مگر از برای غیر و خود چنانکه...».

نستعلیق، از عصر مؤلف، با تصحیحات، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، در آغاز مهر ممتاز العلماء با سجع «سید محمد نقی رضوی فخر المدرسین ممتاز العلماء ۱۲۶۵» مشهود است، جلد گالینگور آبی.

۲۵۵ گ، ۱۵ س، ۲۱۰ × ۲۰ سم.

(۳۰)

نور الثقلین (تفسیر - عربی)

از: عبد علی بن جمعه عروسی هویزی شیرازی (۱۱۰۴)
به شماره (۱۹) رجوع شود.

جزء سوم از آغاز سوره مریم تا آخر سوره فاطر می‌باشد.

نسخ، پنجشنبه از ماه محرم ۱۱۰۴، ادامه همان نسخه است که به شماره ۱۹ گذشت، نسخه را مطابق امضای آغاز و انجام سید علی بن دلداری علی وقف کرده و تولیت آن را امام الحیة بر خویش قرار داده است و مهر او در پایان نسخه مشهود است، جلد گالینگور قرمز.

۲۴ س، ۲۴/۵ × ۱۵ سم.

(۳۱)

کشف الظنون عن اسامی الكتب و الفنون (فهرست نگاری - عربی)

از: مصطفی افندی کاتب چلبی، حاجی خلیفه (۱۰۶۷)

آغاز: «ان ازهر نطق يلوح انوار الطافه من مطالع الكتب والصحایف».

✽ نستعلیق، سده سیزدهم، نسخه را موریا نه کمی آسیب رسانیده، مرمت شده و صفحات دارای روکش می باشد، در آغاز مهر مستطیل ممتاز العلماء مشهود است، جلد گالینگور آبی.

۱۷ ص. ۲۴ × ۱۵ سم.

(۳۲)

تعلیقات علی ریاض المسائل (اصول فقه - عربی)

از: سید حسین (یا سید محمد؟) بن دلداری علی نصیر آبادی

آغاز: «الحمد لله الذی شرع لعباده صنوفاً من العبادات .. إلى نيل السعادات».

انجام نسخه افتاده: «فالحکم بالکراهیه مشکل ولذا احتاط والذی رحمہ الله فی ..».

✽ نسخ، از عصر مؤلف، در آغاز تملک مؤلف آمده که نام و مهر او پاک شده است، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، نسخه را موریا نه آسیب رسانیده، جلد گالینگور آبی.

۱۵ ص. ۲۳ × ۱۵ سم.

(۳۳)

الاصفی (تفسیر - عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

تا اوائل سورة مزمل.

* نسخ، آیات قرآنی نسخ معرب، صفحات مجدول به طلا و مشکی، نسخه تصحیح شده، سطر آغازین هر سوره با طلا و دور اندازی مشکی، نسخه را موربانه آسیب رسانده و صفحات روکش دار و مرمت شده، جلد گالینگور خاکستری.

۲۹ س، ۲۵ × ۱۴ سم.

(۳۴)

(پاسخ - فارسی)

امل الآمل

از: سید محمد ابراهیم بن محمد تقی ممتاز العلماء بن حسین نصیر آبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷) مختصری است در پاسخ سؤالاتی متنوع و متکثر که مؤلف به خواهش بعضی از اجلای افاضل نگاشته است و آن را عصر روز پنجشنبه ۱۱ شعبان ۱۲۸۸ پایان داده است.

آغاز: «الحمد لله على آلائه والشكر على نعمائه... اما بعد این رساله ایست مسئمی به امل الآمل محتوی بر برخی از غوامض مسائل».

* نستعلیق زیبا و درشت، عبارات عربی نسخ معرب درشت، خطوط عناوین و رؤوس مطالب الوان، جلد گالینگور آبی.
۹ س، ۲۴ × ۱۵ سم.

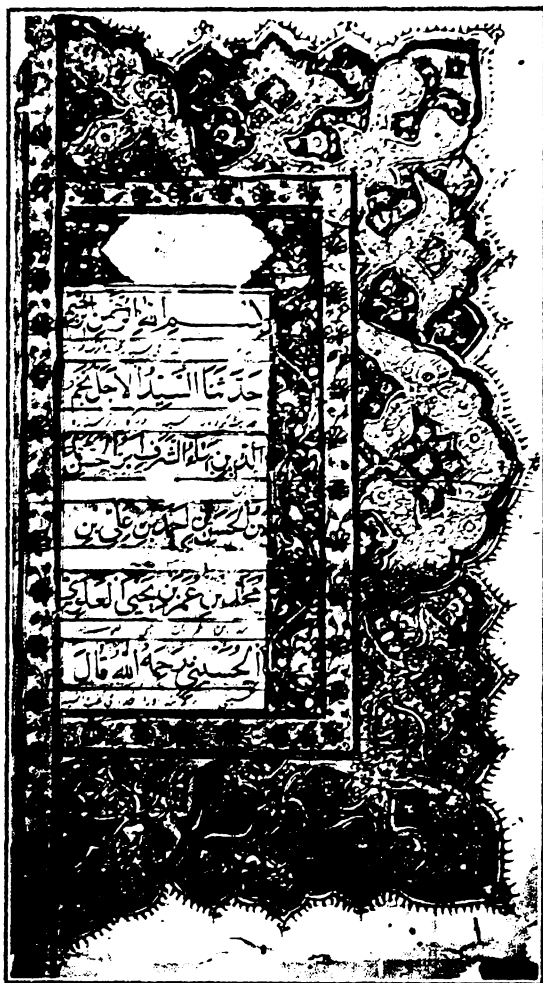
(۳۵)

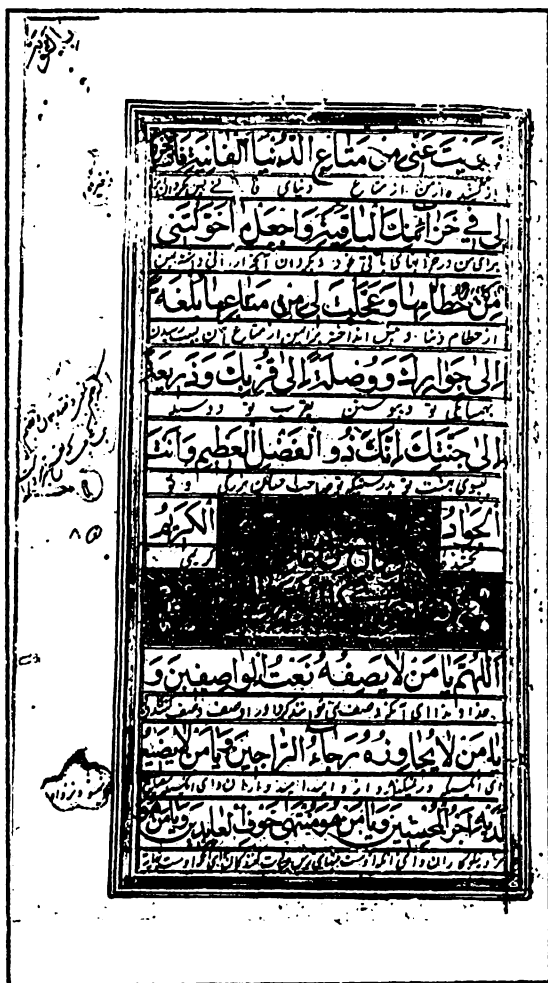
(دعا - عربی)

الصحيفة السجادية الكاملة (مترجم)

از: امام سجاد حضرت علی بن الحسین علیهما السلام

آغاز ترجمه: «بنام خدای بسیار بخشنده نیک مهربان، حدیث کرد ما را سید بزرگوارتر ستاره دین».

* نسخ معرب زیبا، سده سیزدهم، دو صفحه آغازین تذهیب تمام صفحه پرکار به صورت قرینه‌ای کار شده وبا طلا و فیروزه‌ای و مشکلی شنگرف همراه با جداولی به نقوش گیاهی و اسلیمی و ختائی، بین سطور نیز طلا اندازی شده، بقیه صفحات مجدول به طلا و مشکلی و شنگرف و ترجمه‌های بین سطور به شنگرف، تصحیحات و نسخه بدلها در حاشیه به نستعلیق یا نسخ نگاشته شده و با طلا آراسته گردیده، آغاز هر دعا درون کتیبه‌ای با خطوط لاجوردی روی زمینه طلایی و نقوش گیاهی طلایی در زمینه لاجوردی، کاتب نسخه را به سید محمد تقی (صاحب کتابخانه) نجل آقا سید حسین (نصیرآبادی) تقدیم کرده و از او تجلیل فراوان نموده است، جلد گالینگور آبی، عطف تیماج زرشکی عقد دار و لبه‌ها تیماج زرشکی.

۱۰ س. ۲۳ × ۱۶ سم.

(۳۶)

(دعا - عربی)

الصحيفة السجادية الكاملة (مترجم)

از: امام سجاد حضرت علی بن الحسین علیهما السلام

به شماره (۳۵) رجوع شود.

* نسخ معرب زیبا، ترجمه بین سطور به شنگرف، صفحه آغازین دارای سرلوح زیبا و تمامی صفحه و صفحه پس از آن با نقوش گسهای و اسلیمی و ختائی طلا اندازی شده، دارای حواشی به نستعلیق به عربی یا فارسی، صفحات مجدول به طلا و مشکلی، آغاز هر دعا به طلا نگاشته شده با دورگیری به مشکلی و در زمینه‌ای اسلیمی به رنگ فیروزه‌ای، در آغاز و انجام نسخه چند دعا و یادداشت متفرقه به چشم می‌خورد، جلد گالینگور سبز.

۱۰ س. ۲۳ × ۱۳ سم.

(۳۷)

امل الآمل

(پاسخ - فارسی)

از: سید محمدابراهیم بن محمدتقی ممتاز العلماء بن حسین نصیرآبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷)
به شماره: (۳۴) رجوع شود.

* نستعلیق زیبا و عبارات عربی و رؤوس مطالب نسخ معرب الوز، میر کاظم
شاه رضوی مشهدی در ۱۲ جمادی الاول ۱۲۸۹، در پایان دو نفر از علمای
شعبه به نامهای ملا زین العابدین مازندرانی و (محمد حسین؟) اردکانی هر
کتاب تقریظ نگاشته‌اند دومی به تاریخ شوال ۱۲۹۰، جلد تسماج زرشکی
ضربی فرسوده.

۹۵ گ، ۹ س، ۲۲ × ۱۵ سم.

(۳۸)

حدیقة المتقین

(اعتقادات - عربی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران‌مآب نصیرآبادی لکهنوی (۱۲۳۵)
در اثبات اعتقادات شیعه اثنا عشریه و رد عامه در یک مقدمه و چهار مقصد و یک
خاتمه.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل لنا العقل دلیلاً لأخذ برهانه و حقاً لا یخذل اعوانه».
* نسخ، محمد علی، پنجشنبه ۹ رجب ۱۲۵۷، تصحیح شده و نشانی بلاغ
دارد، نشانی‌ها و عناوین شنگرف، در آغاز مهر ممتاز العلماء مشهود است، در
پایان تصریح شده که کتاب را سید حسن تقوی در سال ۱۲۹۱ م تجلید کرده
است، جلد گالینگور آبی گلدار.

۱۹ س، ۲۴ × ۱۵ سم.

(۳۹)

تفسیر الجلالین

(تفسیر - عربی)

از: جلال الدین محمد بن احمد محلی و جلال الدین عبدالرحمن سیوطی
انجام: «سأله أهلها ماذا قال ربنا قال الحق فينتهي به حيث امر».

✽ نسخ، آیات نسخ معرب، احتمالاً از سده دوازدهم، صفحه آغازین دارای سر لوح زیبا دارای دو کتیبه که درون آن برای نگارش مطلب خالی مانده، صفحات مجدول به طلا و مشکی و شگرف، سید محمد تقی ممتاز العلماء در آغاز تصریح نموده که این تفسیر از جمله کتابهای وفی است که تولیت آن بدو سپرده شده همراه با مهر مستطیل وی، فهرست بعض سوره ها و اجزاء قرآن در ابتدای نسخه نگاشته شده، موریانه نسخه را اندکی آسیب رسانیده و مرمت سطحی شده است، جلد گالینگور آبی.

۲۷ س، ۲۱ × ۱۴ مم.

(۴۰)

الکشاف

(تفسیر - عربی)

از: جابر الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸)

به شماره (۲۷) رجوع شود.

بخش پایانی تفسیر می باشد.

آغاز نسخه: «والله انی لصادق فيما ادعی ولم يحضر البیتة لکان قبیحاً قالوا انا تطیرنا ای تشامنا بکم».

✽ نستعلیق کهن، نسخه بسیار نفیس، ادامه نسخه شماره ۲۷ و با همان مشخصات.

۲۹ س، ۲۱ × ۱۷ سم.

(۴۱)

الکشاف

(تفسیر - عربی)

از: جابر الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸)

به شماره (۲۷) رجوع شود.

آغاز نسخه: «بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب.. لقن الله عباده».

انجام نسخه: «الا البلاغ المبين اي الظاهر المكشوف بالآيات الشاهدة لصحته والأفلو قال المدعى..».

✽ نستعليق کهن، نسخه بسیار نفیس، ادامه نسخه شماره (۲۷) و با همان مشخصات.

۲۹ س، ۲۱ × ۱۷ سم.

(۴۲)

قصص الانبياء

(داستان و تاریخ - فارسی)

از:؟

آغاز: «الحمد لله رب العالمين.. بلغنا عن محمد بن اسماعيل بن ابراهيم البخاري رحمه الله باسناد صحيح عن ابي جعفر بن محمد بن صادق عن ابيه».

انجام: «قابلي ببيند درست کنند چون آدمي زاد خاک..».

✽ نسخ، سال ۱۰۶۵، دو صفحه آغازین مجدول به جدول ساده و کتیبه‌ای که درون و اطراف آن (حواشی نسخه) با نقوش اسلیمی درشت تزیین شده، بقیه صفحات جدول شنگرف ساده، موربانه نسخه را آسیب رسانده. و استفاده از روکش مرمت ضخیم برای ترمیم صفحات خطوط متن را کمرنگ جلوه داده. رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد صفحه پایانی دارای مهرهای ناخوانا، جلد گالینگور آبی.

۱۴ س، ۲۴ × ۱۶ سم.

(۴۳)

تهذیب غریب الحدیث

(غریب الحدیث - عربی)

از: ابو زکریا یحیی بن علی بن محمد بن حسن شیبانی تبریزی (۵۰۲)

آغاز (ناخوانا) : « نى على الشيخ الرئيس ابى زكريا يحيى .. بمدينة السلام فى أول المحرم .. وبعد .. لابی عبید القاسم بن سلام .. واختلاف الروایات والاسانید .. »

انجام نسخه افتاده: « اذا تَوَعَّد وتهَدَّد لَأَنَّهُ إِذَا تَكَلَّمَ وَحَرَّكَ رَأْسَهُ نَفَضَ .. »

❖ نسخ، نسخه رطوبت دیده و موریانه خورده، در آغاز تملکی است پاک شده

با مهر بیضوی « .. الله بن سيد عليخان الحسيني » و تملکی پس از آن به عنوان

« یحیی بن محمد بن عبد علی » در سال ۱۱۷۸، و تملک « محمد بن عبد علی

بن محمد آل عبد الجبار »، عناوین و فراز رؤوس مطالب به شنگرف، جلد

گالینگور آبی.

۱۹ س، ۲۰ × ۱۳ سم.

(۴۴)

الدرة البيضاء (تفسیر سورة يوسف)

(تفسیر - عربی)

از: ؟

تفسیری است روایی - تاریخی با اعتماد بر اقوال مفسران و اقوال و حکایات بعضی از عرفاء مانند ابو حامد غزالی، همراه با توضیحات مفسر.

آغاز: « الحمد لله الذى شهدت المكونات بوحدانيته ولانت المصنوعات بعظمته .. »

❖ نستعلیق، شنبه ۱۸ ذی حجه ۱۲۲۱، صفحات دارای جدول کشی ساده،

عناوین شنگرف، رؤوس مطالب در حواشی نگاشته شده، موریانه آسیب

فراوان خصوصاً به اطراف نسخه وارد کرده، نسخه مرمت شده دارای روکش

مرمت، جلد گالینگور آبی.

۱۵ س، ۲۲ × ۱۶ سم.

(۴۵)

شرح دیوان ابن فارضی

(شعر و ادب - عربی)

از: بدر الدین حسن بن محمد بن محمد بورینی دمشقی شافعی (۱۰۲۴)

جزء دوم شرح می باشد.

آغاز: « الحمد لله، قال الشيخ عمر بن فارض رضى الله تعالى عنه:

ما بين ضال المنحنى وظلاله ضل المتيم واهتدى بضلالة

أقول: ما فى اول البيت زائدة ».

※ نسخ، با کشیدگی های نازیبا. از عصر شارح، مالک آن «علی بالی مراد» کتاب را مطالعه نموده و در آخر امضا کرده، در آغاز نیز مهر بیضوی او «اضعف العباد الفقير على بالی مراد» و تملک وی به سال ۱۰۷۳ مشهود است، اشعار ماتن و نشانیها شنگرف، در آغاز نام کتاب و شارح و دو بیت شعر از ارجانی نیز مشهود است. دو برگ قبل از شروع کتاب و پس از ختم آن اشعار و متفرقاتی کتابت شده، سید حسن تقوی کتاب را صحافی کرده، جلد گالینگور آبی. سطور مختلف ۱۵ × ۲۰ سم.

(۴۶)

تحفة الغریب فی الکلام علی معنی اللیب

(نحو - عربی)

از: بدر الدین محمد بن ابی بکر دامامینی (۸۲۸)

انجام نسخه افتاده: «لانه هو فى المعنى فشيها مرفوعة بالمفعول فنصبوه لتصح

الاضافة اليه وجعلوا...».

※ نسخ، از سده نهم یا دهم، با تصحیحات و حواشی نسبتاً فراوان از عصر کتابت و پس از آن، بعضی از حواشی متأخرتر مربوط به محمد هادی حسینی. عناوین «قال - اقول» شنگرف، موریانه بخشهایی از متن را آسیب رسانده و ناخوانا نموده است، در آغاز فهرست مطالب درج شده و یادداشتی است از

گفتم فزادی منه مالم یسع حتی یشت رافته من جرعی ۱۹۰
 مازلت اقیم فی هواء عذری
 حتی رجع العاذل بهواه معی
 بنی اسد سه عند تکلف فی حبه و الزمت فزادی من
 بحبه فوق طاقتی و فوق وسعه فکرای کمال تجلی
 رعایتی بجلی قالت رافته و نطق رحمة هذا لا یجزع
 او لا یخاف سرمد اذ لو کان عنده جرع لما کلف
 قلبه فی المحبة مالا یبع و قول مازلت الی آخره معناه
 لا نصحنی العاذل فرقامت علی العواذل اقیمت عندهم
 اعذاری و اظهرت لهم فی المحبة اسرار و فرجع عاذله
 عاذرا بل صارک فی عشق له ناماء و اثر عشقه کلای
 و بیان اسباب المحبة و محاسن علی فی النفس
 و به فرجع معی بهواه و رجع الفواد لشفقة بهواه
 و هذا ان من کان صادقا یجعل العذر صانق له بل
 صادقا و هذا آخر الكلام و الحمد لله علی التمام
 و صلوات علی سیدنا محمد خاتم النبیین و علی اله
 و صحبه اجمعین و الحمد لله
 رب العالمین

این کتاب از کمالی است که در این شهر
 در کتابخانه کهنه موجود است و این
 کتاب از کمالی است که در این شهر
 در کتابخانه کهنه موجود است و این
 کتاب از کمالی است که در این شهر
 در کتابخانه کهنه موجود است و این

محمد هادی بن حاجی محمد حسینی مخاطب به میرخان (حواشی از وی در نسخه نیز آمده) که کتاب را در سال ۱۰۹۳ از بلده اورنگ خریداری کرده و بعداً به فرزندش محمد ابراهیم بخشیده است، نسخه را سلطان العلماء به سید محمد تقی ممتاز العلماء بخشیده بدین عبارت که در آغاز نسخه کتابت شده: «وهبت هذا الكتاب للفاضل الذكي الالمعي والتحرير التقى ممتاز العلماء السيد محمد تقی حرسه الله بلفظه الخفی والجلی و ذلك للاربع خلون من شهر شعبان سنة ۱۲۶۱ هجرية». سپس مهر مستطیل بزرگ وی بدین سجع: «مجمع علوم دین مرجع سادات و مؤمنین حضرت مجتهد العصر سلطان العلماء مولوی امجد علی شاه سید محمد بن المرحوم سید دلدار علی»، تملک سید محمد تقی ممتاز العلماء نیز با امضای «محمد تقی الرضوی» در همین صفحه به چشم می خورد، جلد گالینگور سبز گلداز.

س ۳۱، ۲۸ × ۱۸ سم.

(۴۷)

ینایع الانوار

(تفسیر - عربی)

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلدار علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹)

به شماره (۱۸) رجوع شود.

نسخه حاضر جلد اول می باشد.

* نسخ زیبا، آیات نسخ مغرب، سید محمد زمان قشمیری (کشمیری)، شنبه ۶ ربیع الثانی ۱۲۸۳، تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد، آخرین بلاغ به تاریخ سه شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۸۶، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب در حاشیه مذکور است، مجداول به جدول ساده، فهرست مطالب و مطالبی متفرقه در آغاز نسخه به چشم می خورد، جلد تیماج قهوه ای سوخته فرسوده ضربی ترنج و سرترنج دار.

۱۷ س، ۳۲ × ۲۱ سم.

۳۵۵

و احدا لایق و شایسته فی تفسیر قوله اذ قلعت از دیوسزا و کرم و قدرت بشارت نبی
 فی تفسیر قوله صبغة الله و تحیل المؤمنین الظلم فی کتب ان لشهادة من الله لکم و کتب
 محرقه لم من الظلم من هر محل العقبر الضعیف من السلطان العزیز المعنی المعنی
 بلینکم الله لاحدا ظلم من الله اذ کتم شهادة عیته لیکم عباد و فی الضلال و العزیز
 من ذلک المتعالم ان یزکوا هر ما ان یضاری لا یرید فی قوله و ما الله بظالم عتق
 او منهم بل یخرج کل و عیاد لیسر الله بناس من کتمان الشهادة تا لیسر لکم القیامه و یقل
 من عیبه ان یخفی فی الله من الحقیقه لکرم من من یزکوا لیسر لکم القیامه و یقل
 من العقاب فی حین الاخبار باسناد ما لا یحسب و من عیبه لیسر لکم القیامه و یقل
 و ان سئل من الشهادة فادع الله و یقل ان الله یزکوا ان یزکوا لیسر لکم القیامه و یقل
 احلها و قال لیسر من الظلم من کتم شهادة عیته من الله قال الله عز وجل ان الله
 قد خلقناکم لعلکم تتقون و انکم لکنتم کفرا و انکم لکنتم کفرا و انکم لکنتم کفرا
 بحریر البانعة فی التذکر و لیسر لکم القیامه و یقل من لیسر لکم القیامه و یقل
 و قد مضی فی حان الدلائل من الملیح الا لایما یزکوا لیسر لکم القیامه و یقل
 من هذا التفسیر فی حان الدلائل من الملیح الا لایما یزکوا لیسر لکم القیامه و یقل
 فی تفسیر قوله اذ قلعت از دیوسزا و کرم و قدرت بشارت نبی

و انما ان ظن من ظلم یکنها
 من الله ان یزکوا لیسر لکم
 اخصه لیسر لکم القیامه و یقل
 الله فبلا ضرره و لا غلبه

بسیار کلام
 اخبرنا ان الله
 و حسن و قوی
 انما ان الله
 الا ان الله

قد زعت بعون الله تعالى وقوته من سويد الجبل الذي من هذا التفسير العبد المذنب
 مريضا التين بجبلين والعهد النبيل والمهدى لاهيل العار الفاضل والبال
 الكامل الايدى المؤيد اسنة رتبة العلماء الفاضلين، فتوة الفضلاء الصالحين في
 السطاهير والفضائل الزاهر العظمة الفقه سلطه الفتن بن والذكرين كف المظنة
 والساكنين راجع اليه اجمعين شاح الاحاديث المصطفوية، نافذ الامجاد النبوية
 والاحكام النبوية والافعال الحميدة المضيئة الثمينة التي انزلها على المصطفى الوفي
 محمد بن عبد الله السيد محمد تقي دام طهره من ميا من قاسم الكاشين الامام والمعلم
 السيد ميرزا كاظم الساماني دام طهره من ميا من قاسم الكاشين الامام والمعلم
 سيد الفاضل مائين من الهجرة النبوية على قدرها من رتبة العلماء الكبار والكتاب القدير
 لعظيم الله السيد محمد تقي دام طهره من ميا من قاسم الكاشين الامام والمعلم

(۴۸)

ینایع الانوار

(تفسیر - عربی)

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلداری علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹)

به شماره (۱۸) رجوع شود.

نسخه حاضر جلد دوم می‌باشد.

* نسخ، آیات نسخ معرب، از عصر مؤلف^(۱)، با تصحیحات و حواشی که احتمالاً بعضی از آنها به خط مؤلف باشد، نشانی بلاغ دارد، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، در آغاز فهرست مطالب درج شده است، جلد گالینگور قرمز نقش دار، عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای فر. ده.

۲۱ س. ۲۸ × ۱۹ سم.

(۴۹)

الشهاب الثاقب

(اعتقادات - عربی)

از: سید دلداری علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیرآبادی لکهنوی (۱۲۳۵) در ردّ بر صوفیه و ابطال آراء و نظریات آنها و بیان بدعت‌هایی که در دین گذاشتند و اثبات اینکه آنها قائل به وحدت وجودند، مشتمل بر مقدمه و چهار مقصد و خاتمه. آغاز: «یا من لا یخطر ببال اولی الرايات خاطرة من تقدیر جلالة عزته و تعترف القلوب الالهة بانه لا ینال».

(ذریعه ۱۴/۲۵۰ ش ۴۲۹، کشف الحجب والاستار ص ۲۶۳ ش ۲۰۴۶).

* نسخ، از عصر مؤلف، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، در آغاز مهر ممتاز العلماء مشهود است، جلد گالینگور آبی.

۱۹ س. ۲۶ × ۱۶ سم.

(۱) در پایان نسخه سال ۱۲۸۲ کتابت شده ولی تاریخ پایان تألیف در صدر آن سال «اربع و ثمانین بعد الف و مأتین = ۱۲۸۴» آمده که با یکدیگر سازگار نیستند.

(۵۰)

شرح الکافی (الروضة)

(شرح حدیث - عربی)

از: مولی حسام الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی^{۱)} (۱۰۸۱)

بخش پایانی نسخه (مطابق بخشی از جلد یازدهم و تمام دوازدهم چایی)
می باشد .

آغاز نسخه افتاده: «... والسکینه سکون الجوارح وهی تابعة للوقار لأن من شغل قلبه بالله اشتغلت جوارحه» .

✽ نستعلیق ، از سده یازدهم یا دوازدهم ، نسخه فرسوده و موربانه خورده .
عبارات احادیث با خطی مشکى بر فراز آن نشانی دارد ، در آغاز تسلیکی به
سال ۱۲۱۵ مشهود است ، جلد تیماج قهوه‌ای فرسوده دارای جدول کشی ساده
به زر .

۲۱ س ، ۱۹ × ۲۶ سم .

(۵۱)

مدارك الاحکام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

از: سید محمد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹)

جزء اول کتاب می باشد .

✽ نسخ ، نعمة الله بن میرک اصفهانی ، یکشنبه ۲۱ دی قمره ۱۰۴۰ ، عناوین
و نشانی ها شنگرف ، نسخه دارای وصله کاری بی سلیقه و مرمت . موربانه
کمی به نسخه آسیب رسانیده ، جلد گالینگور آبیالونی .

۲۱ س ، ۱۹ × ۳۰ سم .

(۵۲)

الحدائق الناضرة في فقه العترة الطاهرة

(فقه - عربی)

از: شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی (۱۱۸۶)

مجلد هفتم کتاب می باشد.

* نسخ، سده سیزدهم، نسخه راسید علی بن دلدار علی (نصیر آبادی لکهنوی) وقف کرده چنانچه در ابتدا و انتهای نسخه مشهود است، در آغاز مهر ممتاز العلماء با سجع «ممتاز العلماء فخر المدرسین سید محمد تقی رضوی» نیز به چشم می خورد، جلد گالینگور آلبالونی.

۲۹ س، ۲۰ × ۳۰ سم.

(۵۳)

دعائم الايمان

(کلام - عربی)

از: سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلدار علی نصیر آبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷) گرچه اثبات صانع و توحید و نبوت انبیاء عظام و سایر اصول دین و ایمان سزاوار است به ادله عقلیه اثبات گردند نه ادله نقلیه، ولی نصوص فراوانی از ائمه معصومین علیهم السلام رسیده که متضمن ادله قاطعه قطعیه است، لذا مؤلف در این کتاب به جمع و تدوین این نصوص از کتابهای معتبر عالمان شیعه پرداخته است.

آغاز: «الحمد لمبدع لا یوصف باللسان ولا یحویه مکان ولا یغیره زمان والشکر لمنعم تنزهه بجلال قدسه عما یقوله اهل الشنآن».

انجام نسخه ناتمام: «فلا بد من تأویل ما یوهم صدور المعصية منهم علی ترک

الاولی».

* نسخ، از عصر مؤلف، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، تصحیح شده، در آغاز نسخه فرزند مؤلف سید محمد تقی تصریح کرده که کتاب دعائم الايمان از تصنیفات والد علامه اش

مرحوم سید محمد ابراهیم می باشد، جلد ابر و باد، عطف تیماج قهوه ای
سوخته.

۱۶ س، ۲۱ × ۲۰ سم.

(۵۴)

حبيب السیر فی اخبار افراد البشر (تاریخ - فارسی)

از: غیاث الدین محمد بن همام الدین شیرازی، خواند میر (ق ۱۰)

مشمول بر مجلد دوم در چهار جزء از مناقب امیر مؤمنان علیه السلام و خلافت امام
حسن مجتبی علیه السلام در سال ۴۰ هجری تا انعدام سلطان جلال الدین منکبرنی در
سال ۶۲۰.

نستعلیق زیبا و کهن از عصر مؤلف، عناوین شگرف دارای چند سرلوح
زیبا، فهرست مطالب کتاب در سه صفحه آغازین آمده که مجدول به جدول
طلا و زنگار شگرف، و دارای سرلوحی با زمینه طلا و گل‌های ختائی قهوه ای
کمرنگ و نقوش اسلیمی، سرلوح آغازین کتاب دارای کتیبه ای ذیل آن که
حجم آن بر سرلوح غالب آمده به رنگهای مختلف با زمینه طلایی و لاجورد،
نسخه تصحیح شده و دارای حاشیه نویسی است، صفحات پایانی را موریانه
آسیب رسانده است، در آغاز مهر ممتاز العلماء مشهود است، جلد گالینگور
آبی.

۳۲۸ گ، ۲۷ س، ۳۰ × ۲۰ سم.

(۵۵)

ینایع الانوار (تفسیر - عربی)

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلدار علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹)

به شماره (۱۸) رجوع شود.

مشمول بر جزء دوم می باشد.

نسخه، مرزا (میرزا) رسول علی ابن مرزا محمد علی، پنجشنبه ۲۲ ذی قعدة ۱۲۸۶، عناوین و آیات شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، نسخه تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد، جلد ابر و باد، عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای از بین رفته.
 ۱۷۹ گ، ۲۳ س، ۲۴ × ۲۵ سم.

(۵۶)

(تفسیر - عربی)

ینایع الانوار

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلدار علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹) به شماره (۱۸) رجوع شود.
 مشتمل بر جزء اول می‌باشد.
 انجام نسخه ناتمام: «و هو والد ابی سعید الخدری من اراد ان ينظر الی رجل من اهل الجنة».

نسخ، احتمالاً از عصر مؤلف، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، جلد ابر و باد، عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای فرسوده.
 ۵ س، ۲۴ × ۲۵ سم.

(۵۷)

(تفسیر - عربی)

ینایع الانوار

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلدار علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹) به شماره (۱۸) رجوع شود.
 مجلد چهارم مشتمل بر جزء چهارم قرآن کریم می‌باشد.
 نسخه، از عصر مؤلف، با خط خوردگی و تصحیحاتی احتمالاً به خط مؤلف،

عناوین و آیات شنگرف، نشانی بلاغ دارد. جلد ابر و باد، عطف و لبها تیماج
قهوه‌ای از بین رفته.
۲۴ س، ۲۵ × ۲۸ سم.

(۵۸)

الظل الممدود فی تفسیر کلام الله الودود (تفسیر - عربی)

از: سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلدار علی نصیر آبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷)
تکمله‌ای است بر تفسیر «ینابیع الانوار» والدش سید محمد تقی ممتاز العلماء که
ظاهراً موفق به تکمیل آن نشده بود. مجلداتی از ینابیع الانوار در همین کتابخانه
موجود است^{۱)}.

آغاز نسخه: «الحمد لله رب العالمین .. قال الله عز وجل للرجال نصيب مما ترك
الوالدان .. آية بلا خلاف، و اختلفوا في سبب نزولها».

نسخ، از عصر مؤلف، سید محمد تقی فرزند مؤلف بر روی صفحه اول این
عبارت را نگاشته است: «من تصنیفات مولی (کذا) الامجد والكهف الابلج
العلامة الفهامة السيد محمد ابراهيم افاض الله على تربيته شأبيب رحمته والله
المنة، نقله محمد تقی بن مصنف هذا الكتاب في شهر جمادى الثاني سنة ۱۳۸
هـ. (= ۱۳۰۸)». با تصحیحات و خط خوردگی احتمالاً به خط مؤلف، جلد ابر
و باد، عطف و لبها تیماج قهوه‌ای.
۲۶ س، ۲۵ × ۳۴ سم.

(۵۹)

الظل الممدود فی تفسیر کلام الله الودود (تفسیر - عربی)

از: سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلدار علی نصیر آبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷)

به شماره (۵۸) رجوع شود.

* نسخ، از عصر مؤلف به نوشته صفحه اول مسوده کتاب است (بخشی از سورة نساء) ولی به نظر می رسد کاتب آن را نگاشته و سپس توسط مؤلف تصحیحاتی انجام گرفته است. عناوین شنگرف، رؤوس مطالب با خطی بر فراز آن مشخص شده، جلد ابر و باد، عطف و لبه ها تجماع قهودای فرسوده.
۱۵۸ گ، ۲۱ س، ۲۱ × ۳۴ سم.

(۶۰)

الحدائق الناضرة في فقه العترة الطاهرة (فقه - عربی)

از: شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی (۱۱۸۶)

به شماره (۵۲) رجوع شود.

کتاب النکاح می باشد (مطابق با جلد ۲۳ چاپی تحقیق جامعه مدرسین - قم).
* نسخ. سده سیزدهم، در آغاز مهر مستطیل «لا اله الا الله العلی عبده محمد تقی بن حسین بن علی» (ممتاز العلماء) مشهود است. جلد گالینگور مشککی.
۳۱ س، ۲۱ × ۳۰ سم.

(۶۱)

الحدائق الناضرة في فقه العترة الطاهرة (فقه - عربی)

از: شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی (۱۱۸۶)

به شماره (۵۲) رجوع شود.

از آغاز کتاب الصلاة تا ابتدای بحث نماز جمعه را داراست.

* نسخ، سده سیزدهم، عناوین شنگرف، رؤوس مطالب با شنگرف بر فراز آن نشانی دارد، مهر ممتاز العلماء و اینکه از کتب موقوفدای است که تولیت آن بر

عهدۀ اوست در آغاز مشهود است. سجع یکی از دو مهر وی «سید محمد تقی ۱۲۳۷» می باشد. مرمت و چسبکاری نسخه به نسخه آسیب بیشتری رسانده است. جلد گالینگور آبی. ۳۱ س. ۲۲ × ۳۱ سم.

(۶۲)

(تفسیر - عربی)

ینایع الانوار

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلداری علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹) به شماره (۱۸) رجوع شود.
از آغاز تا پایان سورة بقره را داراست.

نسخه از عصر مؤلف، نسخه را مؤلف تصحیح نموده و روز شنبه ۲۲ شعبان ۱۲۸۹ تصحیح آن را به پایان رسانیده چنانچه در پایان نسخه به خط وی کتابت شده. در آغاز نسخه صورت اجازه سلطان العلماء سید محمد بن دلداری علی نصیرآبادی (متوفای سال ۱۲۸۴ ه. ق.) به مؤلف نقل شده است. صفحات مجدول به زرد و مشکی و لاجورد و شنگرف، همراه با حواشی مختصر. آیات و نشانی ها و عناوین شنگرف، جلد پارچه ای بر روی گالینگور قهوه ای ضخیم.

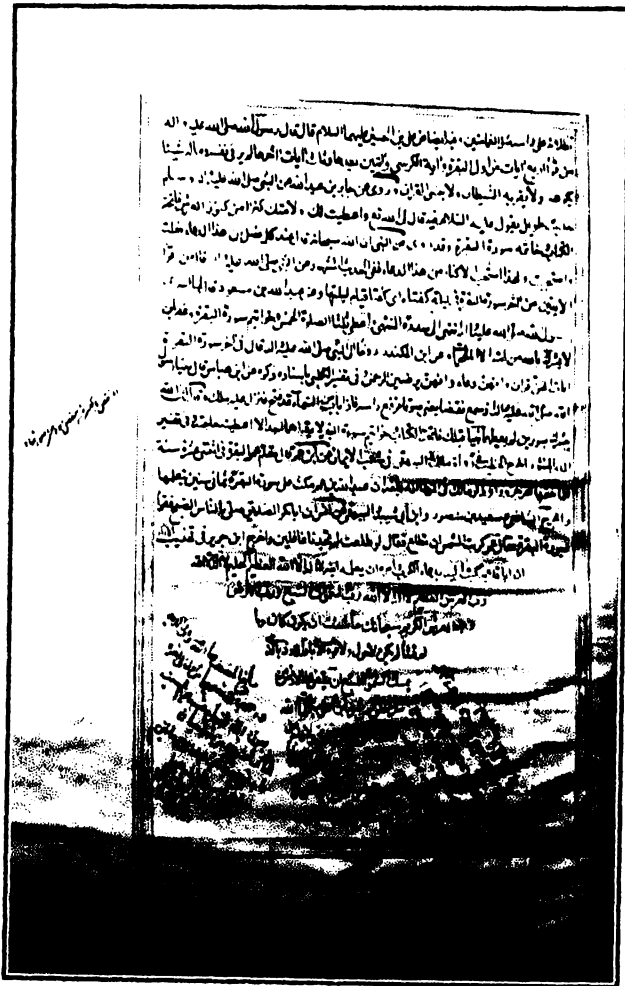
۲۶ س. ۲۷ × ۴۲ سم.

(۶۳)

(تفسیر - عربی)

ینایع الانوار

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلداری علی، ممتاز العلماء (۱۲۸۹) به شماره (۱۸) رجوع شود.
ادامۀ نسخه قبل از آغاز سورة آل عمران.

انجام نسخه ناتمام: «لان الابتلاء متى تحقق و تبين به الحال لم يتكرر» - الى هنا جف قلم المصنف العلامة طاب ثراه».

§ نسخ. ادامه نسخه سابق و با همان مشخصات، نشانی بلاغ دارد.

۲۶ س، ۴۲ × ۲۷ سم.

(۶۴)

ینایع الانوار

(تفسیر - عربی)

از: سید محمد تقی بن حسین بن دلدار علی. ممتاز العلماء (۱۲۸۹)

به شماره (۱۸) رجوع شود.

مشتعل بر جزء سوم.

§ نسخ. مرزا (میرزا) رسول علی ابن مرزا محمد علی، دوشنبه ۱۶ رجب

۱۲۸۸، تصحیح شده و دارای خط خوردگی به خط مؤلف، و در پایان امضای

بلاغ به خط مؤلف، آیات شنگرف، رؤوس مطالب با خطی شنگرف بر فراز آن

نشانی دارد، جلد گالینگور قهوه‌ای.

۲۵ س، ۳۴ × ۲۵ سم.

(۶۵)

عماد الاسلام

(اعتقادات - عربی)

از: سید دلدار علی بن محمد معین بن عبدالهادی غفران مآب نصیر آبادی لکهنوی (۱۲۳۵)

به شماره (۲) رجوع شود.

مجلد پنجم در بحث معاد می‌باشد.

§ نیمه نخست نسخ و نیمه دوم نستعلیق، دارای تصحیحات اندک، در آغاز

و انجام نسخه طلسماتی مکتوب است، موریانه به نسخه آسیب رسانده است،

عناوین شنگرف، جلد گالینگور آبی نقش دار.

۲۴ و ۲۵ س، ۲۸ × ۲۳ سم.

(۶۶)

حدیقه سلطانیہ در مسائل ایمانیہ (اختفادات - فارسی)

از: سید حسین بن دلداری علی بن محمد معین لکهنوی، ملقب به سید العلماء (۱۲۷۳)
به شماره (۳) رجوع شود.
از باب چهارم در امامت.

انجام نسخه افتاده: «رسیدند از ایشان درجه وراثت و ولایت را خلقی کثیر و لله در القائل لله ممن...».

* نستعلیق، از عصر مؤلف، با تصحیحات و خط خوردگی‌هایی ظاهراً به خط مؤلف، نسخه را موربانه آسیب فراوان رسانده و صفحات روکش مرمت شده، جلد گالینگور آبی، عطف و لبه‌ها تیماج کرم.
۳۷۸ گ، ۱۹ س، ۲۴ × ۲۳ سم.

(۶۷)

نفس الرحمن فی فضائل سلمان (شرح حال - عربی)

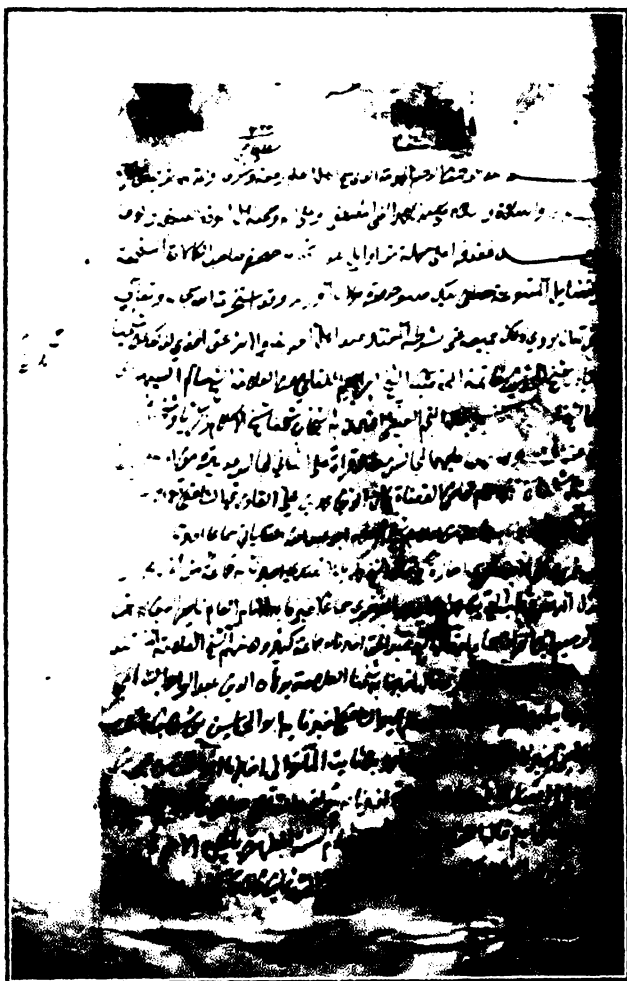
از: میرزا حسین بن محمد تقی نوری طبرسی مازندرانی (۱۳۲۰)
* چاپ سنگی است، جلد تیماج زرشکی ضربی ترنج و سرترنج دار فرسوده.

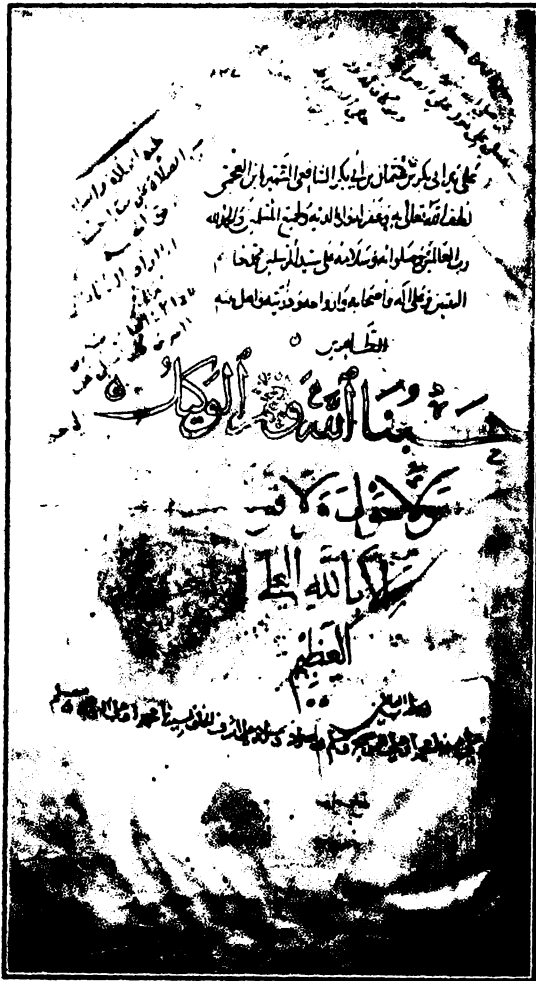
(۶۸)

الشفای تعریف حقوق المصطفی (سیره نبوی - عربی)

از: قاضی عیاض بن موسی بن عیاض یحصبی سبتی (۵۴۴)

* نسخ مغرب، ابوبکر بن عثمان بن ابی بکر شافعی مشهور بن ابن عجمی، ۱۵ محرم ۷۸۸، نسخه نفیس، عناوین با خط ثلث درشت به طلا نگاشته و با مشکی دور اندازی شده، علامت شنکرف، دارای حواشی به شنکرف یا مشکلی به خطوط مختلف، در آغاز و انجام نسخه مهرهایی پاک شده مشهود است.

در آغاز اجازه ای است که احمد بن محمد دینوری در روز عاشورا ۱۰ محرم ۱۰۸۱ برای مصطفی یک نوشته و طرق روایی را نیز در آن بیان داشته، جلد تیماج زرشکی، عطف و لبه ها تیماج کرم.
 ۲۱۸ گ، ۱۷ س، ۳۲ × ۲۲ سم.

(۶۹)

مجموعه :

۱ - الوقف

(فقه - عربی)

از: ؟

احکام وقف را در کربلای معلی نگاشته و شروع آن به تاریخ شب پنجشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۷۰ بوده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. اما بعد فهذا کتاب الوقف شرعت فيه .. فصل فی اصل عقد الوقف و بیان شریطه و احکامه».

(فقه - عربی)

۲ - مسألة فی ان الزوج اقر بطلاق زوجته وانكرت الزوجة

از: ؟

انجام: «دون حاجة الى الیمنین كما فی الاقرار بالطلاق ومتی كان دعوی من الامناء يكون القول قوله لكن مع یمینه».

نسخ، میرزا رسول علی بن میرزا محمد علی، ۱۹ شوال ۱۳۰۴، رؤوس

مطالب با شنکرف بر فراز آن نشانی دارد، جلد گالینگور سبز گلدار.

۱۶ س، ۲۸ × ۱۸ سم.

(۷۰)

(فقه - عربی)

الحبل المتین فی احکام احکام الدین

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰)

چونکہ لکھنؤ کے اعلیٰ ترین تعلیمی ادارے ہیں۔

الحديث الثامن عشر: ذكر أحوال الشيطان عليه السلام

الشيخ محمد بن فتح الله السني المالكي الحنف

آلہ خیرہ، سند جامعہ محمدیہ کتب و کتب

وبسم الله الرحمن الرحيم

200

اوقات الصلاة

والله اعلم

عندك جيتو انا جيتو
كل الاماكنه المهيمنه

* نسخ. محمد بن محمود. شنبه غره محرم الحرام سال ۱۰۱۹ در عصر مؤلف، عناوین شنگرف، در آغاز اجازه‌ای با مهر پاک شده به سید محمود بن فتح الله حسینی ساکن نجف اشرف به تاریخ ۱۰۲۹ و چند نشانی تملک به چشم می‌خورد، جلدگالینگور آبی.
 ۲۵ س، ۲۶ × ۲۰ سم.

(۷۱)

(دعا - فارسی و عربی)

زاد المعاد

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

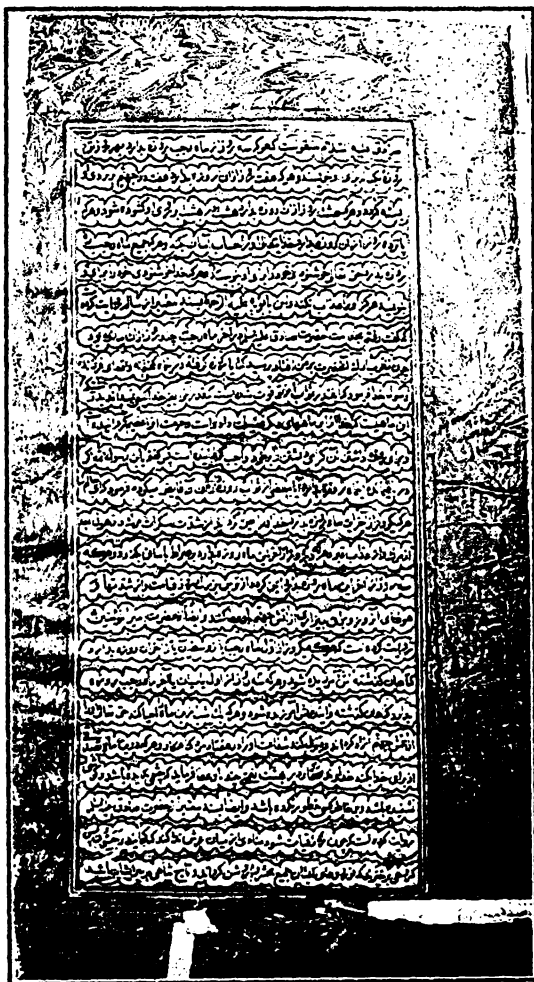
* نسخ زیبا، صفحات آغازین به صورت تشعیر با زمینه‌هایی به رنگهای مختلف، متن مجدول به طلا و بین سطور دندانموشی به مشکی با فواصل طلا اندازی شده. دو صفحه آغازین دارای سرلوح زیبا به سبک هندی، نسخه تصحیح شده، بقیه صفحات نیز مجدول به طلا و مشکی، عناوین شنگرف، نسخه را موریا نه اندکی آسیب رسانده، در آغاز چند مهر مربع یا مستطیل بزرگ از خاندان غفران مآب مشهود است. بعضی از قسمتهای نسخه دارای وصالی، جلدابر و باد عطف و لبها تیماج قهوه‌ای فرسوده.
 ۲۳ گ، ۲۰ - ۲۴ س، ۲۸ × ۱۵ سم.

(۷۲)

القرآن الکریم

* نسخ معرب، سید حسین بن سید دلدار علی (ملقب به سید العلماء)، یکشنبه ۲۵ جمادی الآخر ۱۲۴۶، با حواشی و توضیحاتی به عربی از وی، نسخه را کاتب وقف نموده و تولیت آن را به فرزندش سید محمد تقی (امتاز العلماء) تفویض نموده است، مجدول به لاجورد و شنگرف و طلا، اسماء سوره‌ها

هو المطالع على السرر
والواقف على ضمائر

قد وقفت هذا المصطفى المحمد والفرقان الحمد على كافة اهل الايمان
والاولى النبي - الايقان ابتغاء رضى ائمة الدنان وقد جعلت
النظر فيه الى الولد الاعز محمد الفواد وبهجة اهل السداد المتعلم
الذكي والورع الزكي ثقة عجيبة السيد محمد تقي سادة علي
وحبله من ادلة الرشاد وورقه الفوز باطل مدارج الاجساد
واصل امرعاشه والمعاد متعة بالبشر الرزق والمهر السند
والعلم المنة والراي السديد وكتبه بينا الحسن بر العلامة
المبرور والحق انما السيد لدار علي شكر الله سيرة صاحبه
اوتي كتابا بامانها في الاخرة عتبه يرم للمجتمعة التواضع المان
من شهر ربيع الاول سنة خمس وخمسين بعد الف من الهجرة

و نشانی های تجویدی شنگرف، نسخه از موربانه آسیب دیده و بعضی از صفحات بایبی سلیقه گی مرمت شده. جلد گالینگور مشکى.
 ۱۵ س. ۱۷ × ۱۱ سم.

(۷۳)

الصحيفة السجادية (دعا - عربى)

از: حضرت سجاد على بن الحسين عليه السلام
 به شماره (۳۵) رجوع شود.

* نسخ معرب زيبا. محمد صادق بن حاجى حيدر، سال ۱۰۶۳ عناوين ادعيه
 شنگرف. برگ اول و چند برگ آخر بازنويسى شده است. جلد گالینگور آيى.
 ۱۴ س. ۱۶ × ۱۰ سم.

(۷۴)

وجدیات (ادب - عربى)

از: عين القضاة ابوالمعالى عبدالله بن محمد بن على ميانجى همدانى (۵۲۵)
 آغاز: « الحمد لله على ما اتانا من فضله العميم و طولہ العظیم .. اما بعد حمد الله
 تعالى فقد كنت و اخوانى بهمدان نتناشد فنون الشعر ».
 * نسخ قديم. در آغاز تملك شيخ بهانى به خط تعليق وى و مهر تملك سيد
 محمد تقى ممتاز العلماء مشهود است. جلد گالینگور بنفش طرح دار عطف
 وليدها تيباج كرم.
 ۱۳ س. ۱۶ × ۱۰/۵ سم.

(۷۵)

[مجموعه ادعيه و سور] (دعا - عربى و فارسى)

از: ؟

٥

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله على ما اتانا من منة الله العظمى وطوله العجيم وبعده
على أسوئه عمر خير الناس وعلى الله وأحكامه أهل الخور
والباسماء ما عجز القضاء لهو المعالي عبد الله بن محمد
بن علي بن الحسين المياجي . صي به عفة وبرز مخجعه
أما بعد حمد الله تعالى فقد كنت وأخوتي همدان
تتناشد فنون الشعر وإسماعنا تشرف قصر كلمات
أرضعت بابل درة البحر حتى أفضت الحارثا إلى التيس
فقرنوا بآيات تسنجد الغيب منها ملاح القنابات
ولله المالك الغشاق حمدا فقد عجزت عن مثلها
والخود فأنشدتهم شعرا في قرش وعيلان عفة
بن أمية وأسمعتهم قول شاعر عذبة فلم يحجم البيت

مجموعه‌ای از پنج سوره قرآنی و ادعیه‌ای به طرق شیعی .

پایان نسخه افتاده است .

* ادعیه نسخ معرب و مطالب فارسی نستعلیق ، صفحات مسجودل به طلا
و مشکی ، با آسیب دیدگی فراوان از موریانه که روکش مرمت آنها را پوشانده .
جلد پارچه‌ای پسته‌ای .
۱۵ س . ۱۸ × ۱۱ سم .

(۷۶)

مفتاح الفلاح

(دعا - عربی و فارسی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰)

* نسخ ، با حواشی و تصحیحات ، موریانه آسیب زیادی به نسخه رسانیده ،
صفحات همراه با روکش مرمت ، جلد گالینگور آبی .
۲۰۱ گ . ۱۰ س . ۱۲/۵ × ۷/۵ سم .

(۷۷ - ۷۸)

مجموعه :

۱ - [ادعیه و حرزها]

(دعا و علوم غریبه - عربی و فارسی)

از : ؟

آغاز : « حرز ابو دجانته به جهت دفع شر شیاطین جن و انس با خود دارد ، بسم الله
الرحمن الرحیم هذا کتاب محمد رسول الله رب العالمین » .

۲ - [مسائل]

(فقه - اردو)

از : سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلداری علی نصیر آبادی . شمس العلماء (۱۳۰۷)
سؤالات و جوابهایی است فقهی یا اعتقادی به روش پرستش و پاسخ رساله‌های
عملیه .

آغاز: «کتاب الخمس، س، کیا فرماتی ہیں علمای دین اس مسئلہ میں کہ جناب مولانا».

* کتاب اول نسخ، کتاب دوم نستعلیق به خط مؤلف، جلد تیماج زرشکی سیر با جداول تزیینی.
سطور مختلف، ۱۶ × ۱۰ سم.

(۷۹)

(دعا - عربی)

مفتاح الفلاح

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰)
به شماره (۷۶) رجوع شود.

* نسخ زیبا، سده دوازدهم، عناوین شنگرف، صفحات مجدول به طلا و شنگرف و خاکستری، صفحه اول دارای سرلوح زیبا، قبل از شروع و در خاتمه متفرقاتی درج شده، صفحات را موربانه آسیب زیادی رده و مرمت شده است در آغاز تملک سید محمد تقی ممتاز العلماء با مهر مستطیل درشت وی، و مهر بیضوی «سید حسین» دیده می شود، جلد گالینگور آبی.
۱۴ س، ۵/۱۴ × ۹ سم.

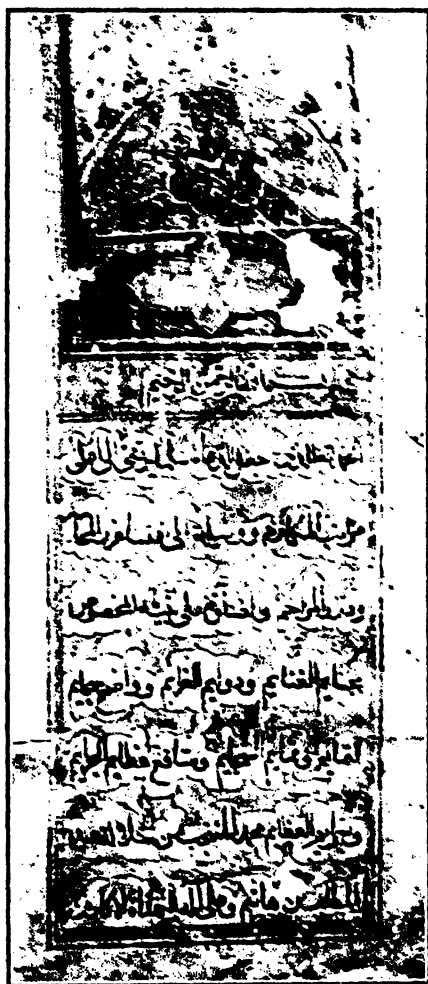
(۸۰)

(دعا - عربی)

جَنَّةُ الْإِيمَانِ الْوَاقِيَةِ وَ جَنَّةُ الْإِيمَانِ الْبَاقِيَةِ

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵)

* نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، صفحه آغازین دارای سرلوح، صفحات مجدول به زر و مشکی، دو صفحه اول بین سطور زرین دندانموشی، جلد گالینگور آبی.
۱۱ س، ۵/۱۶ × ۹/۵ سم.

(۸۱)

شرح دعاء سمات

(شرح دعا - فارسی)

از: ملا محمد صالح بن محمد باقر قزوینی (۱۰۷۵)

* نستعلیق، موربانه آسیب فراوان به نسخه رسانیده، صفحات با روکش مرمت پوشیده شده است، در آغاز و انجام نسخه مطالبی متفرقه مندرج است. جلد گالینگور آبی.

۱۴ س. ۱۵ × ۹/۵ سم.

(۸۲)

مجموعه ادعیه

(دعا - عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از ادعیه شیعی از جمله جوشن کبیر.

* نسخ مرعب زیبا. سده سیزدهم، صفحات مجدول به طلا و مشکی. بعضی از توضیحات و رؤوس مطالب شنگرف. موربانه آسیب فراوان به نسخه رسانده، صفحات دارای روکش مرمت، در آغاز مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء به چشم می‌خورد. جلد گالینگور آبی.

۱۲ س. ۱۱/۵ × ۷/۵ سم.

(۸۳)

فتح المفتاح (مختصر مفتاح الفلاح)

(دعا - عربی)

از: بعضی شاگردان شیخ بهائی

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى جادة النجاة والصلاة على اشرف البريات».

(کشف الحجب والاستار ص ۳۹۷ ش ۲۱۹۳، ذریعه ۱۰۸/۱۶ ش ۱۵۰).

* نسخ زیبا، احتمالاً از سده دوازدهم، صفحه آغازین دارای سرلوح زیبا و در

صفحه اول تشعیر با گلهای الوان. صفحات مجدول به طلا و مشکی، عناوین شنگرف، موریانه به نسخه آسیب فراوان رسانیده خصوصاً به قسمت زیرین صفحات پایانی، جلد گالینگور مشکی طرح دار.
 ۱۱ س، ۸/۵ × ۱۱ سم.

(۸۴)

مقباس المصایح

(دعا - فارسی و عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

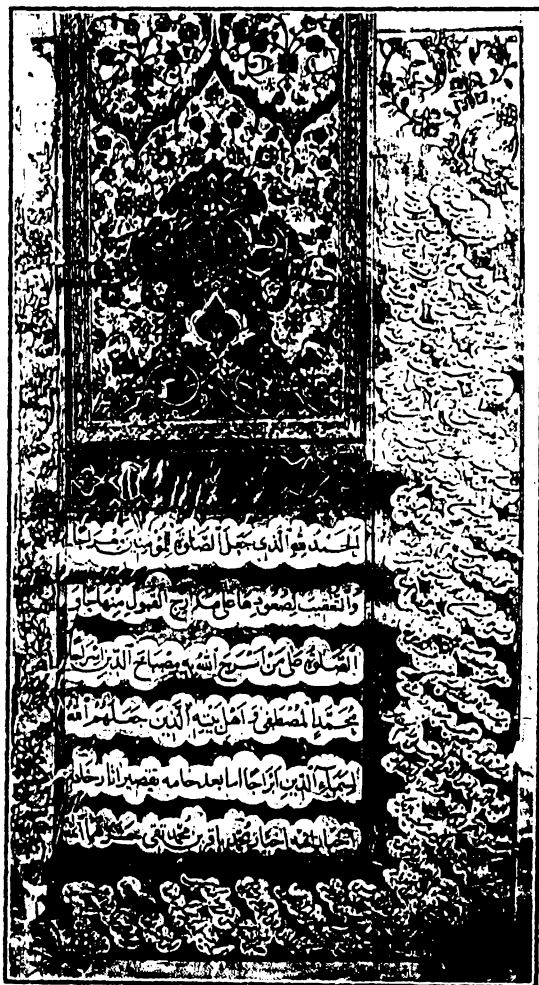
همراه با ترجمه زیر نویس ادعیه توسط محمد حسین بن محمد علی استرآبادی.
 * نسخه عرب زیبا، اکبر، ۲۰ رجب ۱۱۷۴ در بلده اله آباد، ترجمه زیر نویس ادعیه نستعلیق و شنگرف، در حاشیه دو برگ آغازین نسخه یادداشتی است به خط شکسته نستعلیق زیبا به خط محمد حسین بن محمد علی استرآبادی تصریح کرده که اقدام به ترجمه ادعیه کتاب نموده است، توضیحاتی نیز در حواشی مکتوب است، صفحات مجدول به مشکی و طلا، صفحه اول دارای سرلوح زرین و زیبا، دو صفحه اول با نقوش اسلیمی به طلا و دور اندازی مشکی آذین شده و بین سطور زرین دندانموشی است، موریانه کمی به نسخه آسیب رسانده، بعضی از صفحات با بی سلیقگی وصالی شده است، در آغاز و پایان نسخه تملک سید محمد ابراهیم (مجنهد العصر و الزمان) مشهود است، جلد گالینگور مشکی.
 ۱۵ س، ۲۱/۵ × ۱۲/۵ سم.

(۸۵)

التنبیهاث العلیة علی وظائف الصلاة القلبية

(فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

تتبع نسلعلق ، احتمالاً از سده سیزدهم ، با موریانه خوردگی اندک ، صفحات دارای روکش مرمت ، با تصحیحات اندک ، در آغاز مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء به چشم می خورد ، جلد گالینگور قهوه‌ای شکلاتی .
 ۱۴ س . ۲۱ × ۱۴/۵ سم .

(۸۶)

مجموعه :

(دعا - عربی)

۱ - دعای صبا

از : ؟

(پزشکی - فارسی)

۲ - اختلاج اعضا

از : ؟

(شعر و تاریخ - عربی)

۳ - ارجوزة فی احوال المعصومین (تواریخ الائمة)

از : شیخ محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴)

انجام افتاده :

« وفرش الحصر فوق الماء وقام للصلاة والدعاء » .

تتبع نسخ ، عناوین شنگرف ، رؤوس مطالب با نشانی شنگرف بر فراز آن ، در

آغاز مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء و در پایان مهر مربع « سید محمد باقر

۱۲۴۰ » مندرج است ، جلد گالینگور آبی .

۱۰ س . ۲۰ × ۱۲ سم .

(۸۷)

(هیئت - عربی)

شرح الشمسية

از : ؟

آغاز: «الحمد لله رب العالمين على كل حال والصلاة على خير انواع (الموجودات) محمد وآله خير آل».

انجام: «بقوس سمت القبلة وذلك ما اردناه ويظهر على الناظر التأمل فى هذه الدائرة مجموع ما ذكرناه بادنئ تأمل».

† نستعليق بى نقطه، احتمالاً از سده سیزدهم، با حاشیه نویسی، جلد گالینگور
آبى.

۱۰۴ گ، ۲۱ س، ۱۹ × ۱۱ سم.

(۸۸)

[مجموعه احادیث]

(حدیث - عربی)

از: ؟

مجموعه ای است از تعالیم دینی در قالب احادیث مرویه از رسول نبوی صلی الله علیه وآله و ائمه طاهرين صلوات الله عليهم اجمعين.

آغاز: «الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً.. بعد فأقول قد فكرت فى نفسى ونظرت».

انجام افتاده: «حب المال والجاه يبتتان النفاق فى القلب كما ينبت الماء البقل وحقيقة الجاه...».

† نسخ مایل به نستعلیق، سده سیزدهم، صفحات با جداول ساده، نسخه را موریا نه به شدت آسیب رسانیده، صفحات دارای روکش مرمت، جلد گالینگور سبز گلدار.

۱۷ س، ۱۸ × ۱۲ سم.

(۸۹)

التبسیر فی القراءات السبع (قرائت - عربی)

از: ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان مقری دانی (۴۴۴)

آغاز: «اخبّرنا الشیخ الامام السید رضی الاسلام.. الحمد لله المتفرد بالدوام المتطول بالانعام خالق الخلق بقدرته».

✽ نسخ، دوربش محمد الحافظ، ۱۲ ربیع الاول ۱۰۴۵، در شناسنامه کتاب اشتباهاً شرح ابن عقیل دانسته شده، رؤوس مطالب شنگرف، موریانه خصوصاً به اواخر نسخه آسیب رسانده، صفحات دارای روکش مرمت، جلد گالینگور آبی.

۹۸ گ، ۱۴ س، ۲۰ × ۱۳ سم.

(۹۰)

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار (حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)

بخش پایانی کتاب می باشد.

آغاز نسخه افتاده: «وقد قال الله ولا تنسوا الفضل بینکم ثم ینشأ فی ذلك الزمان اقوام یبایعون المضطر».

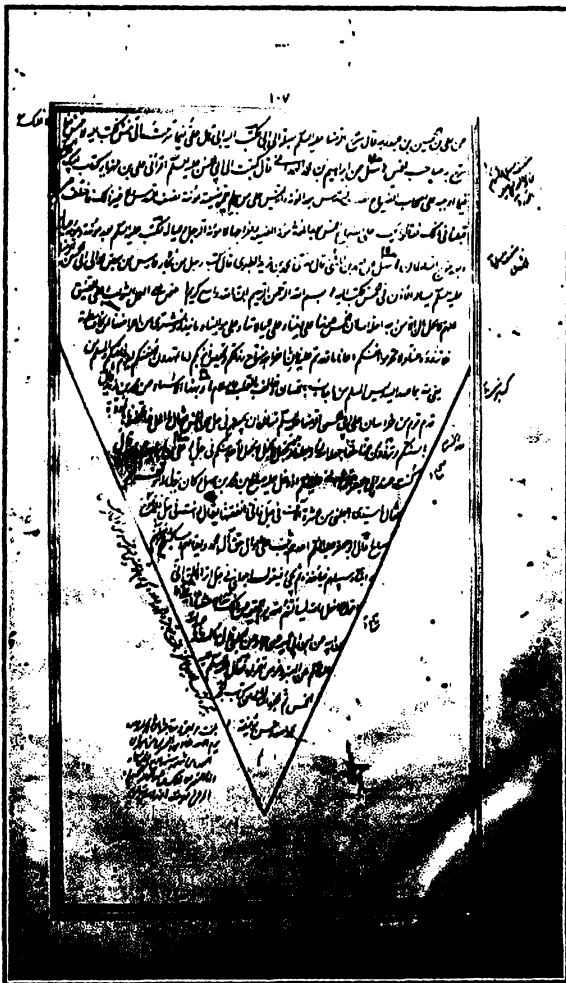
✽ نسخ، ۴ ماه رمضان ۱۰۷۴ به رسم خزانه سید بهاء الدین صنومیر احمد که امر عدالت شهر احمد آباد به دست او بوده، تصحیح شده، سید حسن نقوی کتاب رادر تاریخ ۱۳ ژوئن ۱۹۹۰ تجلید کرده، جلد گالینگور آبی.

۲۳۵ گ، ۲۱ س، ۲۳/۵ × ۱۹ سم.

(۹۱)

الکافی (حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

از آغاز کتاب تا ابتدای کتاب الایمان و الکفر را دارا می باشد.

✽ نستعلیق، عبد القادر حسینی مرعشی، سال ۹۷۵ (چنانچه در نسخه ش ۹۴ آمده) تصحیح شده به چند خط و در پایان نسخه دو امضای مقابلله دارد. عناوین شنگرف، صفحات مجدول، در آغاز نسخه فهرست مجمل کتب سی و چهار گانه کافی و نیز فهرست کتاب کافی تألیف محمد علی بن عبد الله حسینی درج شده، در آغاز چند مهر به چشم می خورد از جمله مهر دائری «مرید شاه جهان پادشاه عارف شده». جلد گالینگور آبی. ۲۵ س، ۱۹ × ۲۸/۵ سم.

(۹۲-۹۳)

کشف الغمة فی معرفة الائمة (تاریخ معصومین - عربی)

از: بهاء الدین علی بن عیسی بن ابی الفتح اربلی (۶۹۲) مشتمل بر جزء اول و دوم که در صحافی دو بخش شده است. ✽ نسخ، احتمالاً از سده یازدهم، بعضی از نشانی ها و رؤوس مطالب شنگرف. نیرهای اصلی به خط ثلث درشت، جلد گالینگور آبی. ۲۳ س، ۱۸ × ۲۹ سم.

(۹۴)

الکافی (حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸) جلد دوم از کتاب الایمان و الکفر و ادامه نسخه شماره (۹۱) می باشد. ✽ نستعلیق، عبد القادر حسینی مرعشی، سال ۹۷۵. ادامه نسخه ۹۱ و با همان مشخصات. ۲۵ س، ۱۹ × ۲۸/۵ سم.

و قد تلتفی مذحة، معتبرا من التقصیر، د. ش. ع. د.

۱. آثار ابن البراء بن اقل هناری هفتتیری علی حالات ناد

۲. توفیق الملقان اصحنی ثلثه صغیر من من العباد

۳. لاء الشرف الذی نال البرایا و خطه علی السج الشمل

۴. مسهت الی الفخر السج الکبریه و لاندی و الجواد

۵. اوجود بیدایه مقوم من سده ادا عدان دی سون المکر

۶. او شتیه فی العلی سامه و صلیا بعد الذکر مرتفع الود

۷. الودک شای الویری شایا و محبا مانسی فی العلی و الی

۸. و جلد اکبر الثقلین طرا و ترید صحنی الا حادی

۹. الی الحسین و فاطمه و یزید و یحیی و النعمان و الی

۱۰. انوار البیاض علی سجاد الهاد و من استسجادی

۱۱. اذنه الحاسده و له و فیضه و عاده و فایضه و الی

۱۲. بکر قال الهدایه ذ و صلال و انتم یاه ایسک الرشاد

۱۳. و انتم عصه الراسی و صوفه و یقوف العتق فی منته المجد

۱۴. اصطفیکم للموجه بنو هان و ارجوا لاصح فی صدق الود

۱۵. او کرمات و تکریم من حد و و فکر لا اخاف من الفناء

۱۶. او من بیک فامرای فی امور فغان و کاکم انقص مراد

۱۷. ارجو بیک لاصح فی و ابلی بکیم لیل المطالب فی معاد

۱۸. و ما فکرم من و انتم لکم و من الزاد و من البشاد

فی کرامه الامام الثالث ابي
عبدالله الحسين النعمانی

(۹۵)

الرواشح السماویة فی شرح احادیث الامامیة (درایہ وحدیث - عربی)

از: میر داماد محمد باقر بن محمد حسینی استرآبادی (۱۰۴۱)

* نسخ، سده سیزدهم، یا حواشی به نقل از مؤلف، در آغاز مهر سید محمد تقی

ممتاز العلماء مشهور است، جلد گالینگور آبی.

۱۷ س. ۲۵ × ۱۷/۵ سم.

(۹۶)

الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة (فقه - عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

* نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، صفحات به هم چسبیده است، مجدول به

جدول ساده، کتاب وصالی شده و صفحات دارای روکش مرمت می باشد.

جلد گالینگور آبی عطف و لبه ها تیماج کرم.

۲۳ س. ۲۸ × ۱۷/۵ سم.

(۹۷)

مسائلک الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

از کتاب التجارة تا پایان جلد سوم (نکاح منقطع) را داراست.

* نستعلیق، احتمالاً از سده دهم یا یازدهم، سر آغاز دارای کتیبه تزئینی زیبا

و فرسوده، صفحات موربانه خورده و به هم چسبیده، دارای وصالی و روکش

مرمت است، صفحات مجدول، عناوین «قوله - قوله» و فراز رؤوس مطالب

شنگرف، جلد ابر و باد، عطف و کناره ها تیماج کرم، لبه ها پارچه ای سرمد ای.

۲۵ س. ۳۰ × ۱۸ سم.

(۹۸)

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار

(حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)

به شماره (۹۰) رجوع شود.

مشمول بر مجلد اول (کتاب الطهارة) می باشد.

* نسخ. سال ۱۱۱۶، با حواشی و تصحیحات در آغاز مهر سید محمد تقی

ممتاز العلماء و حسین بن علی (سید العلماء) مشهود است در پایان فهرست

کتاب تملک فیض الله حسینی تفرشی و نوه اش ابوالحسین حسینی مشهود

است، در پایان کتاب تطبیق اوزان و مقادیر به قلم حیدر علی بن میرزا محمد

بن حسن شیروانی مکتوب می باشد، جلد دورو، رو تیماج قهوه‌ای سوخته

عطف تیماج قهوه‌ای دور ضربی، اندرون تیماج قهوه‌ای با خط کشی ساده زرد

رنگ.

۲۵ س. ۲۴ × ۱۸/۵ سم.

(۹۹)

الکشکول

(کشکول - عربی)

از: ؟

* مشخصات از قلم افتاده است. کاغذ از برگ ۱۲۴ به رنگ تیره تر، جلد

گالینگور آبی.

۲۵/۵ × ۱۷ سم.

(۱۰۰)

تحفة الزائر

(زیارت - فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* مشخصات از قلم افتاده است. جلد تیماح قهوه‌ای ترنج و سر ترنج و لچکی دار. عطف و لبه‌ها تیماج صورتی کم رنگ.

۲۰/۵ × ۱۲/۵ سم.

(۱۰۱)

[کتاب فارسی ؟] (تاریخ - فارسی)

از: ؟

آغاز نسخه افتاده: «.. شد ملك را کداسی (?) جهان است و بای خود را در شکم او در آورد و هیچ اثر آن در بدن او پیدا نشد».

انجام نسخه افتاده: «آن ایضاحی نمود که این و هم.. باشد می فرماید آن اصلا ب شرف و افتخار بارحام..».

درباره این نسخه باید تحقیق شود.

* نسخ، احتمالاً از سده دهم یا قبل از آن. صفحات را موربانه اندکی آسیب رسانده. اوراق دارای روکش مرمت. جلد تیماج آبی.

۱۷ س. ۲۴ × ۱۴/۵ سم.

(۱۰۲)

اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات (حدیث - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴)

* نسخ احتمالاً از سده دوازدهم. نسخه را محمد علی کاشانی به بیع صحیح

شرعی خریده و مهر بیضوی وی «عبد محمد علی» در آغاز نسخه مشهود

است. همچنین مهر مربع سید محمد تقی ممتاز العلماء. تملک سید حسین

(سید العلماء) و تملک جعفر بن شیخ خضر. عناوین شنگرف. جلد تیماج آبی.

۲۱ گ. ۲۴/۵ × ۱۶/۵ سم.

(۱۰۳)

مهج الدعوات و منهج العناية

(دعا - عربی)

از: رضی الدین علی بن موسی ابن طاووس حلی (۶۶۴)

* نسخ. عبد العلی... محمد رضی تبریزی، جمادی الاول ۱۰۱۴، تصحیح شده بعضی از رؤوس مطالب و تصحیحات و عناوین به شنگرف، موربانه نسخه را آسیب جدی رسانده، صفحات دارای روکش مرمت، دارای تصحیحات و حواشی، در پایان نسخه چند حرز و دستور دعایی وارد است، در آغاز تملک سید محمد ابراهیم مشهود است، جلد ابر و باد، عطف و گوشه‌ها گالینگور کرم، حاشیه‌ها پارچه‌ای سرمه‌ای.

۱۵ س، ۲۲ × ۱۴/۵ سم.

(۱۰۴)

الاحتجاج علی اهل اللجاج

(حدیث - عربی)

از: ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶)

* نسخ،... بن حسن بن علی بن حسن بن ابی الحسن شیبانی، ۱۱ ذی الحجه ۹۸۱، در آغاز چند مهر و امضای تملک به چشم می‌خورد، موربانه زده، صفحات دارای روکش مرمت.

۱۹۷ گ، ۱۵ س، ۲۳/۵ × ۱۶ سم.

(۱۰۵)

مجموعه :

۱ - مسکن الفؤاد عند فقد الآحبة والاولاد

(اخلاق - عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

۲ - السهام المارقة من اغراض الزنادقة فی الرد علی الصوفیة

(اعتقادات - عربی)

از: شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی

آغاز: « الحمد لله منير الحق واهله ومبیر الباطل فرعه واصله ومزین سماء الشریعة
بکواکب النبوة والولاية ».

* نستعلیق. ابو طالب بن محمد طباطبائی بهمانی، ۶ صفر ۱۱۲۵. در آغاز
تملك سيد حیدر بن ابراهیم حسنی حسینی با مهر مربع «السید حیدر» مشهود
است. نسخه را موریا نه آسیب رسانیده خصوصاً به سمت شیراز آن، جلد
تیماج قهوه‌ای سوخته.
۱۷ س. ۲۱ × ۱۴ سم.

(۱۰۶)

مصباح السالکین (شرح نهج البلاغة) (ادب - عربی)

از: کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی (۶۷۹)

نسخه حاضر از آغاز کتاب و مشتمل بر نصف اول می باشد.

آغاز: « سبحانک اللهم وبحمدک توحدت فی ذاتک فحسر عن ادراکک انسان کل
عارف ».

(ذریعه ۱۴۹/۱۴، کشف الحجب والاستار ص ۳۵۷).

* نسخ نیکو. ۳ صفر ۱۰۴۱. از شماره بعد معلوم می شود که کاتب این نسخه
امیر ابوالحسن ابومحمد انجونی می باشد. سر آغاز کتاب دارای سرلوح زیبا
که عنوان کتاب و مؤلف درون زمینه طلایی با سفیداب نقش بسته، صفحات
مجدول به مشکی و طلا. عناوین شنگرف، در ابتدای نسخه تصریح شده که
وقف می باشد و واقف آن دارای مهر مربع درشت «سید علی بن سیف الدین
علی» می باشد، در آغاز یادداشتی است از مجمع البحرین درباره مؤلف
و شرح احوال وی، جلد گالینگور آبی گلدار، عطف و گوشه ها تیماج زرشکی.
۲۱۲ گ، ۳۳ س. ۲۵ × ۳۶/۵ سم.

(۱۰۷)

مصباح السالکین (شرح نهج البلاغة) (ادب - عربی)

از : کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی (۶۷۹)

نصف دوم کتاب می باشد .

✽ نسخ نیکو ، محمد معلم ملقب به مازی ، عصر چهارشنبه ۹ ذی القعدة ۱۰۴۲ .
به اشاره امیر ابوالحسن ابومحمد انجوینی نگاشته ، انجوینی نیز به خط خویش
تصریح کرده که مجلد اول را خودش به امر شخصی نگاشته بود ولی چون
مانعی برایش پیش آمد از کاتب فعلی درخواست کرد که کتابت را به پایان
رساند و لذا از سفارش دهنده پوزش طلبیده است ، کتاب مانند جلد اول وقف
شده است چنانچه در صفحه آخر مشهود است ، موریانه کمی به نسخه آسیب
رسانده ، جلد گالینگور آبی گندار ، عطف و گوشه ها تیماج زرشکی .
۳۳ گ ، ۳۳ س ، ۲۵ × ۳۶/۵ سم .

(۱۰۸)

اجوبة المسائل (پاسخ - عربی)

از : سید حسین بن دلدار علی بن محمد معین ملقب به سید العلماء (۱۲۷۳)

پاسخهای مسائل دینی و اعتقادی است در موضوعات مختلف که مؤلف در سال
۱۲۷۲ به آنها پاسخ گفته است .

آغاز نسخه افتاده : « .. فیها فقف عندها و اسأل الله تعالی الجنة و اذا مررت بآية فیها
ذكر النار .. اقول ها كلمة اجابة یعنی نعم » .

✽ نسخ ، از عصر مؤلف ، در آغاز و انجام نسخه اسناد و صورت نامه هایی
مکتوب است . در ابتدا تفریطی نیز بر کتاب روح القرآن سید محمد عباس در
سال ۱۲۷۲ کتابت شده است ، جلد گالینگور سرمه ای طرح دار ، عطف
و گوشه ها تیماج قهوه ای فرسوده .
۲۲ س ، ۱۹ × ۳۱/۵ سم .

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم علمه البيان وهذا
الى الامان وسلك بمناجاة سبل الاحسان والصلوة والسلام على سيد
الجان محمد المبعوث الكافى الامام والقرن عليه القرآن والموتد
عند البينات وواضح البرهان وعلى اله الاطهار واجاب الاحسان
بما تقارب الآيات والتهنئة بالبرهان ومبدل لعدا عجبى بالصفوة
اطربنى ما اوقعنى من كلمات فصحة وعبارات بليغة بلجيحة واسعار طيعة
ونكات شريفة ودقائق منفعة ومضامين رشيقة وحقائق حقيقة
بان تكتب النود على وجات خدود الحور من ولعة الشرف والبرهان
المنيف المسمى بروح القرآن الذي جمع فيه من الفضائل والبرهان
والفاضل الادب والنفحة والاشارة الطافية واستنبطتها الطائفة
وكساها كسوة عباد آهق كلمات حسان لها انوار
المصاحفة الراجعة مثالي شان لتدبرها اول الازكا والبرهان
فقد ملك بحمد الله من البلاغة ما جمعها وبلغ من الصفاة ما صفاها ونفرد
كل المذنب السعيرى الاول لى عشرى المصاحف برهان اقران
عيسى لقوله انه وكثر امانه واشرك اخره الاخرى وكلها
التي هي الاول التي هي ليله قبل عمر علامها هو المشتهر من شيعه الامير
البرهان

[illegible]

(۱۰۹)

شرح الکافیة

(نحو - عربی)

از: رضی الدین محمد استر آبادی (۶۸۶)

آغاز نسخه افتاده: «.. فجوزوا أن يليها في المفرغ بأحد قيديں، وذلك اما باقتراانه بقدر نحو ما الناس الا قد عبروا».

انجام افتاده: «وصيد يوم كذا فمجاز قليل وكذا فرسخ مسير ويوم مصيد...».

(مطابق با شرح رضی مطبوع ۱۳۸/۲).

* نستعلیق، احتمالاً از سده دوازدهم، اوراق چروکیده و موریانه کمی آسیب

رسانیده. صفحات دارای روکش مرمت. جلد گالینگور آبی.

۲۱ س، ۲۸ × ۱۶ سم.

(۱۱۰)

شرح الکافیة

(نحو - عربی)

از: رضی الدین محمد استر آبادی (۶۸۶)

بخشی از اوائل و پایان نسخه است.

آغاز نسخه افتاده: «.. حذف الجر للاتساع كما في نحو استغفرت الله ذنباً، قال

سيبويه في قولهم جنتك خفوق النجم».

(مطابق با شرح رضی مطبوع ۲۹۶/۱).

* نستعلیق، ادامه نسخه پیشین با همان مشخصات.

۲۱ س، ۲۸ × ۱۶ سم.

(۱۱۱)

الجامع الصغير

(حدیث - عربی)

از: جلال الدین عبد الرحمن سیوطی (۹۱۱)

مشمول بر جزء دوم می باشد.

آغاز نسخه: «حرف العین عائذ المریض یمشی فی مخوفة الجنة حتی یرجع».

※ نسخ، احتمالاً از سده دهم، عناوین و سرتینرهای احادیث شنگرف، صفحه اول دارای کتیبه زرین و سرمه ای که درون آن به سفیداب نام کتاب منقوش است، نسخه فرسوده شده موربانه خورده است و صفحات روکش مرمت دارد.

۳۱ س، ۲۳/۵ × ۱۴/۵ سم.

(۱۱۲)

الصواعق المحرقة

(حدیث - عربی)

از: احمد بن حجر هیثمی مکی (۹۷۴)

آغاز نسخه اقتاده: «.. جلد و الدیلمی عن انس اذا اراد الله برجل من امتی خیراً

القی حب اصحابی فی قلبه».

※ نستعلیق، احتمالاً از سده دوازدهم، موربانه خورده و فرسوده و رطوبت دیده، صفحات پا جداول ساده، پایان نسخه اقتاده و به جهت رطوبت و فرسودگی خوانا نیست، جلد گالینگور آبی.

۲۱ س، ۲۳ × ۱۳/۵ سم.

(۱۱۳)

نجوم الفرقان^{۱)} (کشف الآیات)

(فهرست - فارسی)

از: میرزا مصطفی بن محمد سعید کاسی افغان (ق ۱۲)

(ذریعه ۸۲/۲۴ ش ۴۲۰ و ۶/۱۸).

آغاز افتاده: «.. صلوات الله تعالى عليهم اجمعين، اما بعد کمترین خدام ارباب فضل و اصطفای ابن محمد سعید»^(۱).

※ نسخ، سده سیزدهم، علائم و رموز شنگرف، نسخه فرسوده و موریانه به آن آسیب رسانده، جلد گالینگور آبی.
۱۳ س، ۲۱/۵ × ۱۲/۵ سم.

(۱۱۴)

الافادات الحسينية (الفوائد الحسينية) (اعتقادات - عربی)

از: سید حسین بن دلدار علی نصیر آبادی لکهنوی، سید العلماء (۱۲۷۳)
آغاز: «الحمد لله واحد الاحد الفرد الصمد المستجمع لجميع الكمالات».
انجام ناتمام: «قلت فلم يزل الله يسمع قال انى يكون ذلك ولا مسموع».

(ذریعه ۲/۲۵۳ و ۱۶/۳۳۲ در ذریعه المواعظ الحسينية با این کتاب یکی دانسته شده که آن به زبان فارسی است و موضوعاً اختلاف دارند).

※ نسخ، رو بروی برگه معرفی کتاب به خط مؤلف نسبت داده شده، بعضی از علائم و عناوین شنگرف، جلد ابر و باد، عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای.
۱۶ س، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ سم.

(۱۱۵)

الجواهر السنیه فی الاحادیث القدسیه (حدیث - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴)
(ذریعه ۵/۲۷۱ ش ۱۲۷۹).

(۱) مؤلف کتاب دیگری نیز با عنوان «امارات الکلم الرحمانیه فی کشف الکلمات القرآنیة» مذکور در ذریعه ۲/۳۰۴ دارد که چون آغاز نسخه فعلی افتاده، و در ذریعه انجام دو تألیف میرزا مصطفی موجود نبود امکان تطبیق آنها فراهم نشد.

* نسخ، محمد علی، نزدیک عصر مؤلف، در پایان امضای مقابله دارد با
مهری پاک شده، صفحات مجدول به جدول ساده، نسخه موریانه خورده
و فرسوده است، جلد گالینگور آبی.
۱۳×۲۰/۵ سم.

(۱۱۶)

[المجالس]^{۱۱} (حدیث - عربی)

از: ؟

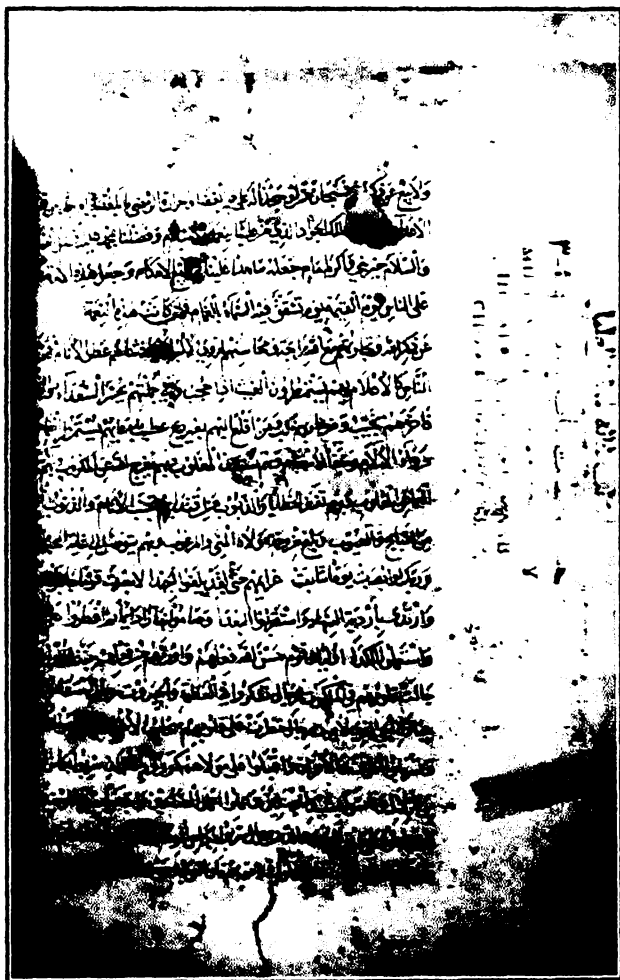
آغاز نسخه افتاده: «... کلیلة تحت سکون و خمود باذن الملك المعبود».
انجام نسخه افتاده: «فاشعلوا فی ذنوبهم نار الوجد... لاحد بر حال اقلقهم».
* نسخ مغرب نیکو، در آغاز مهر سید محمد تقی ممتاز العلماء مشهود است.
نسخه را اندکی موریانه آسیب رسانیده و مرمت شده، جلد گالینگور مشکی.
۱۹ س. ۲۰×۱۴/۵ سم.

(۱۱۷)

قرب الاسناد (حدیث - عربی)

از: ابوالعباس عبدالله بن جعفر حمیری (ق ۳)

* نستعلیق... علی، سه شنبه ۲۰ جمادی الآخر ۱۲۴۶، در پایان امضای
مقابله دارد در ۲۱ شعبان همان سال، نسخه اندکی موریانه خورده و صفحات
دارای روکش مرمت است، کاغذ تیره رنگ سوخته، جلد گالینگور آبی.
۲۱×۱۳/۵ سم.

(۱۱۸)

جامع الاخبار

(حدیث - عربی)

از: ؟

درباره اختلاف نسبت به مؤلف این اثر بنگرید به: ذریعه ۳۲/۵ و پس از آن.

✽ نستعلیق. سید جعفر علی بن سید غلام حسن، چهارشنبه ۲۱ ذی قعدة ۱۲۷۳ در لکهنو هنگام محاربة عساکر نصاری، صفحات مجدول، کاتب نسخه را وقف کرده و تولیت آن را به سید محمد تقی ممتاز العلماء در ۷ رجب ۱۲۸۹ سپرده. جلد گالینگور مشکی. ۱۱ س. ۱۹/۵ × ۱۵/۵ سم.

(۱۱۹)

دعائم الاسلام

(حدیث - عربی)

از: قاضی ابو حنیفه نعمان بن محمد مصری (۳۶۳)

(الترت العربی ۳۹/۳).

تا پایان کتاب البیوع.

✽ نسخ خوانا، سده سیزدهم، موریانه خوردگی سبب ناخوانایی بعضی از کلمات شده. در آغاز معرفی و مؤلف به نقل از معالم العلماء و فوائد رجالیه بحر العلوم مذکور آمده، مهر ممتاز العلماء بر نسخه منقوش است. جلد تیماج زرشکی ضریبی. ۱۹ س. ۲۱ × ۱۴/۵ سم.

(۱۲۰)

عقد الفرائد فی شرح عقيلة انوار القصائد

(قرائت - فارسی)

از: ؟

آغاز: «هر شکری که خادمان... و سجاده نشینان موج افلاک».

انجام: «که با وجود قلت بضاعت کثرت وقاحت را سرمایه خود ساخته نوشته گردید».

* نسخ نیکو، احتمالاً از سده دهم یا یازدهم، کمی موریانه خورده و مرمت شده، عناوین شنگرف، جلد گالینگور مشکی.
۱۳ س، ۱۷ × ۱۴ سم.

(۱۲۱)

قصص الانبياء (تاریخ - عربی)

از: قطب الدین سعید بن هبة الله راوندی (۵۷۳)

* نسخ کهن، احتمالاً از سده دهم یا یازدهم، در آغاز و انجام نسخه اشعار و مطالب متفرقه ای مندرج است، همچنین چند مهر و امضا به سالهای ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۹، ۱۱۲۷، عناوین شنگرف، جلد گالینگور آبی گلداز.
۱۵ س، ۲۰ × ۱۶ سم.

(۱۲۲)

مفاتیح الغیب (رسالة استخاره) (استخاره - فارسی)

از: مولی محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

(کشف الحجب والاستار ص ۳۸ ش ۳۰۲۵).

انجام نسخه افتاده است.

* نستعلیق، سده سیزدهم، فهرست مطالب کتاب در آغاز آن مندرج است، نسخه را موریانه خورده، صفحات دارای روکش مرمت، عناوین شنگرف، جلد ابر و باد، عطف و گوشه ها تیماج کرم و لبه ها گالینگور سرمه ای.
۱۴ س، ۲۰/۵ × ۱۲/۵ سم.

سورة الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي منه الزمان والمكان ومنه الكبرياء والامكان الذي لا يعلم
نفسه بمخلوقاته وتعرف من خلقه بمصنوعاته بحجده على منتهى المظاهر
المقاهرة ونشكره على نعمه الباطنة والظاهرة جزا يوجب عز وجل الامسا
وشكره يقتضي فناء الغفلان والوصول الى ضوان وصلاحه على نبيه محمد الشيرازي
الراجح المنير وعلى آله الطيبين وعترته الطاهرين السلامة على من لا اله الا هو
الانبياء والرسل صلوات الله عليهم اجمعين السلامة على من لا اله الا هو فحسان الاخلاق في
نزع عن الشكر والفاق وان ذكر الكبارهم ولناهم تقرب من الطاعة والعبادة
وتبعد ذو الاستطاعة من سوء العباد والكتب المصنفة في هذا الصنف
الفن والتميم والرد والتميم فحمت بعضنا الله تعالى السلامة على من لا اله الا هو
مرتبا وفحمت جونا وبالله التوفيق واليعزة الاولى ذكر اعمالهم
صلوات الله عليه البارئ في ذكر ابدانهم ونوح الباري الغالب في ذكر
والمال صلوات الله عليه المبارك في ذكر ملكه المعز في ذكر خلقه المهيمن
الخالق في ذكر لوط ودي الغفار في ذكر عيسى عليه السلام القيوم في ذكر
ويعز صلوات الله عليه البارئ في ذكر ابدانهم ونوح الباري الغالب في ذكر

(۱۲۳)

مصایح (۴)

(حدیث - فارسی)

از: ؟

با چهل حدیث آغاز شده است.

آغاز: «.. این کتاب .. در ضمن شرح هر حدیث سمت گذارش .. بر وجه اجمال،

حدیث اول در ثواب کسی که چهل حدیث حفظ نماید».

انجام نسخه افتاده: «از زشتی عقیده و .. بلائی بر اول نازل شود و آتش وارتر ..».

﴿نستعلیق، سده سیزدهم، در آغاز محمد علی نوشته که نسخه را قبله گاهی ..

میرزا عزیز الله به او داده است، هر برگ اول چند یادداشت متفرقه مشهود است،

نسخه راسید حسن نقوی در تاریخ ۱۹۹۲/۱/۳۰ صحافی کرده، نسخه

موریانه خورده و صفحات دارای روکش مرمت است، جلد گالینگور آبی.

۲۳ س، ۱۲ × ۲۲ سم.

(۱۲۴)

مشارق الامان و لباب حقائق الايمان

(اعتقادات - عربی)

از: حافظ رجب بن محمد بن رجب برسی، حافظ (پس از ۸۱۱)

(الترات العربی ۸۱/۵).

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالازل والابد والصلاة على اول العدد وخاتم الامد».

﴿نستعلیق، احتمالاً از سده یازدهم، با موریانه خوردگی اندک، عناوین

شنگرف، بر فراز صفحه اول مهر مربع «لا اله الا الله عبده حسين بن علي»

مشهود است، تصحیح شده، جلد گالینگور آبی.

۲۲ س، ۱۲/۵ × ۲۱ سم.

(۱۲۵)

ينابيع المودة لذوی القربى (فضائل معصومين - عربی)

از: شيخ سليمان بن ابراهيم قندوزی حنفی (۱۲۹۴)

آغاز: «الحمد لله على ما انعمنى اولى النعم والهمنى الى مودة حبيبه جامع الفضائل والكرم».

✽ نستعلیق نازیبا، سال ۱۲۵۷ (؟)، فرسوده و رطوبت دیده و موریانه خورده، صفحات با روکش مرمت، در آغاز نسخه بعضی از رؤوس مطالب فهرست شده، جلد گالینگور آبی.
۱۵ س. ۲۰/۵ × ۱۲/۵ سم.

(۱۲۶)

تكميل الايمان و تقوية الايقان^{۱)} (اعتقادات - فارسی)

از: ابو محمد عبدالحق بن سيف الدين دهلوی بخاری (۱۰۵۲)

در اثبات معتقدات اهل سنت و طعن بر عقاید شیعیان.

(ایضاح المکنون ۳۱۶/۱).

✽ نستعلیق نازیبا، چهارشنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۵۱ در لکهنو، نسخه فرسوده و موریانه خورده، مرمت شده است، در آغاز یادداشت های متفرقه ای مکتوب می باشد، جلد گالینگور آبی گلدار.
۱۵ س. ۱۹/۵ × ۱۲/۵ سم.

(۱۲۷)

فرحة القرى بصرحة القرى (تاریخ - عربی)

از: سيد غياث الدين عبدالکريم بن احمد بن طاوس حلی (۶۹۲)

❦ نسخ خوانا، مهدی بن محمد هادی (کنکازی؟)، شنبه ۲۴ رجب ۱۱۰۳،
موریا نه به حواشی نسخه و بعضی از خطوط آسیب رسانیده، در آغاز مهر سید
محمد تقی ممتاز العلماء مشهود است، عناوین شنگرف، جلد گالینگور قرمز
خط دار، عطف و لبه ها تیماج کرم.
۱۷ س، ۱۹ × ۱۲/۵ سم.

(۱۲۸)

(حدیث - عربی)

بصائر الدرجات

از: ابو جعفر محمد بن حسن بن فروخ صفار قمی (۲۹۰)
(الترت العربی ۴۰۰/۱).

❦ نسخ خوانا، محمد سالم خوانساری، ۲۵ صفر ۱۰۷۹، دارای تصحیحات
و حواشی نسبتاً فراوان، عناوین و رؤوس مطالب شنگرف، در آغاز و پایان
نسخه این شعر مشهود است:

لعمرك ما الابصار تنفع اهلها اذا لم يكن للمبصرين بصائر

تملك و یادداشتی از «احمد شكر» نیز در نسخه به چشم می خورد، جلد
گالینگور مشکی، عطف و گوشه ها پارچه ای صورتی.
۱۵ س، ۱۹ × ۱۲ سم.

(۱۲۹)

(حدیث - عربی)

مصباح الشریعة و مفتاح الحقیقة

منسوب به: امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام

ترتیب ابواب با آنچه به چاپ رسیده در این نسخه متفاوت است. در پایان کاتب
نام رساله را «کنز المعارف فی اقوال الامام جعفر الصادق علیه السلام» عنوان کرده
است.

نسخ، بدیع‌الدین کنتوری، سه شنبه ۹ ربیع الاول ۱۰۲۴، موریانه آسیب
 فراوان به نسخه وارد کرده، عناوین شنگرف، با حواشی و تصحیحات، جلد
 تیماج قهوه‌ای ضریبی ساده.
 ۱۷ س، ۲۰ × ۱۳ سم.

(۱۳۰)

(پاسخ - عربی)

اجوبة المسائل

از: پیر^{۱۱} علی محمد بن محمد کاظم
 پاسخ مسائلی است در موضوعات مختلف از جمله اخباری گری، اصول فقه، فقه،
 نحو و ادب. بر روی نسخه نام کتاب «جواب استفسارات» و بر برگه معرفی نسخه
 «جوابات استفسارات» عنوان شده.
 آغاز: «الحمد لله الملك الجلیل والصلاة على من جاء بخیر سبیل وآله البررة من
 سلالة ابراهيم الخلیل».
 انجام نسخه افتاده: «اجیب بعد تسلیم کون رعایتہ السجع ضروریة لهذا
 المحدث».

نسخ زیبا، سال ۱۲۵۵، عناوین و نشانیها شنگرف، با موریانه خوردگی در
 حواشی صفحات، جلد گالینگور زرشکی طرح دار، عطف و گوشه‌ها تیماج
 قهوه‌ای.
 ۱۲-۱۳ س، ۱۷ × ۱۱ سم.

(۱۳۱)

(شرح حال - عربی)

زهر الریاض وزلال الحیاض

از: سید ابوالمکارم حسن بن علی بن شدقم مدنی (ق ۱۱)
 (الترات العربی ۱۷۲/۳، کشف الحجب والاستار ص ۳۰۵ ش ۱۶۳۱).

استکتاب احمد بن مکی بر نسخه «زهر الرياض» (ش ۱۳۱)

شاهان و الاظم محمد با شاه و زوار السلاطین آل عمر فی زمانه
 مع بیتر النبی صلی الله علیه و آله و سلم یحضر یقینا حقیقها کما یسأل
 الله المصطفی فی الصحیفه عن ان عمر بنی الله عنما کان النبی صلی
 الله علیه و آله و سلم یزور قبا ان یاتی قبا را کما و ما یسأل ان یاتی
 ربا یسأل لما انما فی صلی فیہ رکعتین و لیکن اری فی القبا
 ان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم کان یاتی مسجد قبا کما سببت
 را کما و ما یسأل ان عمر یسأل عن المنکدر مرسل ان النبی صلی الله
 علیه و آله و سلم کان یاتی قبا صلوة سبع عشرة من شهر رمضان
 قال و رواه یحیی عن ابن المنکدر عن جابر بن عبد الله عن
 ربا له عن زید بن اسلم قال قال الجریفة الذی قرب من مسجد قبا
 و له کان یافق من الحاقاق و لم یسأل الله اکیدا لایلو و لکن یسأل
 یسأل من طریق ان الله یسأل من یسأل عن الله و یسأل
 یسأل فی یسأل لکن اصل یسأل یسأل و یسأل و یسأل
 ان فی بیت المقدس مرتین لو یسأل فی بیت المقدس و یسأل
 الابرار اما یسأل فی بیت المقدس و یسأل فی بیت المقدس
 الابرار ان فی بیت المقدس و یسأل فی بیت المقدس و یسأل
 الابرار ان فی بیت المقدس و یسأل فی بیت المقدس و یسأل
 الابرار ان فی بیت المقدس و یسأل فی بیت المقدس و یسأل

آغاز: «الحمد لله مالک الملک و مجرى الفلك تمر من تشاء بالتعلق بسفن النجاة».

انجام نسخه افتاده: «و یتبرک به بقبا دار سعد بن خیشمة من قبله مسجد قبا وفي...».

نسخ، استکتاب احمد بن مکى شهيدى شامى در سال ۱۰۵۱ در مکه معظمه، تملکهایى در آغاز نسخه به چشم مى خورد که بعضاً پاک شده، عناوین و بعضی نشانها شنکرف، جلد گالینگور قهوه‌ای.

۲۵ س، ۲۹ × ۱۸/۵ سم.

(۱۳۲)

(تفسیر - عربی)

الدر المنثور

از: جلال الدین عبد الرحمن بن ابو بکر سیوطی (۹۱۱)

جلد اول می باشد.

انجام نسخه افتاده: «و اخرج عبد بن حميد عن مجاهد انه كان يقرأها فتذكر احدهما الاخرى مخففة...».

نسخ، نزدیک عصر مؤلف، عناوین شنکرف، موریانه کمی نسخه را آسیب رسانیده، صفحات چروکیده و مرمت شده، ظاهراً افتادگی پایانی به جهت بی سلیقگی در دو نیم کردن کتاب هنگام صحافی است، جلد گالینگور آبی.

۳۳ س، ۲۵ × ۱۶/۵ سم.

(۱۳۳)

(تفسیر - عربی)

حاشية الكشف

از: سيد شريف على بن محمد حسيني جرجاني (۵۳۱)

آغاز: «قال جابر الله العلامة احسن الله اكرامه في دار المقامة الحمد الذي الله انزل القرآن كلاماً مؤلفاً منظماً دل بلامى الجنس».

نسخ، از سده یازدهم، متن کشف بر فراز متن یا در حاشیه نگارش شده. در آغاز اشتباهاً کتاب به سعد الدین تفتازانی منسوب شده است، در آغاز تملکی است از محمد خلیل بن فاضلخان حسینی که نسخه را در سال ۱۱۱۶ خریداری کرده با مهر دائری درشت «خلیل خانه زاد قدوم پادشاه عالم گیر محمد غازی»، نسخه را موربانه کمی آسیب رسانیده و مرمت شده. جلد گالینگور آبی.

۱۵۱ گ، ۲۵ س، ۱۸×۳۱ سم.

(۱۳۴)

(تفسیر - عربی)

انوار التنزیل و اسرار التأویل

از: قاضی ناصر الدین عبدالله بن محمد بیضاوی (۶۸۵)

آغاز نسخه افتاده: «صدر من مکرهم و قرء ابن کثیر فی ضیق بالکسر هنا و فی النمل»^(۱).

نسخ، سال ۱۰۳۶. باحواشی فراوان به عربی یا فارسی. دارای جدول کشی به طلا و شنگرف و زنگار، عناوین در متن یا حاشیه شنگرف، نسخه کمی موربانه خورده و مرمت شده است. جلد گالینگور آبی.

۴۴۱ گ، ۳۱ س، ۱۹×۲۶ سم.

(۱۳۵)

(تفسیر - عربی)

حاشیه انوار التنزیل

از: شهاب الدین احمد بن محمد بن عمر خفاجی مصری (۱۰۶۹)

از: سورة مؤمن شروع شده است.

آغاز: «سورة المؤمن و تسمى سورة غافر و سورة الطول، و اعلم ان هذه السورة المبدوة بحم يقال لها آل حم و الحواميم».

انجام نسخه صحافی شده: «ای لا یسلم من الفرح و الحزن احد و لذا ورد فی الحدیث ان العین لتدمع لمأسات».

نسخ، محمد عارف ولد شیخ فضل الله ساکن مستقر الخلافه اکبر آباد، چهارشنبه از ماه شوال ۱۱۴۱ در عهد محمد شاه، چنانکه در پایان شماره بعد مندرج است، در آغاز دو یادداشت به سالهای ۱۱۸۲ و ۱۱۹۰ مکتوب است همچنین تملک حیدر حسین، و مهر مربع «صبغة الله (?) محمد خان» و مهر مربع «ممتاز العلماء فخر المدرسین سید محمد تقی لکهنوی» در آغاز نسخه حک شده است، عناوین «قوله - قوله» شنگرف، جلد گالینگور آبی.
 ۲۵۷ گ، ۲۱ س، ۲۶/۵ × ۱۸ سم.

(۱۳۶)

(تفسیر - عربی)

حاشیه انوار التنزیل

از: شهاب الدین احمد بن محمد بن عمر خفاجی مصری (۱۰۶۹)

ادامه نسخه قبل تا پایان قرآن می باشد.

آغاز نسخه صحافی شده: «ابراهیم بن النبی صلی الله علیه وسلم قوله بدل من کل مختال ای بدل کل من کل».

نسخ، مشخصات نسخه قبل، نسخه در صحافی دو نیمه شده است، جلد گالینگور آبی.

۲۵۴ گ، ۲۱ س، ۲۶ × ۱۷/۵ سم.

(۱۳۷)

(رجال - عربی)

تلخیص الاقوال فی معرفة الرجال

از: میرزا محمد بن علی بن ابراهیم حسینی استرآبادی (۱۰۲۸)

[illegible]

بر سر بنویسند و در آخر

هَذَا كَانَ تَلْخِيصُ الْأَقْوَالِ فِي مَعْرِفَةِ أحوال الرِّجَالِ
وَقَدْ أَهْدَيْتُهُ إِلَى حِفْظِ الْعَلَامَةِ الْقَهَّامَةِ نَوْرِ الْأَسْلَامِ
وَالْمُسْلِمِينَ بِرَبِّهِ الْإِيْمَانِ وَالْمُؤْمِنِينَ بِمَا لَا ذَنْبَ عَلَيْهِمْ
الْإِعْتَادُ فِي أُمُورِ الْمَعَاشِ وَالْمَعَالِ الْخَائِرِ وَتَصَوُّرِ
مَوَاقِفِ الْفَقَاهَةِ وَالْإِجْتِهَادِ الْخَيْرِ الْبَصِيرِ بِرَبِّهِ
بِقِيَمَةِ الْإِسْلَامِ الْحَقِّ بِرِجَالِهِ جَامِعِ الْمَقَازِ وَالْمَعَالِمِ
بِسَبْقِ الْأَكْثَامِ وَالْإِعْتَادِ بِجَدِّ الْعَدْوِ وَالْإِيْمَانِ بِالْوَلِ
جَنَابِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ تَعَالَى تَعَالَى وَزَيْدِ فَضْلِهِ الْمُنْعَالِ
ابْنِ حُجَّةِ الْإِسْلَامِ وَقَبْلَةِ الْأَنَامِ وَكُنْزِ الْأَوَّلِ وَالْآخِرِ
مَوْلَانَا وَمَوْلَا الْكُوفَةِ جَنَابِ سَيِّدِنَا زَيْنِ الْعَبْدِ
الْقَاسِمِ بَادِ غُرَّتِهِ وَبَدِ وَرَافِضَانِهِ مُضِيَّةِ عَجَلِهِ
الْمُطَاهَرَةِ أَرْجُو مِنْ جَنَابِهِ أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْ عِبْدِهِ
الذَّلِيلِ هُوَ أَتَى تَلْخِيصَ بَلَاغَتِهِ فِي الْحَقِيقَةِ
أَكْبَرِ الْحَقِّ أَتَى أَتَى اللَّهَ وَكَتَبَ بِفَضْلِ الْمَقَرِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَشْرِقِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالسَّيِّدِ

✽ نسخ، مساعد بن بدیع (؟)، ۱۰ شعبان ۱۰۹۰، با حواشی فراوان، رموز رجالی به شنگرف کتابت شده، نسخه را اکبر حائری در تاریخ ۲۲ صفر ۱۲۶۹ به مجتهد العصر والزمان سید محمد تقی بن سید حسین (لکهنوی) اهدا نموده است. در آغاز و انجام نسخه حواشی متفرقه‌ای مکتوب است، جلد گالینگور آبی.

۲۹۸ گ، ۲۰ س، ۲۲ × ۱۵ سم.

(۱۳۸)

تفسیر القرآن الکریم (تفسیر النسفی) (تفسیر - عربی)

از: نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد نسفی حنفی (۵۳۷)

ظاهراً همان است که نام اصلی آن «التیسیر» می‌باشد.

آغاز نسخه: «کهیص قال السدی هو اسم الله الاعظم وقيل هو اسم للصورة قرا علی و یحیی بکسر الهاء والياء».

✽ نسخ، آیات معرب و شنگرف، از سده نهم یا دهم، اواخر نسخه با موریانه خوردگی شدید و روکش مرمت در حاشیه تصحیح شده و چند برگ آغازین نونویس، جلد گالینگور آبی.

۵۰۵ گ، ۲۸ س، ۲۸/۵ × ۱۷/۵ سم.

(۱۳۹)

الدر المنثور (تفسیر - عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۱)

از آغاز قرآن می‌باشد.

به شماره (۱۳۲) رجوع شود.

انجام نسخه افتاده: «و هو اول من صدق بعیسی و کلمه عیسی و یحیی اکبر من عیسی و اخرج...».

* نسخ. از سده یازدهم. (نسخه در صحافی دو بخش شده. تاریخ کتابت نسخه سال ۱۰۹۳ می‌باشد چنانچه در تتمه نسخه به شماره ۱۴۴ همین فهرست خواهد آمد و کاتب آن عمران مالکی می‌باشد) عناوین شنگرف. در آغاز نسخه یادداشت‌هایی برگرفته از مطالب کتاب و چند مهر تعلق درج شده، جلد گالینگور آبی.

۳۱ س. ۱۸/۵ × ۲۶/۵ سم

(۱۴۰)

(تفسیر - عربی)

حاشیه انوار التنزیل

از: ولی الدین عراقی

آغاز نسخه افتاده: «... الاستفهامیه و هو العلم و قد اکتفی بالسبب و هو الابتلاء عن المسبب».

* نسخ. آدم، ۱۰ شعبان ۱۰۳۷ در بلدة تته، در آغاز نسخه مهر مربع سید محمد تقی ممتاز العلماء و مهر بیضوی «سید ناد علی» مشهود است، جلد گالینگور آبی.

۲۹ س. ۱۶ × ۲۶/۵ سم

(۱۴۱)

(تفسیر - عربی)

حاشیه انوار التنزیل

از: شهاب الدین احمد بن محمد بن عمر خفاجی مصری (۱۰۶۹)

به شماره (۱۳۵) رجوع شود.

تا پایان جزء سوم را دارا می‌باشد، و بخش قبل از این نسخه در شماره (۱۸۱)

خواهد آمد.

آغاز نسخه افتاده: «... و يفهم منه انهم اذا لم يكونوا كذلك حقهم صلتهم بالموده والزيادة ونحوهما».

* نسخ نیمه معرب، به عنایت مولی شهاب افندی کتابت شده، عناوین شنگرف، مطابق یادداشت آغازین نسخه کتابت آن سال ۱۱۹۸ می باشد، جلد گالینگور آبی.

۳۳ س، ۲۹/۵ × ۲۰/۵ سم.

(۱۴۲)

غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر النیسابوری) (تفسیر - عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری معروف به نظام اعرج (۷۲۸)
نسخه حاضر از اول سورة مائده تا اوائل سورة یونس را داراست. بختی دیگر از این نسخه در شماره (۱۵۲) خواهد آمد.

* بخشی از نسخه نسخ و بخشی نستعلیق به دو خط، از سده دوازدهم (در برگه معرفی کتاب سال ۱۱۲۶ تاریخ کتابت ذکر شده)، نسخه تصحیح شده، در آغاز نسخه چند امضاء و مهر تملک یا امانت درج شده از جمله امانت حاجی عبدالمظیم، تملک عبد الباقی بن زین العابدین، تملک ابن مرحوم ملا محمد علی با مهر بیضوی «یا عظیم المن»، تملک علی رضا بن ابوالحسن یا مهر بیضوی بزرگ «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده علی رضا»، تملک میر احمد بن شیخ موسی بن شیخ جعفر، و مهر مربع سید محمد تقی ممتاز العلماء، قسمت تختانی نسخه مرمت شده، جلد گالینگور آبی.

۲۵ س، ۲۴/۵ × ۱۸ سم.

(۱۴۳)

(فقه - عربی)

معالم الدین فی فقه آل یس

از: شمس الدین محمد بن شجاع قطان انصاری حلی، ابن قطان (زنده در سال ۸۳۱)

(الموسوعة الفقهية الميسرة، انصاری ۵۳۶/۴).

* نسخ، غدیر الدین محمد بن فتح الله بن محمد حسنی حسینی اردستانی، سال ۱۰۳۰، در آغاز فهرست کتابهای مندرج در نسخه نام کتاب و مؤلف و توضیحاتی درباره مؤلف و کتاب وی به نقل از شیخ حر عاملی در امل الآمل و هامش آن نقل شده، همچنین تملکی به تاریخ ماه رمضان ۱۱۶۱ با مهر بیضوی «محمد باقر العلوم»، تملکی از کاتب، تملک جعفر بن علی ابوسعید امامی اصفهانی با مهر دائری وی مشهود است. نسخه تصحیح شده، جلد گالینگور آبی.

۲۳ س، ۲۵/۵ × ۲۰ سم.

(۱۴۴)

(تفسیر - عربی)

الدر المنثور

از: جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۱)

آغاز نسخه افتاده: «... ابن جبیر عن السدی قال لقیته ام یحیی ام عیسی و هذه

حامل بعیسی».

نسخه حاضر تنمّه نسخه شماره (۱۱۳۹) می باشد که در صحافی جدا شده اند، و تا

پایان جزء اول را شامل می شود.

* نسخ، عمران مالکی، سه شنبه ۱۷ جمادی الآخر ۱۰۹۳، با مشخصات

نسخه شماره ۱۳۹.

۳۱ س، ۲۶ × ۱۹ سم.

(۱۴۵)

انوار التنزیل و اسرار التأویل

(تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصر الدین عبدالله بن محمد بیضاوی (۶۸۵)

بخش اول است، ادامه این نسخه در شماره (۱۳۴) گذشت و تقسیم بندی آن در صحافی چنین شده است.

✽ نسخ، سال ۱۰۳۶، با همان مشخصات که در شماره (۱۳۴) گذشت، در آغاز چند مهر و یادداشت متفرقه مندرج است.
 ۲۲۹ گ. ۳۱ س. ۲۷ × ۱۸/۵ سم.

(۱۴۶)

الفرالد الزاهرة^{۱)} فی القراءات العشر المتواترة

(قرائت - عربی)

از: عمر بن قاسم انصاری

آغاز: «يقول راجی عفو رب دایم، عمر الانصاری بن قاسم، الحمد لله الذی علم الانسان ما لم یعلم».
 انجام: «مع السوسی خلف اربعة اوجه مندرجة مع قالون و هذا ما تیسر والله الحمد والمنة».

✽ نسخ، حافظ محمد فاضل، سه شنبه ۲۹ رجب ۱۱۴۲، کاتب متوطن در چیمه چته از مضافات دارالسلطنة لاهور بوده، صفحات با جداول ساده، نسخه را موریانه کمی آسیب رسانیده و بعضی از صفحات مرمت شده، جلد گالینگور آبی.
 ۱۷ س. ۲۷ × ۱۶/۵ سم.

۱) چنین در نسخه ما آمده، در هدیه العارفین ۷۹۲/۱ به سراج الدین عمر بن قاسم انصاری مشهور به شار کتاب البدور الزاهرة فی القراءات العشرة المتواترة نسبت داده شده که باید همین کتاب باشد چرا که وی از کتاب دیگر او نیز با عنوان «المکرر فیما تواتر من القراءات السبع و تحریر» اسم می‌برد که مؤلف در مقدمه از آن یاد کرده است.

(۱۴۷)

الاتقان فی علوم القرآن

(علوم قرآن - عربی)

از: جلال الدین عبد الرحمن سیوطی (۹۱۱)

✽ نسخ، عبد القادر ولد عبد الباقي عرب، صفحه اول دارای سرلوح، در آغاز یادداشت و تملکی پاک شده به چشم می خورد، با تصحیحانی در حاشیه، صفحات مجدول به جدول سرخ و مشکی ساده، جلد گالینگور آبی.
 ۲۱ س، ۲۳/۵ × ۱۳/۵ سم.

(۱۴۸)

معالم التنزیل (تفسیر بغوی)

(تفسیر - عربی)

از: ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶)

از اول سورة مریم را داراست.

✽ نسخ نیمه عرب، بسمله ها ثلث درشت، در حاشیه تصحیح شده، آیات با خطی شنگرف بر فراز آن نشانی دارد. جداول شنگرف ساده، در آغاز تملکی پاک شده مشهود است، اواخر نسخه فرسودگی فراوان و بخش زیرین از بین رفته، جلد گالینگور آبی.
 ۲۹ س، ۲۳ × ۲۵ سم.

(۱۴۹)

الاتقان فی علوم القرآن

(علوم قرآن - عربی)

از: جلال الدین عبد الرحمن بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱)

به شماره (۱۴۷) رجوع شود.

✽ نسخ، سال ۱۰۹۹، رؤوس مطالب شنگرف، صفحات مجدول به جدول شنگرف ساده، در آغاز و پایان نسخه اشعار، فوائد تفسیری و یادداشتهای

متفرقه‌ای درج شده، در ابتدای نسخه چند یادداشت و امضای تملک به چشم می‌خورد از جمله تملک احمد بن سعید عماري در ذی الحجه ۱۱۹۷ با مهر دوزنقه «احمد بن سعید العماري الطف الله به»، جلد گالینگور آبی.
 ۳۹ س. ۲۹/۵ × ۲۱ سم.

(۱۵۰)

الدرر المنثور (تفسیر - عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱)
 به شماره (۱۳۲) رجوع شود.
 جزء اول می‌باشد.

آغاز نسخه افتاده: «.. ابنك ما روى عنه فقال اخبرني ما سمعت من كلام هذا الرجل فقرأ عليه الحمد لله رب العالمين».
 انجام نسخه افتاده: «و ابن جرير عن علي في قوله قلنا يا نار كوني برداً قال بردت حتى...».

✽ نسخ. احتمالاً از سده دهم، صفحات با جداول ساده، عناوین شنگرف، در آغاز چند مهر و فهرست کتابهای تحت تولیت متولی درج شده است. جلد گالینگور آبی.
 ۳۵ س. ۲۶ × ۱۸ سم.

(۱۵۱)

حاشية الكشاف (تفسیر - عربی)

از: شیخ قطب الدین (?)
 از اول قرآن تا آخر سوره نساء را دارا می‌باشد.

آغاز: «الحمد لله علم القرآن خلق الانسان.. نريد ان نشرح مشكلات كتاب الكشف.. قوله الحمد لله، سيحيى، معنى الحمد لله».

* نسخ، یکشنبه از ماه صفر سال ۵۶۸ (؟) در جامع اموی دمشق، مالک (وا احتمالاً کاتب آن) شیخ محمود بن.. نظام الدین شیروانی شمعال (؟)، عنوان و رؤوس مطالب شنگرف با حواشی فراوان و چند مهر و یادداشت در آغاز نسخه، جلد گالینگور آبی.

۳۱ س. ۲۷ × ۱۸ سم.

(۱۵۲)

غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر النسابوری) (تفسیر - عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری معرف به نظام اعرج (۷۲۸)

نسخه حاضر از اوائل سورة بقره تا پایان سورة آل عمران می باشد.

به شماره (۱۴۲) رجوع شود.

آغاز نسخه افتاده: «.. البیوت بضم الباء ابو جعفر و نافع غیر قالون و ابو عمرو

و سهل و یعقوب».

* نسخ، سال ۱۱۲۶، مجلد اول از کتابی است که به شماره (۱۴۲) گذشت با

همان مشخصات.

۲۳ س. ۲۴/۵ × ۱۸ سم.

(۱۵۳)

تفسیر القرآن الکریم (تفسیر - عربی)

از: ؟

با تفسیر «البحر المحيط» ابوحیان اندلسی متوفای ۷۴۵ مشابیه های فراوانی

دارد، ولی باید تحقیق بیشتری شود. نسخه حاضر از تفسیر سورة یونس را تا پایان

قرآن دارا می باشد.

آغاز: «سورة یونس، بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ الر تِلْكَ اَیّٰتِ الْکِتَابِ الْحَکِیْمِ»
 هذه السورة مکیة الا ثلاث آیات فانها نزلت بالمدينة».

§ نسخ قدیمی. نسخه فرسوده و مرمت شده، صفحات پایانی با وصالی
 فراوان، با تصحیحات اندک، جلد گالینگور آبی.
 ۲۹ س. ۲۶ × ۱۷/۵ سم.

(۱۵۴)

الدور المنشور

(تفسیر - عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱)

به شماره (۱۳۲) رجوع شود.

از اوائل سورة اجزاب تا اواخر جزء بیست و یکم قرآن کریم.
 § نستعلیق. بخشی از نسخه گذشته به شماره (۱۳۹) با همان مشخصات.
 ۲۷ س. ۲۸ × ۱۸/۵ سم.

(۱۵۵)

منبع عیون المعانی

(تفسیر - عربی)

از: مبارک بن موسی اکبر آبادی هندی حنفی (۱۰۰۱)

رجوع کنید به: هدیه العارفین ۳/۲، معجم المؤلفین ۱۷۵/۸. نام کتاب بر روی
 نسخه «منهج العیون» ذکر شده است.

برگ اول و انجام نسخه افتاده است.

آغاز نسخه افتاده: «... للآثار مستکملاً.. فوصلت الیها ومکتت فیها برهة من
 الزمان وانتقلت بملازمة العلماء».

§ نسخ. از سده دوازدهم، عناوین شنگرف، صفحات با جداول ساده و روکش

مرمت. نسخه دارای موریانه خوردگی و وصالی، جلد گالینگور بنفش سیر.
 ۲۷ س، ۲۴ × ۲۵ سم.

(۱۵۶)

(تفسیر - عربی)

التفسیر الكبير

از: فخر الدین محمد بن عمر، فخر رازی (۶۰۶)
 بخش مطابق با مجلد ۲۵ از تفسیر مطبوع.
 آغاز نسخه افتاده است.

✽ نسخ، بدون تاریخ، آیات شنگرف، جلد گالینگور بنفش سیر.
 ۲۲ س، ۲۵ × ۱۷ سم.

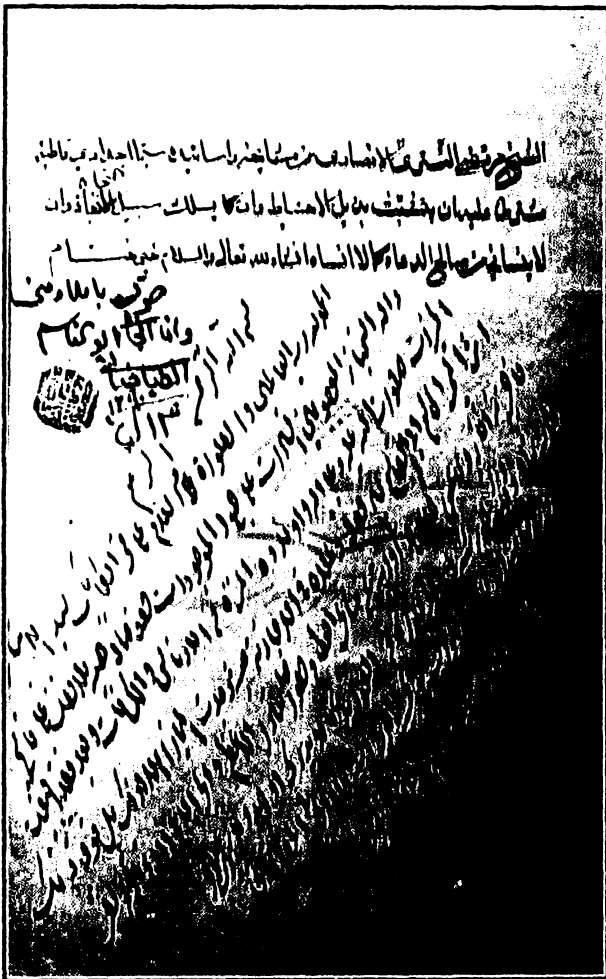
(۱۵۷)

(فقه - عربی)

البواقیت و الدرر فی احکامات^{۱)} التماثل و الصور

از: محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین لکهنوی نصیر آبادی، شمس العلماء (۱۳۰۷)
 آغاز: «الحمد لله المتعال مبدع الخلق بلا احتذاء شکل و مثال الذین فطر اجناس
 البدائع».

✽ نسخ، میرزا رسول علی بن میرزا محمد علی، ۲۸ شوال ۱۲۸۹، همراه با
 چند تقریظ و اجازه در آغاز و انجام نسخه از جمله تقریظ میر حامد حسین
 و اجازه سید ابوالقاسم طباطبائی در سال ۱۲۹۰ و اجازه حبیب الله جلالی
 قزوینی، اجازه سید علی آل بحر العلوم نجفی طباطبائی در سال ۱۲۹۰،
 تقریظ برادر مؤلف سید محمد هادی، و نیز تقریظ سید محمد حسین صاحب
 و سید احمد و سید غلام حسنین کنتوری، سید حیدر و سید ابوالحسن، جلد
 گالینگور آبی.
 ۱۲ س، ۲۴ × ۱۶ سم.

(۱۵۸)

کشف الظنون عن اسامی الكتب و الفنون (فهرست نگاری - عربی)

از: مصطفی افندی کاتب چلبی، حاجی خلیفه (۱۰۶۷)

به شماره (۳۱) رجوع شود.

آغاز نسخه افتاده: «بشر الآمدی فی شعره و ما ذکره ابوبکر محمد بن یحیی الصولی المتوفی».

* نستعلیق، سال ۱۳۳۴، دارای موربانه خوردگی، صفحات باروکش مرمت پوشیده شده، جلد گالینگور آبی.
۱۷ س، ۲۴ × ۱۵ سم.

(۱۵۹)

صلاة الجمعة (فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین الدین علی بن احمد شامی عاملی (۹۶۶)

رساله ای است در وجوب نماز جمعه که بعضی در نسبت آن به شهید ثانی تشکیک کرده اند ولی صاحب ذریعه ثابت کرده که نسخه از آن شهید ثانی است.
(بنگرید به: کشف العجب والاستار ص ۲۶۹ شماره ۱۴۳۶۷، ذریعه ۷۱/۱۵).

آغاز: «الحمد لله الذی شرف يوم الجمعة علی سائر الاوقات و فضل صلاتها علی جميع الصلوات».

* نسخ، جلد گالینگور آبی.
۲۳ گ، ۱۵ س، ۲۳ × ۱۷ سم.

(۱۶۰)

الدر المنثور (تفسیر - عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱)

به شماره (۱۳۲) و (۱۵۰) رجوع شود.

مشمول بر سورة انبياء (جزء چهارم مطبوع) و بخشی از جزء اول مطبوع. به نظر می‌رسد صفحات در صحافی جا به جا شده است.

آغاز نسخه افتاده: «... تؤذیه حتی قیل و سلاماً قال لا تؤذیه و اخرج الفریابی و ابن ابی حاتم عن ابن عباس قال لو لم یقل و سلاماً».

* نسخ. احتمالاً از سده دهم و بخشی دیگر از نسخه شماره (۱۵۰) با همان مشخصات. جلد گالینگور آبی.
 ۳۵ س، ۲۶ × ۲۰ سم.

(۱۶۱)

منبع عیون المعانی (تفسیر - عربی)

از: مبارک بن موسی اکبر آبادی هندی حنفی (۱۰۰۱).

به شماره (۱۵۵) رجوع شود.

آغاز نسخه افتاده: «النون الثانیة و تخفیف الجیم و الباقون بفتح [النون] و تشدید الجیم و قرأ ابو عمرو و رسلنا باسکان السین».

* نسخ. با تصحیحات اندک، صفحات مجدول به سرخ و مشکی، نسخه مرمت شده، لبه اوراق سرخ، در آغاز یادداشت‌هایی درباره تفسیر حاضر نوشته شده. جلد مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای.
 ۲۷ س، ۲۷ × ۳۴/۵ سم.

(۱۶۲)

منبع عیون المعانی (تفسیر - عربی)

از: مبارک بن موسی اکبر آبادی هندی حنفی (۱۰۰۱)

ادامه نسخه سابق.

نسخه، مانند نسخه پیشین، قسمتهای تحتانی نسخه رطوبت دیده، روی برگ اول مطالبی درباره مؤلف و کتاب به زبان اردو توسط آغا مهدی رضوی در عصر جمعه ۱۰ ذی قعدة ۱۳۷۲ نگاشته شده. لبه اوراق قرمز، جلد پارچه‌ای قهوه‌ای ابر و باد عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای.

۲۷ س، ۲۴ × ۲۷ سم.

(۱۶۳)

ایضاح القواعد فی حل مشکلات القواعد (فقه - عربی)

از: فخر الدین محمد بن حسن بن یوسف حلی (۷۷۱)

نسخ، سده یازدهم یا قبل از آن، نسخه رطوبت دیده و فرسوده، در آغاز تملک علی بن حسن بن علی ابن شذقم حسینی مدنی در روز جمعه ۱۸ صفر ۱۰۳۰ و سپس انتقال به صدر الدین محمد بن عبد الرشید در سال ۱۰۳۸ و دو تملک پاک شده دیگر مشهود است، جلد گالینگور آبی.

۳۱ س، ۲۶ × ۱۸ سم.

(۱۶۴)

الثمرات الیانة^{۱)} (فقه القرآن - عربی)

از: نجم الدین یوسف بن احمد بن عثمان زیدی یمانی (۸۳۲)

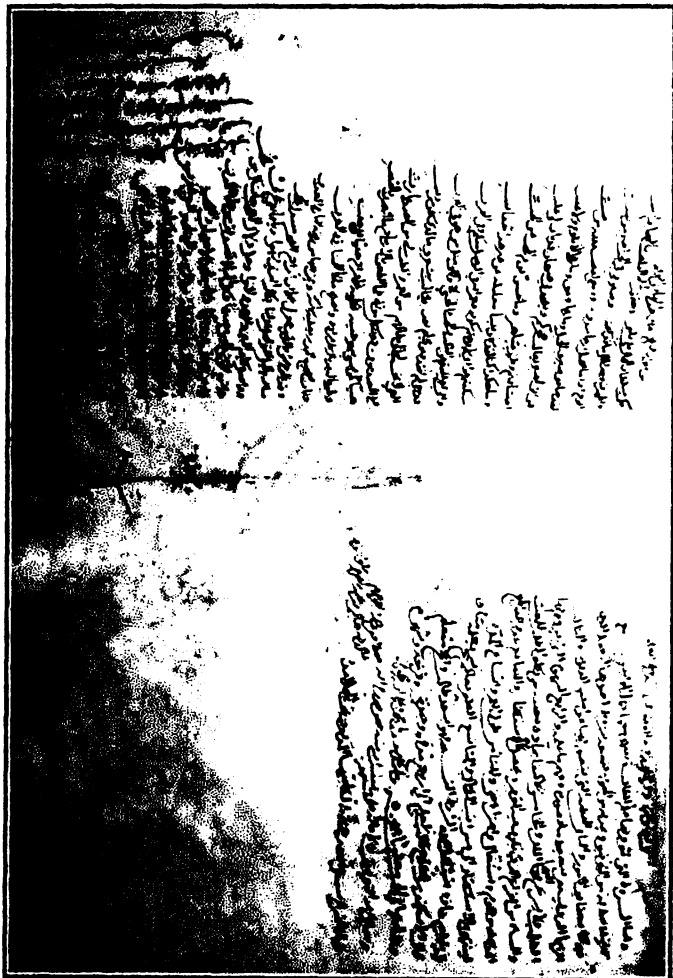
(بنگرید به: الاعلام زرکلی ۲۱۵/۸، هدیة العارفين ۵۵۹/۲).

نسخ، نزدیک عصر مؤلف، دارای اشعار و مطالب مفیده‌ای به خطوط مختلف قبل از شروع کتاب و پس از آن، نسخه دارای حواشی متعدد، عناوین مشکئی درشت یا شنگرف، جلد گالینگور آبی.

۲۹ س، ۲۹/۵ × ۲۰/۵ سم.

۱) نام کامل کتاب چنین است: «الثمرات الیانة والاحکام الواضحة القاطعة المقتطفة من آی القرآن المجتناة من کلام الاله الرحمن».

(۱۶۵)

غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر النیشابوری) (تفسیر - عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری معروف به نظام اعرج (۷۲۸)
به شماره (۱۴۲) رجوع شود.
نسخه حاضر جلد اول می باشد.

انجام نسخه افتاده: «الحاضرون فی دار التکلیف والملکیة عند من يجوز الصوت علیهم روى عن ابن عباس لما نزل فی...».

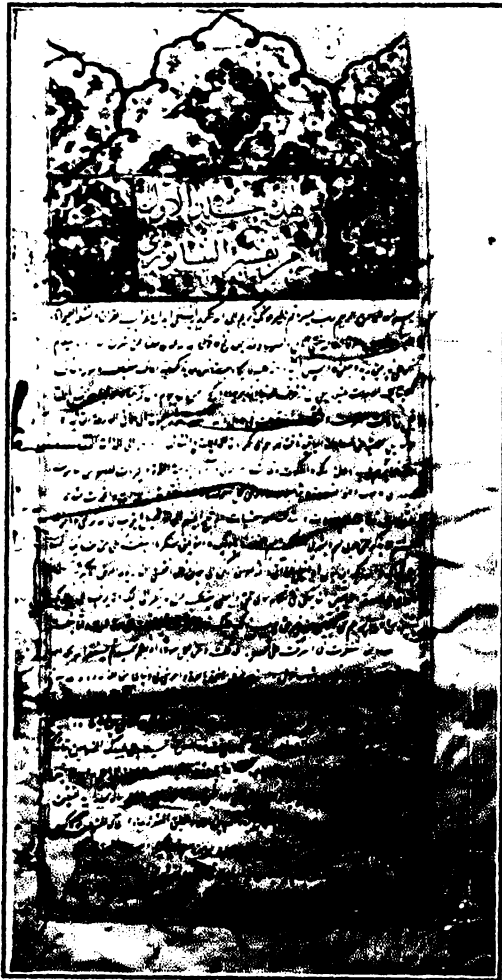
* نستعلیق، احتمالاً از سده یازدهم، صفحه اول دارای سرلوح زیبا، عنوان کتاب با شنگرف درون کتیبه ای جای گرفته، صفحات مجدول به طلا و لاجورد و مشکی، عناوین شنگرف، نسخه را موریانه کمی آسیب رسانده است، جلد گالینگور آبی.
۳۱ س. ۲۵ × ۱۵ سم.

(۱۶۶)

المستنیر فی اختلاف القراءات العشر^{۱)} (قرائت - عربی)

از: ابو طاهر احمد بن علی مقرئ، ابن سوار (۷۹۹)
آغاز: «الحمد لله ذی الانعام و بارئ الاجسام».
(کشف الظنون ۱۶۷۵/۲).

* نسخ، سده نهم، عناوین سوردها شنگرف، موریانه به نسخه آسیب رسانیده، صفحات دارای روکش مرمت، عنوان کتاب و مؤلف و راوی آن در صفحه اول مشهود است، نیز دو تملک یکی از آن «حافظ محمد شامی»، جلد گالینگور آبی.
۲۵ س. ۲۶ × ۱۷ سم.

(۱۶۷)

معالم التنزیل (تفسیر بغوی)

(تفسیر - عربی)

از : ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶)

به شماره (۱۴۸) رجوع شود .

از آغاز قرآن کریم تا پایان سوره نحل را داراست .

✽ نسخ کهن ، بعضی از صفحات دارای حاشیه نویسی فراوان بین سطور و در حاشیه ، نسخه را موریا نه آسیب جدی رسانیده ، صفحه آغازین دارای کتیبه ای با زمینه فیروزه ای که در وسط آن بسمله ای زرین نقش بسته ، جلد گالینگور آبی .

۳۷ س . ۲۶ × ۱۷/۵ سم .

(۱۶۸)

الاستقبال

(فقه - عربی)

از : مفتی میر محمد عباس بن علی اکبر موسوی تستری لکهنوی (۱۳۰۶)

شرحی است بر مبحث قبله « تحفه » تصنیف سید حجة الاسلام اصفهانی (متوفای ۱۲۶۰) .

ذریعه ۲۹/۲ ش ۱۱۷ .

آغاز : « الحمد لله المتعال عن موجهات الوهم والخیال » .

✽ نستعلیق ، سده چهاردهم ، نسخه تیره و رنگ سوخته شده و مرمت گردیده . جلد گالینگور آبی .

۲۸ گ . ۱۱ س . ۲۱/۵ × ۱۶ سم .

(۱۶۹)

التفسیر الکبیر

(تفسیر - عربی)

از : فخر الدین محمد بن عمر ، فخر رازی (۶۰۶)

از سورة هود تا سورة عنكبوت ، آغاز و انجام نسخه افتاده است .
 به شماره (۱۵۶) رجوع شود .
 * نسخ ، احتمالاً از سده دوازدهم ، جلد گالینگور بنفش سیر .
 ۲۲ س ، ۲۵ × ۱۶/۵ سم .

(۱۷۰)

(تفسیر - عربی)

حاشیه الکشاف

از : شیخ قطب الدین (؟)
 آغاز و انجام نسخه افتاده است .
 به شماره (۱۵۱) رجوع شود .
 * نستعلیق کهن ، عناوین « قوله - قوله » شنگرف ، نسخه رطوبت دیده
 و موریانه خورده ، صفحات دارای روکش مرمت ، جلد گالینگور آبی .
 ۲۲ س ، ۲۰/۵ × ۱۴ سم .

(۱۷۱)

انموذج جلیل فی اسئلة و اجوبة من غرائب آی التنزیل ^{۱)} (غریب قرآن - عربی)

از : زین الدین محمد بن ابی بکر بن عبد القادر رازی (پس از ۶۶۰)
 * نسخ کهن و او اخر نسخه نستعلیق ، نسخه را موریانه به شدت آسیب
 رسانیده ، صفحات دارای روکش مرمت ، جلد گالینگور آبی .
 ۱۹ س ، ۲۰/۵ × ۱۲/۵ سم .

(۱۷۲)

غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر النیسابوری) (تفسیر - عربی)

از : نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری معروف به نظام اعرج (۷۲۸)

به شماره (۱۴۲) و (۱۶۵) رجوع شود .

* نستعلیق . تتمه نسخه شماره (۱۶۵) و با همان مشخصات ، جلد گالینگور

آبی .

۳۱ س ، ۲۵ × ۱۵ سم .

(۱۷۳)

حاشیه الکشاف (تفسیر - عربی)

از : سعد الدین مسعود بن عمر تفتارانی (۷۹۳)

* نیمه اول نسخ و بقیه نستعلیق . نسخه آسیب فراوان دیده و صفحات با

روکش مرمت پوشانده شده . بر فراز برگ اول نام کتاب و مؤلف درون کتیبه ای

الوان قرار دارد و تصریح شده که حاشیه در سال ۸۲۰ به خط شکسته نوشته

شده و در زمان سلطان ابراهیم به سال ۱۰۱۰ (؟) بخشی از آن نگاشته شده

است . جلد گالینگور آبی .

۳۱ س ، ۲۶ × ۱۷ سم .

(۱۷۴)

معالم التنزیل (تفسیر البغوی) (تفسیر - عربی)

از : ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶)

به شماره (۱۴۸) رجوع شود .

آغاز و انجام نسخه افتاده است .

* نسخ کهن ، نسخه نفیس و نزدیک عصر مؤلف (سده ششم) ، نسخه کمی

رطوبت دیده ، جلد گالینگور آبی .

۲۵ س ، ۲۳/۵ × ۱۷/۵ سم .

(۱۷۵)

تحصیل عین الذهب من معدن جوهر الادب فی علم مجازات العرب (ادب - عربی)

از: ابوالحجاج یوسف بن سلیمان نحوی ششمی معروف به اعلم (۴۷۶)^{۱)}

شرحی است بر شواهد سیبویه. این کتاب در حاشیه کتاب سیبویه (بولاق -

۱۳۱۸ ه. ق) به چاپ رسیده است.^{۲)}

(معجم المطبوعات العربیة ۴۵۹/۱).

* نسخ عرب، ابراهیم بن علی مغازلی، سال ۵۱۷. نسخه نفیس ولی رطوبت

آسیب فراوانی به خط آن وارد کرده، مطالب کتاب سیبویه مشکی درشت،

تصحیح شده، در آغاز مطالب درباره کتاب و مؤلف آن کتابت شده، جلد

گالینگور آبی.

۲۱ س، ۲۷/۵ × ۱۸/۵ سم.

(۱۷۶)

المکتنفی فی الوقف والابتدا

(تجوید - عربی)

از: ابوعمر و عثمان بن سعید بن عثمان مقرئ دانی (۴۴۴)

(درباره توضیح این کتاب بنگرید به: کشف الفهارس، سید محمد باقر حجتی ص ۴۲۹).

آغاز: «قال.. ابوعمر و عثمان بن سعید.. الحمد لله المتوحد بالقدره المنفرد

بالکبرياء والعظمة.. هذا کتاب الوقف التام والوقف الکافی والوقف الحسن».

* نسخ، نزدیک عصر مؤلف (سده پنجم)، عناوین شنگرف، نسخه رطوبت

دیده و اندکی موریانه خورده، جلد گالینگور آبی.

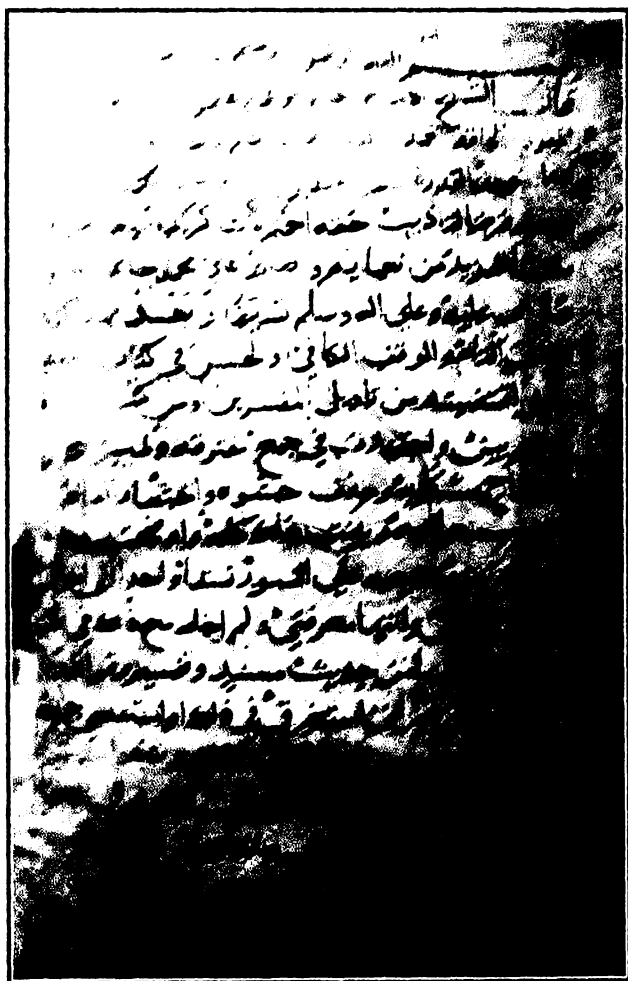
۲۰ س، ۱۸ × ۱۳.

۱) در برگه معرفی کتاب «عیون الذهب من معدن جواهر الادب» تصنیف علامه زمخشری دانسته شده که

صحیح نیست.

۲) این کتاب غیر از «عین الذهب من معدن جوهر الادب فی علم مجازات العرب» تألیف ابن طاهر (محمد

بن طاهر بن علی دانی اندلسی) متوفای ۵۶۹ ه. ق است.

(۱۷۷)

غایة التحقيق

(تفسیر - فارسی)

از : مبارک ارزانی

آغاز : « بعد از .. وهاب الذی نزل علی عبده الكتاب و صلات صلوات علی حبیبه و رسوله ذی النوال ».

✽ نستعلیق ، احتمالاً از سده سیزدهم ، نسخه رطوبت دیده و فرسوده و مرمت شده ، جلد گالینگور آبی .
 ۱۵ س ، ۲۱/۵ × ۱۳ سم .

(۱۷۸)

حاشیة الکشاف

(تفسیر - عربی)

از : شیخ قطب الدین (؟)

به شماره (۱۵۱) رجوع شود .

آغاز نسخه افتاده : « .. مطلق والجعل اشارة الى استيعاب .. ثم ان الله تعالى » .
 انجام نسخه افتاده : « الجوهری الهدا مصدر كقولك هدت المرأة ای زوجها وقد هدت .. » .

✽ نسخ کهن ، عناوین شنگرف ، نسخه کمی رطوبت زده و موربانه خورده .
 مرمت شده است ، جلد گالینگور آبی .
 ۲۴ س ، ۲۰/۵ × ۱۵ سم .

(۱۷۹)

انموذج جلیل فی اسئلة واجوبة من غرائب آی القرآن (غریب قرآن - عربی)

از : زین الدین محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر رازی (پس از ۶۶۰)

به شماره (۱۷۱) رجوع شود .

نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، مجدول به جدول ساده شنگرف و مشکی، عناوین شنگرف، با موریانه خوردگی و مرمت، نسخه دارای حواشی و تصحیحات اندک، جلد گالینگور آبی.
 ۱۹ س. ۲۳ × ۱۲ سم.

(۱۸۰)

المقتع فی رسم المصحف (رسم الخط - عربی)

از: ابوعمر و عثمان بن سعید بن عثمان مقرئ دانی (۴۴۴)
 آغاز: « الحمد لله الذی اکرنا بکتابه المنزل و شرفنا بنبیّه المرسل ».
 نستعلیق نیکو، عناوین شنگرف، نسخه رطوبت دیده و کمی موریانه خورده، بعضی از صفحات با نگارشی متأخرتر، جلد گالینگور آبی.
 ۲۱ س. ۲۱ × ۱۳/۵ سم.

(۱۸۱)

حاشیه انوار التنزیل (تفسیر - عربی)

از: شهاب الدین احمد بن محمد بن عمر خفاجی مصری (۱۰۶۹)
 به شماره (۱۳۵) رجوع شود.
 بخش قبل از نسخه‌ای است که به شماره (۱۴۱) گذشت. نسخه حاضر از سورة یونس شروع شده است.
 انجام: « فکیف لا ینھض، و قوله اذا کانوا محارم فقراء اقتصر علیه لانه محل الخلاف... ».

نسخ، سال ۱۱۹۸، در آغاز یادداشتی است مبنی بر اینکه حاشیه خفاجی بر تفسیر بیضاوی در چهار مجلد برای کتابخانه سرکار عالی متعالی در غره ذی القعدة سال ۴۸ از جلوس والاگردآوری شده که این مجلد سوم آن است با مهر

دائری بزرگ «محمد امین محمد اعظم شاہی». نیز تملک حیدر حسین، مهر ممتاز العلماء، و مهر دائری بزرگ «ارشد خان خانہ زاد شاہ عالم شاہ غازی باد؟»، نسخہ مرمت شدہ، جلد گالینگور آبی.
 ۳۲ س. ۲۹/۵ × ۲۱ سم.

(۱۸۲)

المکرر فیما تواتر من القراءات السبع و تحزیر (قرائت - عربی)

از: سراج الدین عمر بن قاسم بن محمد انصاری، نشار (۹۳۸)
 آغاز: «الحمد لله حق حمده وصلواته وسلامه على محمد خير خلقه ورضى الله عن اصحابه اجمعين».

(کشف الظنون ۱۸۱۲/۲، الاعلام زرکلی ۵۹/۵).

انجام نسخہ افتادہ: «قبله كذلك .. مائة وجه وثمانية وستون وجهاً».

* نسخ کهن، نسخہ نفیس، عناوین شگرف، برگ آخر افتادہ است. موریانہ بہ نسخہ آسیب رسانندہ، نسخہ مرمت شدہ، با حواشی اندک، جلد گالینگور آبی.
 ۲۱ س. ۲۱ × ۱۵ سم.

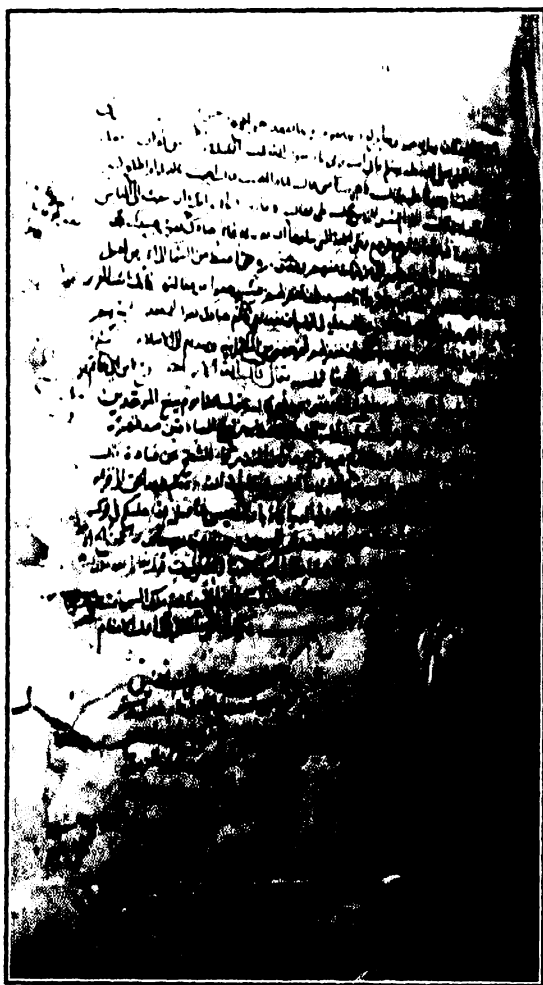
(۱۸۳)

الدر المنثور (تفسیر - عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱)

نیمہ دوم جزء اول کتاب است کہ در صحافی دو نیم شدہ است.

آغاز نسخہ افتادہ: «.. ابی داود فی المصاحف عن الاعمش قال فی قراءة ابن مسعود ان تفضل احدهما فتذكرهما الاخرى».

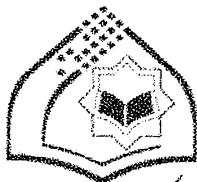
* نسخ. محمد بن (حسان؟) غروی، دوشنبه از ماه ربیع الثانی ۹۶۳، ظاهراً
عناوین شنگرف به خط ابو سلمة الامام، عناوین شنگرف، موریانه به نسخه
آسیب فراوان رسانیده، جلد گالینگور آبی.
۳۲ س. ۲۵ × ۱۶/۵ سم.

(۱۸۴)

بشارة المصطفى لشعبة الميرتضى (حدیث - عربی)

از: عماد الدین محمد بن علی طبری (ق ۶)
آغاز: « الحمد لله الواحد القهار، الازل الجبار، العزيز الغفار، الكريم الستار ».
(التراث العربی ۱/۳۹۹).

* نستعلیق نازیباً، از سده سیزدهم، در آغاز و انجام نسخه مطالبی متفرقه
مندرج است، نسخه فرسوده و موریانه خورده و مرمت شده با روکش مرمت،
جلد گالینگور آبی.
۱۵ س. ۱۶/۵ × ۱۱ سم.

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

فهرستها

- ۱- فهرست الفبائی
- ۲- فهرست موضوعی
- ۳- فهرست مؤلفین
- ۴- فهرست اعلام و اشخاص
- ۵- فهرست کاتبان
- ۶- فهرست جایها و امکنه

(١)

فهرست القبانى كتابها

(ب)	(١)
بشارة المصطفى لشيعه المرتضى ١٩٦	الاتقان فى علوم القرآن ١٦٥
بصائر الدرجات ١٤٩	اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات ١٢٥
	اجوبة المسائل ، پير على ١٥٠
(ت)	اجوبة المسائل ، سيد العلماء ١٢٩
تحصيل عين الذهب من معدن جوهر الادب	الاحتجاج على اهل اللجاج ١٢٦
فى علم مجازات العرب ، اعلم شتمرى	اختلاج اعضا ١١٧
١٨٩	ادعيه وحرزها ١١٠
تحفة الزائر ١٢٤	ارجوزة فى احوال المعصومين (تواریخ
تحفة الغريب فى الكلام على معنى اللبيب	الائمة) ١١٧
٧٥	الاستبصار فيما اختلف من الاخبار ١١٩.
تعليقات على رياض المسائل ، نصيرآبادى	١٢٤
٦٣	استخاره = مفاتيح الغيب
تفسير البغوى = معالم التنزيل	الاستقبال ١٨٥
تفسير الجلالين ٧١	الأصنى ٦٣
تفسير الصافى ٤٥	الافادات الحسينية (الفوائد الحسينية) ١٤٠
تفسير القرآن الكريم . ١٦٩ ؟	امل الامل ، شمس العلماء ٦٤ ، ٦٩
تفسير القرآن الكريم (تفسير النسفى) ١٥٨	اموذج جليل فى اسئلة و اجوبة من غرائب
التفسير الكبير ، فخر رازى ١٧٢ . ١٨٥	آى التنزيل ١٨٦ ، ١٩١
تفسير النسفى = تفسير القرآن الكريم	انوار التنزيل و اسرار التأويل ١٥٤ ، ١٦٤
تفسير النيسابورى = غرائب القرآن	ايضاح الفوائد فى حل مشكلات القواعد
و رغائب الفرقان	١٧٨
تكميل الايمان و تقوية الايقان ١٤٨	

الحدائق الناضرة فى فقه العترة الطاهرة ٨٥.

٩٢

حديثه سلطانیه در مسائل ایمانيه ٦٢، ٣٠.

٩٧

حديثه المتقين ٦٩

حسام الاسلام (وسهام الملام فى صدور

قوم لثام) ٥٣

(د)

الدر المنثور ، سيوطى ١٥٣ ، ١٥٨ ، ١٦٢ .

١٦٧ ، ١٧١ ، ١٧٦ ، ١٩٣

الدروس الشرعية فى فقه الامامية ١٢٣

الدرة البيضاء (تفسير سورة يوسف) ٧٤

دعائم الاسلام ١٤٣

دعائم الايمان ، شمس العلماء ٨٥

دعائى صباح ١١٧

(ر)

الرواشح السماوية فى شرح احاديث

الامامية ١٢٣

(ز)

زاد المعاد ١٠٢

زهر الرياض و زلال الحياض ١٥٠

(س)

السهام المارقة من اغراض الزنادقة فى الرد

على الصوفية ١٢٦

(ش)

شرح دعاء سمات ، قزوينى ١١٣

تلخيص الاقوال فى معرفة الرجال ١٥٥

التبیهات العلية على وظائف الصلاة القلبية

١١٤

تهذيب غريب الحديث ٧٤

التيسير فى القراءات السبع ١١٩

(ث)

الثمرات البانعة ١٧٨

(ج)

جامع الاخبار ، ١٤٣٤

الجامع الصحيح (صحيح البخارى) ٣٩ .

٤٠

الجامع الصغير ١٣٨

جنة الامان الواقعة و جنة الايمان الباقية

١١١

الجواهر السنية فى الاحاديث القدسية ١٤٠

جواهر الكلام فى شرح شرايع الاسلام ٣٨ .

٤٥ ، ٤٤ ، ٣٩

(ح)

حاشية انوار التنزيل ، خفاجى ١٥٤ ، ١٥٥ .

١٦٠ ، ١٩٢

حاشية انوار التنزيل ، عراقى ١٦٠

حاشية الكشف ، تفتازانى ١٨٧

حاشية الكشف ، جرجانى ١٥٣

حاشية الكشف ، قطب الدين ١٦٧ ، ١٨٦ .

١٩١

الحبل المتين فى احكام احكام الدين ١٠٢

حبيب المير فى اخبار افراد البشر ٨٦

المكرر فيما تواتر من القراءات السبع

و تعوّر ١٩٣

منع عيون المعانى ١٧٧، ١٧١

منتهى الافكار لما فيه من نتائج أبحاث

الأنظار ٦١

مهج الدعوات و منهج العناية ١٢٦

(ن)

نجوم الفرقان (كشف الآيات) ١٣٩

نفس الرحمن فى فضائل سلمان ٩٧

نور الثقلين ٤٧، ٦٢

نهج البلاغة . شريف رضى ٤٨

(و)

وجديات ١٠٨

الوقف، ١٠٢؟

(ى)

يسابيع الانوار ٤٧، ٧٩، ٨٢، ٨٠، ٩٠.

٩٦، ٩٣

ينابيع المودة لذوى القربى ١٤٨

اليواقيت و الدرر فى احكامات التماثيل

و الصور ١٧٢

مختصر مفتاح الفلاح = فتح المفتاح

مدارك الاحكام فى شرح شرايع السلام ٨٣

مسألة فى ان الزوج اقرب بطلان زوجته

و انكرت الزوجة، ١٠٢؟

مسائل . سيد محمد ابراهيم شمس العلماء

١١٠

مسالك الافهام الى تنقيح شرايع الاسلام

١٢٣

المستبصر فى اختلاف القراءات العشر ١٨٢

مسكن الفوائد عند فقد الأجرة و الاولاد ١٢٦

مشارك الامان و لباب حقائق الايمان ١٤٧

مصاييح، ١٤٧؟

مصباح السالكين (شرح نهج البلاغة) . ابن

ميم بحراني ١٢٧، ١٢٩

مصباح الشريعة و مفتاح الحقيقة ١٤٩

معالم التنزيل (تفسير البغوى) ١٦٥ .

١٨٧، ١٨٥

معالم الدين فى فقه آل بس ١٦٢

مفاتيح الغيب (رسالة استغاره) . مجلس

١٤٥

مفتاح الفلاح ١١٠، ١١١

مقياس المصاييح ١١٤

المقتع فى رسم المصحف ١٩٢

المكتفى فى الوقف و الابتدا ١٨٩

(٢)

فهرست موضوعی کتابها

منتهی الافکار لما فيه من نتائج أبحاث

الأنظار ٦١

(اخلاق)

مسکن الفؤاد عند فقد الأحبة والاولاد ١٢٦

(اعتمادات)

الافادات الحسينية (الفرائد الحسينية) ١٤٠

تكميل الايمان و تقوية الايقان ١٤٨

حديقة سلطانيه در مسائل ايمانيه ٦٢، ٣٠

٩٧

حديقة المتقين ٦٩

حسام الاسلام (و سهام العلام في صدور

قوم ثنام) ٥٣

السهام المارقة من اغراض الزنادقة في الرد

على الصوفية ١٢٦

الشهاب الثاقب ٨٢

صمصام قاطع و برق لامع ٥٣

صوارم الهيئات في قطع شبهات عابدى

العرى واللات ٤١

عماد الاسلام ٩٦، ٤١، ٣٥، ٣٣، ٢٩

مشارك الامان و لباب حقائق الايمان ١٤٧

(ادب)

تحصيل عين الذهب من معدن جوهر الادب

في علم مجازات العرب ١٨٩

شرح نهج البلاغة، ابن ابي الحديد ٥٢، ٤١

مصباح السالكين (شرح نهج البلاغة)، ابن

ميشم بخرانى ١٢٧، ١٢٩

وجديات ١٠٨

(ادب و حديث)

نهج البلاغة، شريف رضى ٤٨

(استخاره)

مفاتيح الغيب (رسالة استخاره) ١٤٥

(اصول)

تعليقات على رياض المسائل، نصيرآبادى

- (پاسخ)
تفسير القرآن الكريم، ١٦٩ ؟
- اجوبة المسائل، پير علي ١٥٠
- التفسير الكبير، فخر رازی ١٧٢، ١٨٥
- اجوبة المسائل، سيد العلماء ١٢٩
- حاشية انوار التنزيل، خفاجي ١٥٤، ١٥٥.
- امل الآمل ٦٤، ٦٩
- ١٦٠، ١٩٢
- حاشية انوار التنزيل، عراقي ١٦٠
- (پزشکی)
- حاشية الکشاف، تفتازانی ١٨٧
- اختلاج اعضا ١١٧
- حاشية الکشاف، جرجانی ١٥٣
- (تاريخ)
- حاشية الکشاف، قطب الدين ١٦٧، ١٨٦.
- ١٩١
- حبيب السير في اخبار افراد البشر ٨٦
- الدرر المنثور ١٥٣، ١٥٨، ١٦٢، ١٦٧.
- فرحة الغری بصرحة الغری ١٤٨
- ١٧١، ١٧٦، ١٩٣
- قصص الانبياء، راوندي ١٤٥
- الدرة البيضاء (تفسير سورة يوسف)، ٧٤ ؟
- كتاب فارسي ١٢٥
- الظل الممدود في تفسير كلام الله الودود ٩١
- غاية التحقيق ١٩١
- (تاريخ معصومين)
- غرائب القرآن و رغائب الفرقان
- كشف الغمة في معرفة الائمة ١٢١
- (تفسير النيمابوري) ١٦١، ١٦٩.
- ١٨٢، ١٨٧
- (تجويد)
- الكشاف ٥٦، ٧١، ٧٣
- المكتفى في الوقف و الابتدا ١٨٩
- معالم التنزيل (تفسير البغوي) ١٦٥.
- ١٨٥، ١٨٧
- (تفسير)
- منيع عيون المعاني ١٧١، ١٧٧
- الأصفى ٦٣
- نور الثقلين ٤٧، ٦٢
- انوار التنزيل و اسرار التأويل ١٥٤، ١٦٤
- يسابيع الانوار ٤٧، ٧٩، ٨٢، ٨٦، ٩٠.
- تفسير الجلالين ٧١
- ٩٢، ٩٣
- تفسير الصافي ٤٥
- تفسير القرآن الكريم (تفسير التفسی) ١٥٨

(حديث)	(دعا)
اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات ۱۲۵	جُنة الامان الواقية و جنة الايمان الباقية
الاحتجاج على اهل اللجاج ۱۲۶	۱۱۱
الاستبصار فيما اختلف من الاخبار ۱۱۹.	دعای صباح ۱۱۷
۱۲۴	زاد المعاد ۱۰۴
بشارة المصطفى لشعبة المرتضى ۱۹۶	الصحيفة السجادية الكاملة ۱۰۸، ۶۷، ۶۴
بصائر الدرجات ۱۴۹	فتح المفتاح (مختصر مفتاح الفلاح) ۱۱۳
جامع الاخبار ۱۴۳؟	مجموعه ادعيه ۱۱۳
الجامع الصحيح (صحيح البخارى) ۳۹.	مجموعه ادعيه و سور ۱۰۸
۴۰	مفتاح افلاح ۱۱۰، ۱۱۱
الجامع الصغير ۱۲۸	مقياس المصاييح ۱۱۴
الجواهر السنية الاحاديث القدسية ۱۴۰	مہج الدعوات و منہج العنايات ۱۲۶
دعائم الاسلام ۱۴۳	
النصايع المحرقة ۱۳۸	(دعا و علوم غريبه)
قرب الاسناد ۱۴۱	ادعيه و حرزها ۱۱۰
الكافي ۱۱۹، ۱۲۱	
المجالس ۱۴۱؟	(دامستان و تاريخ)
مجموعة احاديث ۱۱۸	قصص الانبياء ۷۳؟
مختصر تنزيه الشريعة المرفوعة عن	
الاخبار الشيعة الموضوعة ۵۱	(رجال)
مصاييح ۱۴۷؟	تلخيص الاقوال في معرفة الرجال ۱۵۵
مصباح الشريعة و مفتاح الحقيقة ۱۴۹	
	(رسم الخط)
(درايه و حديث)	المقنع في رسم المصحف ۱۹۲
الرواشع السماوية في شرح احاديث	
الامامية ۱۲۳	

(غريب الحديث)	(زيارت)
تهذيب غريب الحديث ٧٤	تحفة الزائر ١٢٤
(غريب قرآن)	(سيره نبوي)
انموذج جليل في اسئلة واجوبة من غرائب آي التنزيل ١٨٦ ، ١٩١	الشفاع بتعريف حقوق المصطفى ٩٧
(فضائل معصومين)	(شرح حال)
ينابيع المودة لذوي القربى ١٤٨	زهر الرياض و زلال الحياض ١٥٠
	نفس الرحمن في فضائل سلمان ٩٧
(فقه)	(شرح حديث)
الاستقبال ١٨٥	شرح الكافي (الروضة) ٨٣
ايضاح الفوائد في حل مشكلات القواعد	(شرح دعا)
١٧٨	شرح دعاء سمات ، قزويني ١١٣
التشبهات العالية على وظائف الصلاة القلبية	
١١٤	
جواهر الكلام في شرح شرايع الاسلام ٣٨.	(شعر و ادب)
٤٥ ، ٤٤ ، ٣٩	شرح ديوان ابن فارسي ٧٥
الحبل المتين في إحكام أحكام الدين ١٠٢	(شعر و تاريخ)
الحدائق الناضرة في فقه العترة الطاهرة ٨٥.	ارجوزة في احوال المعصومين (تساريخ)
٩٢	الائمة ١١٧
الدروس الشرعية في فقه الامامية ١٢٣	
صلاة الجمعة ، شهيد ثاني ١٧٦	
المبسوط ٤٨ ، ٥١	(علوم قرآن)
مدارك الاحكام في شرح شرايع الاسلام	الاتقان في علوم القرآن ١٦٥

- مسألة فی أن الزوج أقرب بطلان زوجته
وانکرت الزوجة. ۱۰۲۴
- مسائل. شمس العلماء ۱۱۰
- مسالك الافهام الى تنقيح شرايع الاسلام
۱۲۳
- معالم الدين فی فقه آل یس ۱۶۲
- الوقف. ۱۰۲۴
- البواقیت و الدرر فی احکامات التماثل
و الصور ۱۷۲
- (فقه القرآن)
- الشمرات الیانة ۱۷۸
- (فهرست)
- نجوم الفرقان (کشف الآيات) ۱۳۹
- (نحو)
- تعفة الغریب فی الکلام علی مغنی السیب
۷۵
- (فهرست نگاری)
- کشف الظنون عن اسامی الكتب و الفنون
۱۷۶، ۶۳
- (هیئت)
- شرح التسمیة ۱۱۷
- (قوانت)
- التیسیر فی اقراءات السبع ۱۱۹
- عقد الفرائد فی شرح عقيلة اترابqvصائد
۱۴۳
- الفرائد الزاهرة فی القراءات العشر المتواتره
۱۶۴
- المستتر فی اختلاف القراءات العشر ۱۸۲
- المکرر فیما تواتر من القراءات السبع
و تحریر ۱۹۳
- (کشکول)
- الکشکول. ۱۲۴۴
- (کلام)
- دعائم الايمان، شمس العلماء ۸۵

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

(٣)

فهرست مؤلفين كتابها

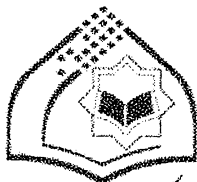
ابن ابى الحديد معتزلى . عزالدین عبدالحمید بن	اربلى ، بهاء الدین علی بن عیسی بن ابی الفتح
هبة الله	❖ كشف الغمة في معرفة الائمة
❖ شرح نهج البلاغة	ارزانی ، مبارك
ابن حجر هیثمى مكى ، احمد	❖ غایة التحقیق
❖ الصواعق المحرقة	استرآبادى ، وفی الدین محمد
ابن سوار ، ابو طاهر احمد بن علی مقرئ	❖ شرح الکافیة
❖ المستنیر فی اختلاف القراءات العشر	استرآبادى ، میرداماد محمد باقر بن محمد حسینی
ابن شدقم مدنی ، سید ابوالکلام حسن بن علی	❖ الرواشح السماویة فی شرح احادیث الامامة
❖ زهر الریاض و زلال العیاض	استرآبادى ، میرزا محمد بن علی بن ابواهییم حسینی
ابن طاوس حلی ، وفی الدین علی بن موسی	❖ تلخیص الاقوال فی معرفة الرجال
❖ مهج الدعوات و منهج العنايات	اعلم ، ابوالحجاج یوسف بن سلیمان نحوی شنتمری
ابن طاوس حلی ، سید غیاث الدین عبدالکریم بن	❖ تحصیل عین الذهب من معدن جوهر الادب فی
احمد	علم مجازات العرب
❖ فرحة القرئ بصراحة القرئ	اکبرآبادی هندی حنفی ، مبارك بن موسی
ابن قطان ، شمس الدین محمد بن شجاع قطان	❖ منبع عیون المعانی
انعماری حلی	امام سجاد علی بن الحسین علیهما السلام
❖ معالم الدین فی فقه آل یس	❖ الصحیفة السجادیة الكاملة (مترجم)
ابن میثم بحرانی ، کمال الدین میثم بن علی	امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام
❖ مصباح السالکین (شرح نهج البلاغة)	❖ مصباح الشریعة و مفتاح الحقیقة

- انصاری ، عمر بن قاسم
 * الفوائد الزاهرة فی القراءات العشر المتواترة
 بحرانی ، شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم
 * الحدائق الناضرة فی فقه العترة الطاهرة
 بخاری ، ابو عبدالله محمد بن اسماعیل
 * الجامع الصحیح (صحیح البخاری)
 بوسی ، حافظ رجب بن محمد بن رجب
 * مشارق الامان و لباب حقائق الايمان
 بغوی شافعی ، ابو محمد حسین بن مسعود
 * معالم التنزیل (تفسیر بغوی)
 بورینی دمشقی شافعی ، بدر الدین حسن بن محمد
 بن محمد
 * شرح دیوان ابن فارض
 بیضاوی ، قاضی ناصر الدین عبدالله بن محمد
 * انوار التنزیل و اسرار التأویل
 پیر علی محمد بن محمد کاظم
 * اجوبة المسائل
 تستری لکهنوی ، مفتی میر محمد عباس بن علی اکبر
 موسوی
 * الاستقبال
 تفتازانی ، سعد الدین مسعود بن عمر
 * حاشیة الکشاف
 جرجانی ، سید شریف علی بن محمد حسینی
 * حاشیة الکشاف
 حاجی خلیفه ، مصطفی افندی کاتب چلبی
 * کشف الظنون عن اسامی الکتاب و الفنون
 حر عاملی ، شیخ محمد بن حسن
 * اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات
 * أرجوزة فی احوال المعصومین (تواریخ
 الائمة)
 * الجواهر السنية فی الاحادیث القدسية
 حلی ، فخر الدین محمد بن حسن بن یوسف
 * ایضاح الفوائد فی حل مشکلات التواعد
 حمیری ، ابوالبباس عبدالله بن جعفر
 * قرب الاسناد
 خفاجی مصری ، شهاب الدین احمد بن محمد بن عمر
 * حاشیة انوار التنزیل
 خواند میر ، غیبات الدین محمد بن همام الدین
 شیرازی
 * حبیب السیر فی اخبار افراد البشر
 دمامینی ، بدرالدین محمد بن ابی بکر
 * تحفة الغریب فی الکلام علی مغنی اللیب
 دهلوی بخاری ، ابو محمد عبدالحق بن سیف الدین
 * تکمیل الايمان و تقوية الايقان
 رازی ، زین الدین محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر
 * انموذج جلیل فی اسئلة و اجوبة من غرائب آی
 التنزیل
 راوندی ، قطب الدین سعید بن هبة الله
 * قصص الاتیاء
 زمخشري ، جار الله محمود بن عمر
 * الکشاف

- زیدی یمانی ، نجم الدین یوسف بن احمد بن عثمان
- * نطل الممدود فی تفسیر کلام الله الودود
- * مسائل
- سلطان العلماء ، سید محمد بن دلداری علی بن
- * الثرات الیائنة
- محمد معین نصیرآبادی
- * صصام قاطع و برق لامع
- سندی حنفی مکی ، شیخ رحمۃ الله بن عبد الله
- * مختصر تنزیہ الشریعہ المرفوعة عن الاخبار
- * انشیعة الموضوعة
- سید العلماء ، سید حسین بن دلداری علی بن
- محمد معین لکهنوی
- * اجوبة المسائل
- * الافادات الحسینیة (الفوائد الحسینیة)
- * حدیقه سلطانیہ در مسائل ایمانیہ
- سیوطی ، جلال الدین عبدالرحمن بن ابوبکر
- * الاتقان فی علوم القرآن
- * تفسر الجلالین
- * الجامع الصغیر
- * الدر المنثور
- شاگرد شیخ بهائی
- * فتح المفتاح (مختصر مفتاح الفلاح)
- شریف رضی ، محمد بن حسین موسوی بغدادی
- * نهج البلاغة
- شمس العلماء ، سید محمد ابراهیم بن محمد تقی
- ممتاز العلماء بن حسین نصیرآبادی
- * أمل الآمل
- * دعائم الايمان
- * نطل الممدود فی تفسیر کلام الله الودود
- * مسائل
- * الواقیت و الدرر فی احکامات التنایل
- و الصور
- شهید اول ، محمد بن مکی عاملی
- * الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة
- شهید ثانی ، زین الدین بن علی عاملی
- * التنبیہات العلیة علی وظائف الصلاة القلیبة
- * صلاة الجمعة
- * مسالد الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام
- * مسکن القواد عند فقد الاحیة و الاولاد
- شهید ثانی ، شیخ علی بن محمد بن حسن بن
- زین الدین
- * السهام المارقة من اغراض الزنادقة فی الرد
- علی الصوفیة
- شیبانی تبریزی ، ابو زکریا یحیی بن علی بن محمد بن
- حسن
- * تهذیب غریب الحدیث
- شیخ بهائی ، محمد بن حسین عاملی
- * الحبل المتین فی احکام احکام الدین
- * مفتاح الفلاح
- شیخ الطائفه ، محمد بن حسن طوسی
- * الاستبصار فیما اختلف من الاخبار
- * الميسوط
- صاحب جواهر ، شیخ محمد حسن بن باقر نجفی
- * جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام

- سفار قمی ، ابو جعفر محمد بن حسن بن فروخ
- * تفسیر الصافی
- * بصائر الدرجات
- قزوینی ، ملا محمد صالح بن محمد باقر
- طبرسی ، ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب
- * شرح دعاء سمات
- * الاحتجاج علی اهل اللجاج
- قطب الدین ، شیخ
- طبری ، عماد الدین محمد بن علی
- * حاشیة الکشاف
- * بشارة المصطفى لشیعة المرتضى
- فندوزی حنفی ، شیخ سلیمان بن ابراهیم
- عاملی ، سید محمد بن علی موسوی
- * ینایع العوده لذوی القربی
- * مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام
- کاسی افغان ، میرزا مصطفی بن محمد سعید
- عراقی ، ولی الله
- * نجوم الفرقان (کشف الآیات)
- * حاشیة انوار التنزیل
- کفعمی ، شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی
- عروسی هویزی شیرازی ، عبد علی بن جمعه
- * جنة الامان الواقية و جنة الايمان الباقية
- کلینی ، ثقة الاسلام ابو جعفر محمد بن یعقوب
- * نور الثقلین
- * کافي
- غفران مآب بصیر آبادی لکهنوی ، سید دلدار علی بن
- محمد معین بن عبدالهادی
- * حقایق المتقین
- مازندرانی ، مولی حسام الدین محمد صالح بن احمد
- * حسام الاسلام (وسهام الملام فی صدور قوم
- * شرح الکافی (الروضة)
- مجلسی ، ملا محمد باقر بن محمد تقی
- * حقایق المتقین
- * تحفة الزائر
- * حوام الهیات فی قطع شبهات عابدى العزى
- * زاد المعاد
- و اللات
- * مفاتیح الغیب (رساله استخاره)
- * حصاد الاسلام
- * مقباس المصابیح
- محلّی ، جلال الدین محمد بن احمد
- * الشهاب الثاقب
- * تفسیر الجلالین
- متهمی الافکار لما فيه من نتائج أبحاث الانظار
- مصری ، قاضی ابو حنیفه نعمان بن محمد
- فخر رازی ، محمد بن عمر
- * دعائم الاسلام
- * التفسیر الكبير
- مقری دانی ، ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان
- فیض کاشانی ، ملا محسن بن مرتضی
- * التیسیر فی القراءات السبع
- * الأصنی

- * المقنع فی رسم المصحف
نشار ، سراج الدین عمر بن قاسم بن محمد انصاری
- * المكفی فی الوقف و الابتدا
ممتاز العلماء ، سید محمد تقی بن حسین بن دلدار
- * علی
نصیر آبادی ، سید حسین یا سید محمد بن دلدار علی
- * تعلیقات علی ریاض المسائل
نظام اعرج ، حسن بن محمد قمی نیشابوری
- * غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر
النیشابوری)
محمد بن علی
- * وجدیات
نوری طبرسی مازندرانی ، میرزا حسین بن محمد تقی
- * نفس الرحمن فی فضائل سلمان
نفسی حنفی ، نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد
- * تفسیر القرآن الکریم (تفسیر النسفی)
یعصبی سبتی ، قاضی عیاض بن موسی بن عیاض
- * الشفا بتعريف حقوق المصطفى
الشفا بتعريف حقوق المصطفى

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

(۴)

فهرست اعلام و اشخاص

آل محمد ۱۱۸۶	ابو جعفر ۱۶۹
الآمدی ۱۷۶	ابوالحسن ، سید ۱۷۲
ائمه معصومین :، ائمه هدی ، ائمه طاهرين ۱۸ ، ۳۲ ،	ابوالحسن عرف ابو صاحب ، سید ۲۳
۱۱۸ ، ۸۵	ابوالحسن حسینی ۱۲۴
ابراهيم ، سید ۲۲	ابوحيان اندلسی ۱۶۹
ابراهيم خليل ۱۵۰۷	ابودجانه ۱۱۰
ابراهيم قفطان شيخ ۲۲ ، ۳۸	ابوسلمة الامام ۱۹۶
ابراهيم بن النبی ۱۵۵۶	ابوعمر و ۱۶۹ ، ۱۷۷
ابن جبیر ۱۶۲	ابوالقاسم طباطبائی ، سید ۱۷۲
ابن جریر ۱۶۷	ابومحمد انجورینی ، امیر ابوالحسن ۱۲۷ ، ۱۲۹
ابن سینا ۲۳	ابی جعفر بن محمد بن صادق ۷۳
ابن شدقم حسینی مدنی ، علی بن حسن بن علی ۱۷۸	ابن حاتم ۱۷۷
ابن طاهر ، محمد بن طاهر بن علی دانی اندلسی ۱۸۹	ابی داود ۱۹۳
ابن عباس ۱۷۷ ، ۱۸۲	احمد ، سید ۱۷۲
ابن عقیل ۱۱۹	احمد بن سعید عماري ۱۶۷
ابن کثیر ۱۵۴	احمد شکر ۱۴۹
ابن محمد سعید - ۱۴۰	احمد بن شیخ موسی بن شیخ جعفر میر ۱۶۱
ابن مسعود ۱۹۳	احمد بن محمد دینوری ۱۰۲
ابن ملا محمد علی ۱۶۱	ازجانی ۷۵

ارشد خان ۱۹۳	جعفر علی ۱۹
اعجاز حسین کنتوری ، سید ۱۸ ، ۱۹	جلال الدین منکرنی ، سلطان ۸۶
اعمش ۱۹۳	الجوهری ۱۹۱
اقلیدس ۲۰	حافظ محمد شامی ۱۸۲
اکبر حائری ۱۵۸	حامد حسین ، میر ۷ ، ۹ ، ۱۷۲
امام جعفر صادق ۱۴۹۷	حبیب الله جلالی قزوینی ۱۷۲
امام حسن مجتبی ۸۶۷	حجة الاسلام اصفهانی ۱۸۵
امام حسین ۲۰۷	حر عاملی ، شیخ ۱۶۲
امام رضا ۱۹۷	حسن بن دلداری غفران مآب ، سید ۲۰
امام هادی علی الثقی ۱۵۷ ، ۱۷	حسن رضوان مآب ، سید ۱۶
امجد علی شاه ، سلطان محمد ۲۲ ، ۳۲	حسن مثنی ، سید ۱۶
ام عیسی ۱۶۲	حسن مهنا ، سید ۱۶
ام یحیی ۱۶۲	حسن نقوی ، سید ۴۰ ، ۶۹ ، ۷۵ ، ۱۱۹ ، ۱۴۷
امیر مؤمنان ۸۶۷	حسین ۵۲
انس ۱۳۹	حسین ، سید ۱۱۱
اهل بیت : ۴۷	حسین رضوان مآب ، سید ۱۶
باب الله ، مولوی ۱۵	حسین بن علی ۱۴۷
باقر بخاری ، سید ۱۸	حسین علی الحمینی ۵۲
بحر العلوم ۱۴۳	حیدر ۱۲۷
بحر العلوم سید مهدی طباطبائی ۱۵	حیدر ، سید ۱۷۲
بهاء الدین صنوبر احمد ، سید ۱۱۹	حیدر بن ابراهیم حسینی ، سید ۱۲۷
بیضاوی ۱۹۲	حیدر حسین ۱۵۵ ، ۱۹۳
تاج العلماء ، سید علی محمد ۱۶ ، ۲۲	حیدر علی ، مولانا ۲۳
جعفر تواب فرزند امام هادی ۱۵۷	حیدر علی فرزند ملا محمد الله ، مولوی ۱۵
جعفر بن شیخ خضر ۱۲۵	حیدر علی بن میرزا محمد بن حسن شیروانی ۱۲۴
جعفر بن علی ابوسعید امامی اصفهانی ۱۶۲	خامس آل عبا ۱۱۷

خاندان غفران مآب ۱۰۴	سیف عباس نقوی، سید ۷
خفاجی ۱۹۲	شاه غازی ۱۹۳
دیدار، مولوی سید ۱۸	شرف علی، مولوی ۱۸
دیلمی، ۱۳۹	شمس العلماء، سید محمد ابراہیم بن محمد تقی ۲۲،
رسول اللہ ۴۰۶	۸۶، ۹۱، ۱۱۴، ۱۲۶
رضی الاسلام، سید ۱۱۹	شہاب افندی، مولیٰ ۱۶۱
زیدۃ العلماء، سید علی تقی ۱۷	شہید ثانی ۱۷۶
زرکلی ۱۷۲، ۱۹۳	شیخ بہانی ۱۰۸
زمخشری ۱۸۹	شیخ صدوق ۱۴۱، ۳۵
زین العابدین مازندرانی، ملا ۶۹	صادق، سید ۱۶
زین العلماء، سید علی حسین ۱۶	صادق حسینی اشکوری، سید ۸
السیدی ۱۵۸، ۱۶۲	صبغة اللہ محمد خان ۱۵۵
سرفراز حسین، مولوی سید ۱۹	عباس، سید مفتی ۲۰
سعد الدین تفتازانی ۱۵۴	عبدالباقی بن زین العابدین ۱۶۱
سلطان ابراہیم ۱۸۷	عبدالجواد، سید ۱۷
سلطان العلماء، سید محمد بن دلداری علی غفران مآب	عبدالعزیز دہلوی ۱۶، ۱۸، ۴۴، ۵۳، ۵۶
ملقب بہ رضوان مآب ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۱، ۷۹،	عبدالعظیم، حاجی ۱۶۱
۹۳	عبدالعلی، مولوی سید ۱۹
سہل ۱۶۹	عبد اللہ، سید ۱۶
سہیل اصغر ثالثی ۸	عترت طاہرین: ۳۳
سیوریہ ۱۸۹	عثمان بن سعید ۱۸۹
سید الشہدا ۱۹۷	عزیز اللہ، میرزا ۱۴۷
سید العلماء، سید حسین بن دلداری علی غفران مآب	علی ۱۵۸، ۱۶۷
۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۸، ۵۳، ۶۱، ۶۷، ۱۲۴،	علی، سید ۱۹
۱۲۵	علی، سید (محدث خیر) ۱۸
سیف ۴۷	علی آل بحر العلوم نجفی طباطبائی، سید ۱۷۲

الفریابی ۱۷۷	علی بالی مراد ۷۵
فیض الله حسینی تفرشی ۱۲۴	علی بن دلداری علی . سید ۴۷، ۴۸، ۶۲
القاسم بن سلام، ابو عبید ۷۴	علی بن دلداری علی غفران مآب، سید ۱۹
قالون ۱۶۴، ۱۶۹	علی بن دلداری علی نصیرآبادی لکهنوی، سید ۸۵
کاظم رشتی، سید ۱۹	علی رضوان مآب، سید ۱۶
کرامت حسین ۲۳	علی بن سیف الدین علی، سید ۱۲۷
کلب حسین، سید ۱۶	علی طباطبائی، سید ۱۵، ۱۸
مجاهد، سید ۱۹	علی بن عراق، شیخ نورالدین ۵۲
مجلسی، علامه ۸۳	علی مرتضی ۱۰۷
محسن رضا جانی، قاضی سید ۱۹	علی اکبر، سید ۱۶
محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بخاری ۷۳	علی حسن جانی، سید ۱۸، ۱۹
محمد امام جمعه ۱۸	علی رضا بن ابوالحسن ۱۶۱
محمد باقر العلوم ۱۶۲	عماد العلماء، سید مصطفی عرف میر آغا ۲۳
محمد رسول الله، ۶، النبی ۱۱۰، ۱۱۸، ۱۵۵، ۱۹۱	عمار علی سونی یتی، سید ۲۳
۱۹۳	عمده العلماء، سید هادی ۱۷
محمد بن عبدالرشید، صدرالدین ۱۷۸	عمر بن قارض ۷۵
محمد بن عبد علی بن محمد آل عبدالجبار ۷۴	عمر بن قاسم انصاری، مشهور به نشار ۱۶۴
محمد بن عزیز سمرقندی، ابوالحسن ۳۵	عیسی ۱۶۰۷، ۱۶۲
محمد غازی ۱۵۴	غزالی، ابو حامد ۷۴
محمد فیض آبادی، میرزا ۱۸	غفران مآب، سید دلداری علی بن محمد معین بن
محمد معین، سید ۱۵	عبدالهادی .. جعفر تواب فرزند امام هادی ۷۷،
محمد بن هادی ۵۱	۹، ۱۱، ۱۵، ۱۷، ۱۹
محمد بن یحیی الصولی، ابوبکر ۱۷۶	غلام حسین، سید ۱۶
محمد بن یعقوب ۴۷	غلام حسین دکنی، سید ۱۵
محمد ابراهیم ۷۹	غلام حسنین کنتوری، سید ۱۷۲
محمد ابراهیم، سید ۳۹	غلام حسین کنتوری، علامه ۲۳

محمد ابراهیم بن محمد تقی بن حسین بن دلدار علی	محمد هادی حسینی ۷۵
غفران مآب ، سید ۳۸	محمد هادی عزیز لکهنوی ، میرزا ۹
محمد امین محمد اعظم شاهی ۱۹۳	محمود بن فتح الله حسینی ، سید ۱۰۴
محمد باقر ، سید ۱۱۷ ، ۱۱۶	مرتضی ، سید ۱۶
محمد باقر بهبهانی ، ملا ۱۵	مصطفی ۱۰۶
محمد باقر حجتی ، سید ۱۸۹	مصطفی ، میرزا ۱۴۰
محمد تقی ، سید ۴۰	مصطفی بیک ۱۰۲
محمد تقی بن حسین بن علی ، ممتاز العلماء ۳۳ ،	ملا صدرا ۱۶ ، ۲۱
۳۹ ، ۳۸	ملک العلماء ، سید بنده حسین ۱۶
محمد حسین اردکانی ۶۹	ممتاز العلماء ، سید محمد تقی بن سید حمین بن سید
محمد حسین رضوی ، سید ۸	دلدار علی نصیر آبادی لکهنوی ۶ ، ۷ ، ۱۷ ،
محمد حسین صاحب ، سید ۱۷۲	۲۱ ، ۲۲ ، ۲۳ ، ۳۰ ، ۳۵ ، ۳۹ ، ۴۴ ، ۴۵ ، ۴۸ ،
محمد حسین بن محمد علی استرآبادی ۱۱۴	۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳ ، ۵۶ ، ۶۱ ، ۶۲ ، ۶۳ ، ۶۷ ، ۶۹ ،
محمد حسن نجفی ، صاحب جواهر ۲۲	۷۱ ، ۷۹ ، ۸۲ ، ۸۵ ، ۸۶ ، ۹۰ ، ۹۱ ، ۹۲ ، ۹۳ ،
محمد خلیل بن فاضلخان حسینی ۱۵۴	۱۰۴ ، ۱۰۸ ، ۱۱۱ ، ۱۱۳ ، ۱۱۷ ، ۱۲۳ ، ۱۲۴ ،
محمد سمیع صوفی ۱۶	۱۲۵ ، ۱۴۱ ، ۱۴۳ ، ۱۴۹ ، ۱۵۵ ، ۱۵۸ ، ۱۶۰ ،
محمد شاه ۱۵۵	۱۶۱ ، ۱۹۳ ،
محمد عباس ، سید ۱۲۹	مهدی ، سید ۱۷
محمد عباس ، سید مفتی ۱۸ ، ۱۹ ، ۲۲	مهدی اصفهانی ، شهید رابع ، سید ۵
محمد علی ، سید ۱۶	مهدی حسینی قزوینی ۳۹ ، ۵۱
محمد علی ۱۴۷	مهدی رضوی ، آغا ۱۷۸
محمد علی بن عبدالله حسینی ۱۳۱	مهدی شهرستانی ، سید ۱۵
محمد علی کاشانی ۱۲۵	میرزای قمی ، معقق ۶۱
محمد هادی ، سید ۱۷۲	نادرعلی ، سید ۱۶۰
محمد هادی بن حاجی محمد حسینی مخاطب به میر	نافع ۱۶۹
خان ۷۹	نواب میرزا ، مفتی ۱۸

یحیی بن محمد بن عبد علی ۷۴

نور محمد ثالثی ۸

یعقوب ۱۶۹

یحیی ۱۵۸

یمانی شیروانی ۱۸

یحیی (ع) ۱۶۰

، الله بن سید علیخان الحسینی ۷۴

یحیی ، ابو زکریا ۷۴

(۵)

فهرست کاتبان

عبدالقادر حسینی مرعشی ۱۲۱	ابراهیم بن علی مغازلی ۱۸۹
عبدالقادر ولد عبدالباقی عرب ۱۶۵	ابن عجمی ، ابوبکر بن عثمان بن ابی بکر شافعی ۹۷
عمران مالکی ۱۶۰ ، ۱۶۲	ابوطالب بن محمد طباطبائی بهبهانی ۱۲۷
غفران مآب ، سید دلدار علی بن محمد معین بن	ابوالقاسم بن حاج حسین علی قزوینی ۴۴
عبدالهادی نصیر آبادی لکهنوی ۳۰	ابو محمد بن حاجی ملا محمد ابراهیم سبزواری ،
کاظم شاه رضوی مشهدی ، میر ۶۹	حاجی ۴۴
محمد بن (حسان؟) غروی ۱۹۶	احمد بن مکی شهیدی شامی ۱۵۳
محمد بن فتح الله بن محمد حسنی حسینی اردستانی ،	اکبر ۱۱۴
غذیر الدین ۱۶۲	بدیع الدین کنتوری ۱۵۰
محمد بن محمود ۱۰۴	جعفر علی بن سید غلام حسن ، سید ۱۴۳
محمد معلم ملقب به مازی ۱۲۹	حافظ محمد فاضل ۱۶۴
محمد باقر بن عبدالکریم دهدشتی ۳۸	درویش محمد الحافظ ۱۱۹
محمد باقر بن محمد تقی ۴۸	رسول علی ابن مرزا محمد علی ، مرزا ۹۰ ، ۹۶
محمد زمان قشمیری ، سید ۷۹	۱۷۲ ، ۱۰۲
محمد سالم خوانساری ۱۴۹	سید العلماء ، سید حسین بن دلدار علی بن محمد معین
محمد صادق بن حاجی حیدر ۱۰۸	لکهنوی ۹۷ ، ۱۰۴ ، ۱۴۰
محمد صانع ۵۲	شمس العلماء ، سید محمد ابراهیم بن محمد تقی بن
محمد عارف ولد شیخ فضل الله ۱۵۵	حسین ۱۱۱ ، ۹۱
محمد علی ۶۹ ، ۱۴۱	عبداللهی ... محمد رضی تبریزی ۱۲۶

- محمود بن .. نظام الدین شیروانی شمعال ، شیخ ۱۶۹ مهدی بن محمد هادی (کنکازی) ۱۴۹
- مسعود بن بدیع ۱۵۸ نعمة الله بن ميرك اصفهانی ۸۳
- ممتاز العلماء ، سید محمد تقی بن حسین بن دلدار .. بن حسن بن علی بن حسن بن ابی الحسن شیبانی
- علی ۹۳.۸۲ ۱۲۶
- مهدی بن سید فصلعلی قشمیری (کشمیری) ، سید .. علی ۱۴۱

(۶)

فهرست جایها وامکنه

اترا پردیش ۱۵	حسینیۀ غفران مآب ۷، ۸، ۹، ۱۲، ۱۶.
احمد آباد ۱۱۹	۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۴
اکبر آباد ۱۵۵	دار السلطنۀ لاهور ۱۶۴
اله آباد ۱۱۴، ۱۵	دمشق ۱۶۹
امام بارۀ بزرگ لکهنور، آصفیہ ۶	سلطان المدارس ۲۳
امام بارۀ کوچک لکهنور ۶	سندیله ۱۵
اودہ ۲۲	سنگ مزار سید العلماء ۲۱
ایران ۱۵، ۷	سنگ مزار ممتاز العلماء ۲۳
بریلی ۱۵	شاه جهان آباد ۱۵
بولاق ۱۸۹	شوستر ۱۱
بیت السلطنۀ لکهنور ۴۴، ۱۳۱	عتبات عالیات ۱۹
پاکستان ۵	عراق ۱۵، ۱۹
پتاک پور = نصیر آباد	فدک ۱۹
پنتہ = پتتا ۷	قم ۸، ۹۲
تنہ ۱۶۰	کاظمین ۱۵
جانس ۱۵	کتابخانہ سر کار عالی متعالی ۱۹۲
جامع اموی دمشق ۱۶۹	کتابخانہ ممتاز العلماء ۶، ۱۴، ۲۵، ۲۶.
جامعہ مدرسین قم ۹۲	۲۷
چیمہ چتہ ۱۶۴	کربلا ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۱۳۱
حسینیۀ جنت مآب ۱۴، ۲۳، ۲۴	لاهور ۱۶۴

لکهنو ۶، ۷، ۸، ۱۱، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰،	مشهد ۱۵، ۱۹
۲۱، ۲۲، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۴۴، ۱۳۱،	مقبره غفران مآب ۱۳
۱۴۸، ۱۴۳	مکه معظمه ۱۵۳
مدرسه غفران مآب ۱۴	ناظمیه ۲۳
مرقد شمس العلماء ۲۴	نجف اشرف ۱۵، ۲۲، ۱۰۴
مرقد ممتاز العلماء ۲۴	نصیر آباد ۱۵
مزار میر حامد حسین ۷، ۱۳	هندوستان ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۱، ۱۵، ۱۶
مسجد قبا ۱۵۳	

गुफ़रान मआब का परिवार

चूँकी बहुत से ईरानी हिन्दुस्तान के बड़े आलिमों की जीवनी से अवगत नहीं थे अतः उचित यह है कि उन आलिमों की जीवनी को प्रस्तुत किया जाये जो इस इमाम बाड़े के निर्माण और देख रेख में सम्मिलित थे यद्यपी उचित तो यह था कि इस विषय पर एक किताब लिखी जाती परन्तू भविष्य में अवसर प्राप्त न होने के डर से उन बुजुर्गों की जीवनी का वर्णन इस किताब में किया है।

जो भी चर्चा मैंने इस लेख में की है खानदाने इज्तेहाद नंबर जो मौलाना असीफ़ जायसी की मुदीरीयत में मोअस्स ए नूरे हिदायत हुसैनिया ए गुफ़रान मआब से प्रकाशित होता है के हवाले से की है।

चूँकी पत्रिका उर्दू जवान में थी मैंने मौलाना नूर मुहम्मद सालेसी से तर्जुमा का प्रथाना की और उन्हीं के तर्जुमे की थोड़ी सी वृद्धि के साथ लोगों के सामने प्रस्तुत कर दिया है इसी तरह लखनऊ में मौलाना सैयद मुहम्मद हुसैन के अतिथी सत्कार की वजह से इसका तर्जुमा हिन्दी में भी संभव हो सका।

अंत में मैं सुहैल असगर सालेसी साहब को धन्यवाद देता हूँ जो हिन्दुस्तान के शहरों में मेरे साथ रहे और उन्हीं की सहायता के कारण इतनी जानकारीयाँ हासिल की जा सकीं।

मुमताज़ुल उलामा अल्लामा सैयद मुहम्मद तकी इब्ने सैयद दिलदार अली नसीराबादी लखनवी पुस्तकालय में आज भी तक्ररीबन दो हजार खती नुस्खे मौजूद हैं। यह लखनऊ नहीं बल्कि हिन्दुस्तान के महत्वपूर्ण पुस्तकालयों में से एक है। यह पुस्तकालय इमाम बाड़ा गुफुरान मआब (अल्लामा सैयद दिलदार अली इब्ने मुहम्मद मुईन इब्ने अब्दुल हादी मृत 1235 हिजरी) में स्थित है।

कई बड़े आलिमों के मज़ार भी इस इमाम बाड़े की शोभा बढ़ाते हैं। विशेषतः अल्लामा सैयद मीर हमिद हुसैन साहिबे अबकातुल अनवार की कब्र ने इस कब्रिस्तान की शोभा को सदैव के लिये अमर बना दिया है।

पुस्तकालय के संपादक मौलाना सैफ अब्बास नकवी की मेहमान नवाज़ी (अतिथी सत्कार) और खती नुस्खों से लाभान्वित होने की आज्ञा ने मेरी रगों में जोश भर दिया।

सौभाग्य से बहुत से नुस्खे मरम्मत किये हुए और जिल्द चढ़े हुए थे बुजुर्ग आलिमों की रचनायें लिखित स्मृतियाँ मुमताज़ुल उलामा और दूसरे आलिमों के नुस्खों पर लगी हुई मोहर (छाप) ने मेरी जिज्ञासा बढ़ा दी। लेकिन समय बहुत कम था और उस समय में केवल पुस्तकालय देखने के निश्चय से गया था।

शायद अब दोबारा फुर्सत न मिले अगर मैं पटना (जो खुद खती नुस्खों का शहर है) न जाता तो कुछ किताबों की सूची तैयार कर सकता था अतः जैसे ही मुझे पुस्तकालय के संपादक की सहमती प्राप्त हुई मैं समय बर्बाद किये बग़ैर इस काम में लग गया।

लखनऊ में मेरी बीमारी ने जिसके लक्षण ईरान तक शेष थे मेरे काम में बाधा उत्पन्न की। अलबत्ता ईरान वापसी पर यथा संभव मैंने उसकी पूर्ती की और पाठकों की सेवा में प्रस्तुत कर दिया है।

ऐ काश की कलम जबान रखता कि फरयाद करता, ऐ काश कि कलम समन्दर होता कि अपनी तमाम कीमती पानी आँसू बना कर बहा देता, ऐ काश वह आँसू खून में तब्दील हो जाते।

किस जबान और किस कलम से इन नुस्खों की मज़ल्मियत और उसके पीछे की गई कोताहियों (अल्पता) को बयान किया जाये। यह सब हमने किया है और हम ही उसके उत्तरदायी हैं।

क्या यह बात अफ़सोस नाक नहीं है कि बुजुर्गों द्वारा लिखे गये नुस्खे खाक बन गये यहाँ तक अब उनकी खाक भी बाकी नहीं है।

क्या यह बात तकलीफ़देह (कष्टदायक) नहीं है कि वह नुस्खे जो उन बुजुर्गों की व्यक्तिवता के प्रमाण थे और जिनके बिना उनका जीवन लोगों के लिये अपरिचित है, बर्बाद हो रहे हैं। हम किस फ़िक्र में हैं और हम क्या कर रहे हैं?

अब ज़्यादा कुछ न कहूँ कि लोग कहेंगे कि तुम्हारा काम किताबों की सूची तैयार करना है नुस्खों की फ़िक्र करना नहीं, अब हमारा कर्तव्य यह है कि शेष रह गया है उसकी रक्षा करें ताकि वर्तमान और भविष्य के मध्य संबंध स्थापित रह सकें।

लखनऊ और इल्मी खानदान

लखनऊ का नाम हिन्दुस्तान की ज़मीन पर इल्मी और इज्तेहादी खानदान से जुड़ा हुआ है। इसके अतिरिक्त इतिहासिक स्थलों जैसे आसफ़ी इमाम बाड़ा और छोटा इमाम बाड़ा कि जिनकी सुन्दरता का वर्णन इस लेख में संभव नहीं है लेकिन अगर अज़ादारी के दिनों के अलावा वहाँ रात गुज़ारी जाये तो वहाँ की महानता और पवित्रता रात के सन्नाटे की शिकायत करती नज़र आयेगी, इसके अतिरिक्त दूसरे इमाम बाड़े मदरसे और आलिमों व बुजुर्गों के मज़ार जगह जगह इस शहर में दिखाई देते हैं वह पुस्तकालय जिसका वर्णन मैंने इस किताब में किया है उन्हीं पुरातत्त्व में से एक है।

मीरास ए हिन्द

हिजरी सन् के बारहवें और तेहरवें दशक में हिन्दुस्तान की विशाल ज़मीन पर इस्लामी आस्थाओं और विश्वासों की परिभाषा करने वाली इस्लामी संस्थाएँ बहुत अधिक संख्या में पाई जाती थी और उस समय के शिया आलिमों की रचनायें, उनकी लिखित स्मृतियाँ और तर्क वितर्क के लक्षण हिन्दुस्तान के अलावा दूसरे देशों में भी मौजूद थे।

हिन्दुस्तान के आलिमों की नीति जो आज भी बाक़ी है मिम्बर और क़लम के द्वारा तर्क वितर्क पर आधारित थी, हिन्दुस्तान के आलिमों ने इस्लाम धर्म के प्रचार में जो कष्ट उठाये हैं और बुतों और बुत परस्तों के बीच उनका यह परिश्रम केवल तर्क वितर्क तक ही सीमित नहीं था बल्कि फ़िक्ह, तफ़सीर, ऐतेकाद, अदब और तारीख़ के विषय पर भी उनकी लिखित स्मृतियाँ मौजूद हैं।

लेकिन अफ़सोस सद अफ़सोस वह हमारे लिये जो छोड़ कर गये हम ठीक से उसकी रक्षा नहीं कर सके, हिन्द व पाक की जुदाई हजारों पुरातत्त्वों की बर्बादी और इस्लामी ज़मीनों पर अपरिचितों के शासन आहिस्ता आहिस्ता इस्लामी मीरास को बर्बाद कर डाला।

अन्त में शिया और सुन्नी मीरासों की हिफ़ाज़त, इस्लामी स्मृतियाँ और हिन्दुस्तान में शेष किताबों की रक्षा के संबन्ध में बातचीत की जाये, वास्तव में यह दीमक के खाये हुए फटे पुराने पन्ने समस्त इंसानी और ज़मीनों से संबंधित हैं, यह नवीन मानवता संस्कृति के स्तंभ हैं।